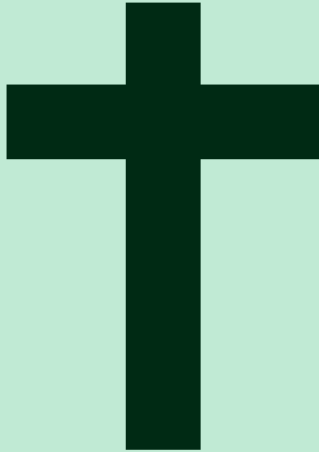

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the
Romanian Language, as spoken in Croatia

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2022-09-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 10 Jun 2022
ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

Contents

Luka	1
------------	---

Bunã vorba alu Luke

Asta Bunã vorbã askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjigã rubjaštje d aja kãnd sa fukut Isusu, kãnd atrijit, kãnd ãnvaca, kãnd fiča čudurj, kãnd amurit p kručje, kãnd auskrisnit dãla morc š kãnd apljikat p čerj. Una dãla glavna temã d asta Bunã vorbã jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ãn zavjetu alu Bãtãrn ali š Bunã vorba nuje samo d židovj već š d ãlja karje nuje židovj. ãn asta Bunã vorbã Isusu ãnvãca d multje temje, karje uključa š rugala, Suflijetu alu Svãnt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigã isto aratã kum Isusu likuja š oprostja alu multã lumje, karje uključuja š p ãlja karje afost mult bulnavj ili karje avja ãn jej sufljet alu rov, sãračj, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeđe šajzãč š činč 65 aj maj ãnklo d Kristu.

Luka rubjaštje dãče skrije knjigasta

¹⁻³ Poštovani Teofile, kašã kum šti, mulc lumje adat tot dãla jej s skrije izvješe d stvarurj karje Dimizov afukut ãn vrijamja anuastrã, baš kašã kum skrije ãn Svãntã pismã. Askris aja če nuavã azãš ãlja karje avizut stvarurlja d ãnčipjalã š karje rubja Bunã vorbã. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje događajurlje. Jo agãndit k arfi binje tot s skriuv p rãnd, ⁴ aša osã fi siguran k aja če jej ta ãnvãcat istina.

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osã s fakã Ivan karje bãtjzã

⁵ Kãnd caru Herod avladit p Judeja, * afost njeki pop karje s kjamã Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije. † Mujarja alu Zaharije afost isto dãn familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta. ⁶ Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja če Domnu azapovidit ãn zakonu alu Mojsije. ⁷ Ali na vut kupil daja če Elizabeta afost štjarpã, a amiždoj irja mult bãtrnj.

⁸ Udatã, Zaharija š popilje ãn skupina aluj služaštje ãn Hram. ⁹ Obiçaju alu popilor afost s arunče kocka tuatã zuva kum akuljičja činje osã utrje ãn Svetište alu Domnuluj ãn Hram š činje osã apringã tãmãja. ‡ Una zuvã akuljes p Zaharija s apringã tãmãja. ¹⁰ D vrijamjaja mult lumje s ruga ãn dvorištja alu Hramuluj.

¹¹ Atunča alu Zaharija sa ukazãt anđelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dãraptej la žrtveniku d tãmãja. ¹² Kãnd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat. ¹³ A anđelu ja zãš: “Na vja frikã, Zaharija! Dimizov auzãt rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osã c fakã bijat. Š osã l kjem Ivan. ¹⁴ Osã c fije drag š t veselješt š mulcã osã s radujaskã kãnd s fičja jel. ¹⁵ Kupilu alu vostru osã fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusã bja niç vin niç altje bjarje ljutje. Osã fije pljin d Suflijetu alu Svãntuluj još kãnd fi ãn burtã.

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dãla trjezãč š šaptje (37). pãnla patru (4). aj majdatã d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pãmãntu undje atrijit Židovi.

† **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavãzãč š patru (24) skupinã d popje. Toc afost d sãmãnca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupinã d popje (vjez 1 Dnev 24,10). ‡ **1:9** Popurlje atribut s apringã tãmãja kašã prinosu alu Dimizov tuatã dãmijnaca š sara p posebni oltar ãnontru ãn Hram.

16 Jel osă okrinjaskă p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. 17 Isti sufljet karje ja dat snagă alu Ilije osă fije ân bijatu alu tov s pripimaskă p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osă okrinjaskă inimilje alu tatilje kătri kupi š nagovorjaskă p ălja karje nu skultă p Dimizov s primjaskă mudrost alu ălja karje askultă.”

18 Zaharija azăs alu anđeluj: “Kum s štiov k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištjem već bătărñj.”

19 P aja anđelu ja zăs: “Jo sânt Gabriel. Amvinjit dăla prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bună vorbă. 20 Jakă, da akuma osă rămăj mut š nusă poc s rubještj tot pănla zuvaja pând s nu dogodja aja, daja če naj krizut ân vorbilje alji mjalje, karje osă ispunjaskă d vrijamje alor.”

21 Ân vrijamjaja narodu aštiptat p Zaharija š na razumit dăče atăta sa zabuvit ân Svetište. 22 Kănd jel napokon aišăt, na putut nimik s lji zăkă š s lja udă. Kănd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mănilje, ashvatit k jel avut vizije ân Svetište.

23 Kănd azavršăt zuvilje alu Zaharija s lukrjază kašă popa ân Hram, sa tors akas. 24 Dăpă duavă trje zălje, mujarja aluj Elizabeta arămas grja, š činč (5) lunj na išăt dăn kasă. Ja azăs: 25 “Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dăpă minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi.”

Anđelu Gabriel rubjaštje d aja k osă s fakă Isusu

26 Kănd Elizabeta irja grja šasă (6) lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabriel ân sat Nazaret ân regija Galileja, 27 la djevică karje zaručită dăpă om karje s kjamă Josip. Jel irja d sămăncă alu caru David, a djevică s kima Marija. 28 Gabriel avinjit š azăs alu je: “Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!”

29 P aja Marija sa uznemirit š na razumit če anđelu avrut s zăkă ku pozdravula. 30 Anđelu azăs: “Na vja frikă, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes! 31 Jakă osă fi grja š osă fač fičor p karje osă l kjem Isusu. 32 Jel osă fije marje š osă s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osă idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sămănce aluj. 33 Osă vladjaskă p sămănce alu Jakovš zauvjek š cara aluj nikad nusă prestanjaskă.” 34 Marija ânrijabă p anđelu: “Ali kum? Jo još nam fost ku omu.”

35 Anđelu Gabriel ja zăs: “Sufletu alu Svântuluj osă s slbuadje p tinje š săla alu Maj marje Dimizov osă t ânviljaskă. Š daja kupilu karje l fiča osă fije svânt š osă s kjamje Bijatu alu Dimizov. 36 Jakă, Elizabeta, rođakinja ata, aša bătărñă isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasă (6) lunj. 37 K alu Dimizov nimika nuje nemoguče!”

38 Marija azăs alu Gabriel: “Jakă, argata sânt alu Domnuluj. S fije kum tu zăč!” Š Gabriel apljikat dăla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

39 Duavă trje zălje dăpă aja, Marija majdată apljikat ân sat ân djalurj alu Judeje. 40 Kănd ja ažuns, auntrat ân kasa alu Zaharija š apozdravit p

Š 1:33 sămănce alu Jakov – Ân grčki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuată sămănce alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdată, a tuatje duavăsprjače (12) d sămănce alu Izrael avinjit dăla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

Elizabeta. ⁴¹ Känd Elizabeta auzāt pozdravu alu Marije, kupilu ān burtā alu Elizabetāj daturdatā mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufļjetu alu Svāntuluj. ⁴² Elizabeta d radost marje āntarje astrigat: “Maj mult ješt blagoslovitā d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu ān burta ata! ⁴³ Ku čaja amzaslužāt častula s m positjaskā mama alu Domnuluj alu mjov! ⁴⁴ Jakā känd auzāt pozdravu alu tov, kupilu ān burtā daturdatā mult sa miškat d radost! ⁴⁵ Blagoslovitā ješt daja čaj krizut k osā s ispunjskā poruka karje ca trimjes Domnu!”

Marija slavjašnje p Dimizov ān radost

⁴⁶ Atunča Marija azās:

“Inima amja adrikā p Domnu,

⁴⁷ sufljetu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,

⁴⁸ k p minje ma kuljes,

p ponizna argata aluj!

Audjec, pānd akuma tuatā generacija osā zākā

k Dimizov ma blagoslovit,

⁴⁹ daja če Dimizov karje arje tuatā sāla

afukut marje čudā d minje!

Svānt je lumilje aluj.

⁵⁰ Iskazaštje milostu p toc ālja ān tuatā vrijamja

karje arje frikā d jel.

⁵¹ Ku māna capānā afukut marje čudā

š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.

⁵² Jel aizbacāt p vladari s nu vladjaskā više,

a adrikat p lumje karje je ponizni.

⁵³ A p lumja karje irja flāmānž lja nasitit ku binje,

a p lumja karje bogatā lja trimjes dāla jel ku mānilje gualje.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj

baš kum adat obečalā alu sāmānca anuastrā,

alu Abraham š alu kupi aluj,

k osā lji fije uvijek d milā.”

⁵⁶ Atunča Marija ku Elizabeta arāmas njeđe trje (3) lunj š sa tors akas.

Sa fukut Ivan karje bātjazā

⁵⁷ Alu Elizabeta avinjit vrijamja s fakā š ja afukut bijat. ⁵⁸ Känd tuatā familija alu je š komšiji auzāt d asta, kum Domnu afost aša d bun kātri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

⁵⁹ Känd kupilu anapunit opt (8) zālje, atribut s fije obrezāt,* aša k komšiji š familija avinjit s proslavjaskā aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamā, ⁶⁰ ali Elizabeta azās: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”

⁶¹ Komšiji š familija azās: “Nimilja dāla familija ata nu s kjamā Ivan!”

⁶² Atunča, daja če Zaharija na putut s audā, lumja ku mānilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamā. ⁶³ Zaharija akātat s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamā Ivan”, š toc sa mirat. ⁶⁴ Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat ljimba š jel daturdatā ančiput s rubjaskā š s slavjaskā p Dimizov.

* **1:59** obrezāt – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š ku sāmānca aluj (Post 17,9–14). Židovi afost obrezāc kum apokaza k irja odani alu Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes.

⁶⁵ Känd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikã d Dimizov. Ân tuatje saturlje ân djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit. ⁶⁶ Činje god auzãt d jej gãndja d aja š sa tribat: “Atunča če osã fije d bijatusta kãnd ufi marje?”, k Domnu sigurno osã fakã nješto marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bãtjazã

⁶⁷ Sufljetu alu Svãntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukã dãla Dimizov:

⁶⁸ “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažitã alu narodu aluj š s lji izbavjaskã!

⁶⁹ Š atrimjes nauvã marje Spasitelj
dãn sãmãnca alu argatu aluj David,
⁷⁰ kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:
⁷¹ s nji spasaskã dãla dušmani alji noštri
š dãla mãnã alu tuatã lumja karje nji mrzaštje.
⁷² Jel asta afukut s pokazaskã milã alu sãmãnca anuastrã
aša ča ispunit savezu alu svãnt karje afukut ku jej,
⁷³ aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuastrã
sãmãnca.
⁷⁴ Kašã kum aobečit, nja skos dãla dušmanj
s putjem s ji služãm frzdã frikã,
⁷⁵ s trijim kum Dimizov azãš
š s fičem čije bun ân tuatje zuvilje anuaštrje.
⁷⁶ A tu, bijatu alu mjov, osã t kjem proroku alu Maj marje Dimizov.
Osã plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremještj drumu.
⁷⁷ Osã ãnvãc p narodu aluj s štije kum s s spasaskã
kum s lji fije oprostet grešala alor.
⁷⁸ Daja če je Dimizov pljin d milã š arje osječaj d noj,
jel trimjatje lumina dãn čerj.
Kašã suarilje karje sa drikã ân diminjacã,
⁷⁹ Dimizov osã adukã lumina alu ãlja karje trijaštje ân nuaptje š arje
frikã d muartje.
Jel osã nji pokazaskã drumu karje aduče ân mir.”

⁸⁰ Ivan akriskut š apostanit capãn ân sufljet. Trija ân lok undje nuje nimika.† Kãnd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskã alu naroduluj alu Izrael.

2

Sa fukut Isusu ân Betlehem

(Mt 1,18–25)

¹ Ân vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakã popisu d tuatã lumje karje trijaštje ân cara. ² Åsta afost prvi popis d lumje karje sa dogodit ân vrijamje pãnd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija. ³ Toc apljikat ân trgu undje trija sãmãnca aluj s s skrije ân popis.

† **1:80** lok undje nuje nimika – Asta afost napušteni lok la zapadnã partje d apã Jordan. Nuje dãpartje dãla lok undje apa Jordan untrã ân Mrtvo more.

4 Aša š Josip, karje afost sāmānca alu caru David, apljikat dān sat Nazaret ān regije Galileje ān sat Betlehem ān regije Judeje, undje d mult sa fukut David. 5 Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije ān popis. Marija veċ afost grja, 6 š pānd afost ān Betlehem, ja vinjit vřijamja s fakā. 7 Ja afukut bijat, prvi kupil, la ānvilijat š la pus ān aljbje daja ċe ān sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Anđeli zāċe alu pastirilor k Isusu sa fukut

8 Ān nuaptjaja p pājenj upruapje d Betlehem, njeċi pastirurj pāza vojilje alor. 9 Dāturdatā sa ukazāt anđelu alu Domnuluj š lja osvitljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat! 10 Anđelu lja zās: “Na vjec frikā! Jakā aduk vuavā Bunā vorbā karje p tuatā lumja s usriċaskā! 11 Astāz sa fukut vuavā Spasitelju ān Betlehem, ān trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! 12 Aša osā štijec k je istina aja ċe zāk: Osā gāsāċ kupilu karje je ānvilijat ān plahtā kum zaċe ān aljbje.”

13 Dāturdatā alu anđeluj avinjit marje vuastje d anđelurlje dān ċerj karje aslavit p Dimizov:

14 “Slava alu Dimizov karje vladjaštje p ċerj,*
a p pāmānt mir alu lumje karje ja ugodit.”

15 Š anđelurlje apljikat dāla jej š sa tors p ċerj. Pastiri arubit unu ku alc: “Ajdac ān Betlehem s vidjem ċa fost ċe nuavā azās Domnu!”

16 Apripit ān Betlehem š ānklo angāsāt p Marija š p Josip ku kupilu ċe sa fukut karje azukut ān aljbje. 17 Kānd la gāsāt, alu toc arubit aja ċe anđelu azās d kupil. 18 Š tuatā lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja ċe lja zās. 19 A Marija nimika na mujtat d asta ċa uzāt š gāndja d aja ān inima alu je. 20 Pastiri sa tors la vojilje p karje pāza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ċa uzāt š avizut afost kum lja zās anđelu.

21 D opt (8) zālje maj ānklo kānd avinjit vřijamja s obrezaskā p kupilu,† ja pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdatā njego ċe Marija arāmas grja.

Josip š Marija aduċe p Isusu ān Hram

22 Kānd avinjit vřijamja Marija s s oċistjaskā kum skrije ān zakonu alu Mojsije,‡ Josip š Marija alat p Isusu š apljikat ān Hram ān Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, 23 kum skrije ān zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.”‡ 24 Š aprinisāt žrtvā kum mama aputja jar s fije ċistā, kum zakonu alu Mojsije ānvacā: “duavā (2) grlic ili doj (2) goluburj tānārj.”‡

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

25 Trija atunċa unu om ān Jeruzalem, s kjamā Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Sufļjetu alu Svāntuluj irja p jel š aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Izraelcurlje kum aobeċit.† 26 Sufļjetu alu Svāntuluj ja zās k nusā muarje pānā god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskā p narodu aluj. 27 P zuvā kānd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakā obredu kum je skris ān zakonu alu Mojsije, Sufļjetu

* 2:14 Slava alu Dimizov karje vladjaštje p ċerj – Ān grċki original skrije: “Slava p visinal!”

† 2:21 Vjez fusnota ān 1,59. ‡ 2:22 Lev 12,1–4 ‡ 2:23 Iš 13,1–2 ‡ 2:24 Lev 12,6–8 ‡ 2:25 aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Izraelcurlje kum aobeċit – Ān grċki original skrije: “aštipta utjeha alu Izrael”.

alu Svāntuluj adus p Šimun s pljače ān Hram. ²⁸ Šimun alat p Isusu ān mājn š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

- ²⁹ “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ān mir.
³⁰ Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,
³¹ p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.
³² Jel je lumina s otkrijaskā istina ata alu tot narodu,
āla karje aduče slava alu Izrael, narodu alu tov.”

³³ Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu. ³⁴ Šimun lja blagoslovit š azās alu Marije, mama alu Isusuluj: “Jakā, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osā kadā š mulc osā adrikā. Dimizov la trimjes kašā znaku s pokazaskā drumu d spasjalā, karje mulc inš osā l odbacaskā, ³⁵ š aša osā aratā rovu ān inima alor. A kānd l odbacaštje, maču osā probijaskā inima ata.”

³⁶ Afost ān Hram š proročičā Ana, fata alu Fanuel dān sāmānca alu Ašer. Ja irja mult bātrnā. Afost šaptje (7) aj ān brak ³⁷ š atunča atrijit kašā udovica pānla optžāč š patru (84) aj. Na išāt dān Hram, njego ān post š ān molitvā aslužāt alu Dimizovuluj zuva š nuaptja. ³⁸ Baš kānd Šimunu azavršāt, avinjit Ana š ančiput s slavjaskā p Dimizov š s rubjaskā d Isusu alu toc karje aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Jeruzalem dāla dušmanji alor.

³⁹ Kānd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas ān Nazaret ān regije Galileje. ⁴⁰ Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capān š maj mult mudar š Dimizov nastavja s l blagoslovjaskā.

Fālkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ān Hram

⁴¹ Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika ān Jeruzalem kānd irja prazniku Pasha. ⁴² Kānd Isusu avut duavšprjače (12) d aj, jej aplikat kašā uvijek s slavjaskā prazniku. ⁴³ Dāpā praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fālkovu Isusu arāmas ān Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja. ⁴⁴ Agāndit k Isusu je ān grupa alor. Jej aumblat una zuvā a atunča ančiput s l katje āntrā familijje š āntrā ortač alor, ⁴⁵ ali nu la gāsāt š aša sa tors ān Jeruzalem š ānklo s l katje. ⁴⁶ Dāpā trje (3) zālje la gāsāt ān Hram āntrā učiteljjur kum punje urjajke š lji āntrjabā. ⁴⁷ Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kāt štije š kum binje odgovorjaštje p pitanje.

⁴⁸ Kānd jej angāsāt p Isusu na štijut če s gāndjaskā. Azās mumusa: “Bijatu alu mjov, dāče afukut tu asta nuavā? Jakā, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kātam!”

⁴⁹ Isusu azās alor: “Dāče mas kātat? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv ān kasa alu Tatimjov?” ⁵⁰ Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zākā.

⁵¹ Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov ān sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. ⁵² Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

3

*Ivan karje bātjzā pripremjaštje drumu d Isusu
(Mt 3,1–12; Mk 1,2–8; Iv 1,19–28)*

¹ Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskā. Poncije Pilat afost upravitelju ān regije Judeje. Herod* avladit ān regije Galileje, a fratusov Filip avladit ān regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit ān regije Abilene.† ² Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ ān Jeruzalem. Ān vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, ān pustinje.§ ³ Jel apljikat ān tuatje lokurj pānglā apā Jordan s rubjaskā alu lumjej k trjebje s s bātjazā s pokazaskā kum sa okrnit dāla grešalā š Dimizov lja oprostit grešala. ⁴ Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

“glasu karje strigā ān pustinje:

‘Pripremic drumu d Domnu

š očistic d jel stazilje!

⁵ Ispunic tuatā dolina

š poravnic tot djalu š brjegu!

Ispravic drumu karje strāmb

š poravnic aja čije nuje ravno!*

⁶ Tuatā lumja osā vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”✧

⁷ Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bātjazā: “Voj, šarpilor! Činje va zās k aša d ljaznje putjec s fuđic dāla kaznā karje Dimizov trimjatje?

⁸ Fičec binje karje aratā k vas okrnit dāla grešala avuastrā.† Š vu ānšālāc akā gāndic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sāmānca alu Abraham. Ali jo vu zāk, Dimizov puatje d bulovanjištja s stvurjaskā kupi alu Abraham!

⁹ Dimizov uskoro osā luvjaskā ku sukurja ān tot ljemnu karje nu dā bun plod. Tot ljemnu karje nu dā bun plod osā fije tijat š arunkat ān fok.”

¹⁰ Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča če trjebje s fičem?”

¹¹ Ivan lja zās: “Činje arje duavā (2) kāmāšj, trjebje s dja alu ālja karje narje ničuna. A činje arje mānkarje, trjebje s podiljaskā ku ālja karje narje.”

¹² Avinjit s s bātjazā čak š carinikurlje‡ š la tribat: “Učiteljulje, če trjebje s fičem?”

¹³ Ivan lja zās: “Nu lāc maj marje porezu njego če je lumja datorj.”

¹⁴ Š la tribat vuastja: “A če trjebje noj s fičem?”

Ivan lja zās: “Nu lāc banji dāla nimilja ku sāla š p nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastrā.”

¹⁵ Kum lumja očekuja k Kristu āndatā vinje, toc ān inimā s āntriba dal je Ivan Kristu. ¹⁶ Daja Ivan alu toc azās: “Jo p voj bātjez ku apa, ali vinje

* **3:1** Herod – Konuskut š kašā Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”. “Tetrarh” afost rimski naslov d vladar ān unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popā 6.-15. aj maj ānklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit dāla položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popā 18.-37. aj maj ānklo d Krist. Aša službeno ān aja vrijamje Kaifa afost marje popā, ali lumja još uvijek akimat p Ana marje popā š jel š majdāpartje avut autoritet āntrā Židovj. § **3:2** pustinje – Vjez fusnota ān 1,80. *

* **3:5** Ivan azās alu lumjej k mora s s pokajaskā d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Aštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum ān pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskā p Isusu š poruka aluj. ✧ **3:6** Iz 40,3-5 † **3:8** Fičec binje karje aratā k vas okrnit dāla grešala avuastrā – Ān grčki original skrije: “Fičec plodu karje je dostojan d pokajalā”. ‡ **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcā Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Večina d carinikurj ānšāla p alcā. Kāta maj mult banj njego če lumja dugujaštje, a viška cānja d jej. Š d āla razlog lumja mrza š lji smatnja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor.

njeko maj marje d minje, atāta d marje k jo nu sānt dostojan čak s ji fiuv argat. Jel p voj osā bātjazā ku Sufļjetu alu Svāntuluj* š ku foku.† 17 Jel osā fiye kašā omu karje odvojaštje gruvu dāla jarbā. Gruvu osā sprimjaskā ān ostavā, a jarba osā apringā ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argā.”

18 Ivan rubja alu lumjēj Bunā vorbā d Dimizov ku multje altje opomenje. 19 Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dān regije Galileje,‡ daja če sa ānsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratISOV, š d multje altje rovj ča fukut Herod. 20 Ali kānd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan ān kisuarje.

Ivan bātjazā p Isusu

21 Majdatā njego če p Ivan la pus ān kisuarje, kānd Ivan bātizat p toc karje avinjit la jel, jel bātizat š p Isusu. Atunča kānd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, 22 š Sufļjetu alu Svāntuluj sa slubuzāt p jel ān oblik kašā golubu. Dān čerj sa uzāt glasu: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu alu mjov!”

Sāmānca alu Isusuluj

23 Kānd Isusu ančiput s rubjaskā d Dimizov la intja alu toc, avut njeđe trježāč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu aluŠ Josip.*

Josip afost bijatu alu Eli,

24 Eli afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

Levi afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Janaj,

Janaj afost bijatu alu Josip,

25 Josip afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Amos,

Amos afost bijatu alu Naum,

Naum afost bijatu alu Hesli,

Hesli afost bijatu alu Nagaj,

26 Nagaj afost bijatu alu Mahat,

Mahat afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Šimij,

Šimij afost bijatu alu Joseh,

Joseh afost bijatu alu Joda,

27 Joda afost bijatu alu Johanan,

Johanan afost bijatu alu Resa,

Resa afost bijatu alu Zerubabel,

Š 3:16 nu sānt dostojan čak s ji fiuv argat – Ān grčki original skrije: “nu sānt dostojan nič klicimitilje s ji dizljeg.” * 3:16 bātjazā ku Sufļjetu alu Svāntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bātizija ān apā kašā metafora s opisaskā kum lumja osā iskušaskā sāla alu Sufļjetu alu Svāntuluj ān Životu alor.

† 3:16 ku foku – Asta puatje s rubjaskā d aja kum Sufļjetu alu Svāntuluj čistjaštje Životu alu ālja karje krjadje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1–4; 11,16). Ali ān āsta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvā alu suduluj (vjez 3,7–9, 17). Ān aja vrijamje Dimizov osā kaznjaskā p lumja karje na prihvatit ānvācala alu Isusuluj. ‡ 3:19 Herod, karje irja vladaru dān regije Galileje – Ān grčki original skrije: “Herod, tetrah”. Vjez fusnota ān 3,1.

Š 3:23 bijatu alu – Ān āsta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskā “sāmānca alu”. Ān Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuatā sāmānca alu njeki om, njego s aratā loza dāla una važnā osobā pānla altā važnā osobā. * 3:23 Daja če Marija arāmas grja pisti Sufļjetu alu Svāntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašā očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,
 Šealtiel afost bijatu alu Neri,
 28 Neri afost bijatu alu Malki,
 Malki afost bijatu alu Adi,
 Adi afost bijatu alu Kosam,
 Kosam afost bijatu alu Elmadam,
 Elmadam afost bijatu alu Er,
 29 Er afost bijatu alu Jošua,
 Jošua afost bijatu alu Eliezer,
 Eliezer afost bijatu alu Jorim,
 Jorim afost bijatu alu Matat,
 Matat afost bijatu alu Levi,
 30 Levi afost bijatu alu Šimun,
 Šimun afost bijatu alu Juda,
 Juda afost bijatu alu Josip,
 Josip afost bijatu alu Jonam,
 Jonam afost bijatu alu Elijakim,
 31 Elijakim afost bijatu alu Meleja,
 Meleja afost bijatu alu Mena,
 Mena afost bijatu alu Matata,
 Matata afost bijatu alu Natan,
 Natan afost bijatu alu David,
 32 David afost bijatu alu Jišaj,
 Jišaj afost bijatu alu Obed,
 Obed afost bijatu alu Boaz,
 Boaz afost bijatu alu Sala,
 Sala† afost bijatu alu Nahšon,
 33 Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
 Aminadab afost bijatu alu Admin,
 Admin afost bijatu alu Arni,
 Arni‡ afost bijatu alu Hesron,
 Hesron afost bijatu alu Peres,
 Peres afost bijatu alu Juda,
 34 Juda afost bijatu alu Jakov,
 Jakov afost bijatu alu Izak,
 Izak afost bijatu alu Abraham,
 Abraham afost bijatu alu Terah,
 Terah afost bijatu alu Nahor,
 35 Nahor afost bijatu alu Serug,
 Serug afost bijatu alu Reu,
 Reu afost bijatu alu Peleg,
 Peleg afost bijatu alu Eber,
 Eber afost bijatu alu Sala,
 36 Sala afost bijatu alu Kenan,
 Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
 Arpakšad afost bijatu alu Šem,
 Šem afost bijatu alu Noa,

† 3:32 Sala, Sala – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”. ‡ 3:33 Admin, Admin ... Arni, Arni – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”.

Noa afost bijatu alu Lamek,
³⁷ Lamek afost bijatu alu Metušalah,
 Metušalah afost bijatu alu Henok,
 Henok afost bijatu alu Jered,
 Jered afost bijatu alu Mahalalel,
 Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
³⁸ Kenan afost bijatu alu Enoš,
 Enoš afost bijatu alu Šet,
 Šet afost bijatu alu Adam,
 Adam afost bijatu alu Dimizov.Š

4

Nikuratu iskušastje p Isusu
 (Mt 4,1–11; Mk 1,12–13)

¹ Isusu, pljin ku Sufljetu alu Svāntuluj, apljikat dāla apa Jordan š Sufljetu la dus ān lok undje nuje nimika ² š d patruzāč (40) d zālje š la iskušāt nikuratu. D zāljljalja na mānkat nimik, š kānd atrikut patruzāč (40) d zālje, afost flāmānd.

³ A nikuratu ja zās: “Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskā mālaj.”

⁴ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Nu trijaštje omu samo d mālaj.’”[✠]

⁵ Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja pokazāt dāturdātā tuatā cara alu pāmāntuluj ⁶ š nikuratu zāče: “Cije osā zdauv asta tuatā vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjauv. ⁷ Akā t poklonještj la minje, tot je alu tov.”

⁸ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služastje!’”[✠]

⁹ Nikuratu la dus ān trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š zāče aluj: “Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča ān zos! ¹⁰ Daja če skris je ān Svāntā pismā: ‘Jel osā zapovidjaskā alu anđeli aluj d tinje s t pāzaskā’,

¹¹ š: ‘p mānj s t adukā undje ku pičoru s nu t tu luvješt d buluvan.’”[✠]

¹² Isusu ja zās: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Nu iskušā p Domnu, Dimizov alu tov!’”[✠]

¹³ Kānd iscrpit tuatā kušnja, nikuratu sa udaljīt dāla jel pānla nuavā prilikā s l iskušaskā.

Isusu ānčapje s služaskā alu Dimizov
 (Mt 4,12–17; Mk 1,14–15)

¹⁴ Isusu, pljin d snagā alu Sufljetuluj, sa tors ān regija Galileja š vorba d jel sa proširit ān tuatje lokurj ān Galileja. ¹⁵ Isusu ānvāca ān lokurj undje židovi s strānda š s ruga (karje s kjamā sinagoga) š toc l hvalja.

Lumja ān Nazaret odbacaštje p Isusu
 (Mt 13,53–58; Mk 6,1–6)

Š 3:38 bijatu alu Dimizov – Aja značastje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26–27; 5,1–3). Slično, tuatā lumja arje sāmāncā ān Dimizov (vjez Ap 17,28–29). ✠ 4:4 ZakPon 8,3 ✠ 4:8 ZakPon 6,13 ✠ 4:11 Ps 91,11–12 ✠ 4:12 ZakPon 6,16

16 Š atunča Isusu avinjit än Nazaret, än sat undje akriskut. Š kašã uvjek sãmbãtã untrã än sinagogã š sa drikã s čitjaskã d Svãnta pismã pãnglã toc.
17 Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga š angãsat lok undje stã skris:

18 Sufļjetu alu Domnuluj je p minje.

Madat snagã š autoritet

s rubjesk Bunã vorbã alu sãračilor.

Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic

s puatje s pljače slobodni,

s tork vidu alu vorbilor,

s oslobodjesk p lumja dãla ãlja karje lji mučaštje,

19 š s rubjesk k ästa an än karje Domnu aratã aluj binilje.✱

20 Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomoćnikuluj š šadje s rubjaskã. Tuatã lumja än sinagogã sujãta än jel š jedva štipta s zãkã nješto.

21 Š ančiput ku aštja vorbje s lji zãk: “Astãz sa ispunit aštja vorbje d Svãnta pismã karje akuma amčtitit.”

22 Š kãnd Isusu azavršãt ku vorba, toc karje irja än sinagogã rubja d jel š s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje ästa bijatu alu Josip?”

23 A Isusu lji zãče: “Sigurno osã mi zãčec asta poslovicã: ‘Doktorulje, likujaštje sãngur p tinjel’ š: ‘Fãj š aiča än trg undje ajkriskut aja čam auzãt če sa dogodit än trg Kafarnaum.’ ” 24 Š nastavit: “Asta poslovicã je istinita: ‘Nimilja nu prihvatjaštje p proroku än lok undje jel akriskut’.

25 Kum š štijec afost multje udovic än Izrael kãnd proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj š šasã (6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pãmãntu. 26 Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovicã än Izrael. Njego jel la trimjes s ažuťje alu udovicãj karje na fost Židovkã än trg Sarfata majuprapje d trg Sidon.✱* 27 Š isto aša kãnd afost proroku Elizej viuv, än Izrael afost multje lumje karje avja gubã, zarazna bualã p pjalje.† Ali ničunu dãla jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija.”✱

28 Kãnd auzãt, toc än sinagogã sa nikãžãt. 29 Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d liticã p karje sagrađit alor trgu s l runče än zos. 30 Ali jel atrikut änrã jej š apljikat p drumu aluj.

Isusu putirjaštje dãn om p sufļjetu alu rov

(Mk 1,21–28)

31 Isusu sa slubãzãt zos än Kafarnaum, karje je još unu trg än regija Galileja, undje änvacã sãmbãtã än sinagogã. 32 Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku vãncalã aluj daja če rubja kašã ãla karje arje vlast.

✱ **4:19** Iz 61,1–2 ✱ **4:26** 1 Car 17,8–16 * **4:26** Atunča Ilija apljikat än altu pãmãnt alu komšiuor. P pãmãntula atrijit una uduvicã š bijatu alu je, š skoro arãmas frzdã mãnkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej aša če gãvanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuatã vrijamja atrajit fuamja, jej avut mãnkarje. Ilija ãnklo arãmas maj mult aj. † **4:27** gubã, zarazna bualã p pjalje – Asta frazã prevodjaštje grčka vorbã karje s koristja d označala njekje različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d aštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja cãnut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja bualã š kum nu vinja än kontakt ku altu om š afiča p omula ritualno rov (vvez Lev 13,45–46). ✱ **4:27** 2 Car 5,1–14

³³ Afost ăn sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat ăn tot glasu: ³⁴ “Hej,  e aj tu ku noj, Isusulje dăn Nazaret? Ajvinjit s uni tje tj p noj p sufljeti alji rovj?  tiuv jo  inje je t tu: tu je t Svăntu karje Dimizov atrimjes!”

³⁵ Isusu ja zapovjedit: “Ta    je  dăn jell!” P aja sufljetu alu rov p omu la dubărăt pănglă toc   ai at d jel   nu ja naudit nimika.

³⁶ Lumja afost zadivic   ančiput s rubjaskă unji ku alc: “D karje a tja vorbje! Ku autoritetu   ku snaga zapovjedja tje alu sufljeti alji rovj,   jej ja a!” ³⁷   toc ăn regijaja auzăt  e Isusu afukut.

Isusu likuja tje p multă lumja

(Mt 8,14–17; Mk 1,29–34)

³⁸ Isusu ai at d sinagogă   apljikat ăn kasă alu  imun. A suakra alu  imunuluj amu ito marje fok   jej la rugat s ja  utje. ³⁹ Isusu astat pănglă ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje   foku alăsato.   odma sa skulat   lja dus s mălăn je.

⁴⁰ Kănd akăzut nuaptja,† toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot ăla apus mănilje s lji likujaštje d tuatje bualje. ⁴¹ Isusu putirja sufljeti alji rovj dăn multje lumje,   sufljeti alji rovj striga kănd i a: “Tu je t Bijatu alu Dimizovuluj!” Atun a jel alor zapovjedit s nu rubjaskă daja  e jej a tjut k je jel Kristu p ăla karje Dimizov atrimjes.

Isusu pljakă ăn altje trgurj

(Mk 1,35–39)

⁴² Kănd asvanit zuva, Isusu ai at d trgula   apljikat ăn pustinje.   multă lumje l kată. Kănd la găsăt, jej l ruagă s rămăje ku jej. ⁴³ A jel lji ză e: “Trjebje s măduk   ăn alturj trgurj s rubjesk Bună vorbă d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.” ⁴⁴   Isusu rubja Bună vorbă ăn sinagoge ăn pămănt alu  idovilor.  

5

Isusu kjamă p  imun, p Jakov   p Ivan s l sljedjaskă

(Mt 4,18–22; Mk 1,16–20)

¹ Una zuvă, kănd Isusu astat pănglă apă Galileja,* multă lumje s strănda pănglă jel s audje vorba alu Dimizov. ² Majdată d asta, njeki ribarji već ai at dăn  amacurj   an iput s  istjaskă mre ilje. A Isusu avizut alor doj (2)  amacurj p obală ³   auntrat ăn unu  amac, karje irja alu  imun.   Isusu la rugat s puatje ucără s l pin je dăla obală. Atun a  adje,   ănvăca p narodu d  amac.

⁴ Kănd aprestanit s rubjaskă, ză e alu  imun: “Pin je  amacu maj dăpartje undje maj adănkă apa,   arunkăc mre ilje d pukat.” ⁵ Šimunu ză e alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuată nuaptja njam potrudit   nimika nam pukat. Ali kum tu a a ză , osă arunk mreža.” ⁶ Kănd  imun  

† **4:40** Kănd akăzut nuaptja –  n gr ki original skrije: “kănd kadje suarilje”. D  idovj alta zuvă an iput kănd suarilje kadje. Daja  e na kutizat s lukrjază s l lukrjază sămbătă,  tipta pând sămbătă nu zavr a tje, a atun a an iput s adukă p lumja bulnavă la Isusu. **  4:44** ăn pămănt alu  idovilor –  n gr ki original skrije: “ n Judeja.” Me utim,   akă Luka asta vorbă koristja tje d ozna ală regija alu rimulor Judeja, njekad (ka a kum je ai a   ăn 23,5) jel koristja tje d ozna ală d tuată domovina alu židovilor. * **5:1** pănglă apă Galileja –  n gr ki original: “pănglă apă Genezaret”. Isto  e   apa Galileja.

ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atāta d mrežilje ančiput s s rupā. ⁷ Ribarji afukut ku māna alu ortači alor ān altu čamac s vije s ažutā. Jej avinjit š atāta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskā.

⁸ Kānd Šimun Petar aja avizut, akāzut la intja alu Isusuluj š začē: “Fuđ dāla minje, Domnulje, daja če nu sānt om bun!” ⁹ Š jel š toc karje afost ku jel ān čamac sa mirat kāt mult pjaštje apukat. ¹⁰ Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortači alu Šimun.

Isusu atunča začē alu Šimun: “Navja frikā. Dakuma osā puč p lumja†.”
¹¹ Kānd jej askos čamacurj p obalā, jej alāsat tot š apljikat dāpā Isusu.

Isusu likujaštje p omu karje arje bualā p pjalje

(Mt 8,1–4; Mk 1,40–45)

¹² Una zuvā Isusu avinjit ān unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Kānd jel avizut p Isusu, akāzut la intja alu Isusuluj ku fālči kātri pāmānt š sa rugat d jel: “Domnulje, akā vrjaj, poc s m likuješt.”

¹³ Isusu tindje māna, la dotaknit š začē: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit. ¹⁴ Isusu ja naredit: “Nu zača alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštije alu popāj kum aputja s t pregledjaskā. Prinisaštje žrtvā d čistjala ata, kum Mojsije azapovīdit kum aputja toc s vjadā k ješt likujit.”*[†]

¹⁵ Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskā d buala alor. ¹⁶ A maj mult vorj jel s povlača ān pustinje š s ruagā.

Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje

(Mt 9,1–8; Mk 2,1–12)

¹⁷ Kānd una zuvā Isusu ānvaca p narodu, ānklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dān tot satu ān regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A sāla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskā p lumja. ¹⁸ Avinjit njeka lumje karje adučē p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukā š s položaskā pāglu Isusu. ¹⁹ Pāntruv narod jej na putut s l adukā ān kasā undje Isusu ānvāca. La dus p stipinic p krov š afukut rupā š p nosilā, la slubuzāt † ān mižlok d sobā pravo la intja alu Isusuluj.

²⁰ D aja Isusu ashvatit k krjadje ān jel, azās: “Ortakulje, sa oprostīt grešala ata.”

²¹ P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agāndit: “Činje āsta karje gāndjaštje k rubjaštje kašā Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskā grešala?”

²² Ali Isusu aštijut če gāndjaštje š lji začē: “Dāče aša gāndic? ²³ Dali nuje majušurje s zākā: ‘Sa oprostīt grešala ata’, njego s zākā: ‘Skual š umblā?’
²⁴ Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pāmānt s oprostjesk grešala.” Atunča začē alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zāk: ‘Skual, ja nosilā š fuđ akasā!’ ”

† **5:10** Dakuma osā puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjej d Dimizov š lji duče la Dimizov. * **5:14** Lev 14,1–32 † **5:19** La dus p stipinic p krov š afukut rupā š p nosilā, la slubuzāt – Ān grčki original skrīje: “Sa urkat p krov š slubuzāt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glinā (crjep)”. Ān zuviljalja ān pāmāntula, fiča krovu d nāroj š d paje karje s punja p krāč š p grade. Njekad koristja pločic d glinā (crjep). Krovj irja ravnī, a kāši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov.

25 Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum. 26 Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskä p Dimizov. Afost pljin d frikä š rubja: “Astáz noj amvizut nješto če nuje d krizut!”

Isusu kjamä p porezniku

(Mt 9,9–13; Mk 2,14–17)

27 Isusu dăpä aja aišät š avizut p cariniku LeviŠ kum šadje la carinä, š ja zäs: “Vinä dăpä minje.” 28 Š Levi sa skulat, aläsat tot, š apljikat dăpä jel.

29 Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije än kasa aluj. A ku jej amänkat mulc lumje š änrä jej irja mulc carinikurj. 30 Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenicurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Däče mänkac š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”

31 A Isusu lja zäs: “Alu lumjej zdravänä nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavä trjebje doktorjamja. 32 Nam vinjit s kjem p lumja karje gändjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskä la Dimizov.”

Isusu änvacă k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bätärn

(Mt 9,14–17; Mk 2,18–22)

33 Njeka lumje ja zäs: “Učenicurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagä, aša š učenicurlje alu farizeji, ali alji tjej stalno mälnäkä š bja.”

34 Lja antribat Isusu: “Dali kutizäc svatovi alu mladoženjej s natiric s postjaskä pänd mladoženja ku jej?”* 35 Ali osä vinje vrijamja känd osä lji ja p mladoženja† š atunča s postjaskä.”

36 Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbä: “Numilja nu rupje pjatika däla cualä nuavä s puatä s krpjaskä p cualä bätärnä. Akä aja fače, osä rupä cuala nuavä, a pjatika däla nuavä cualä nu pristajaštje alu cualä bätärnä. 37 Š numilja nu tuarnä vinu alu nov† än bätärnä täšnj d pjalje.Š Akä aja fače, vinu alu nov osä rupä täšnjilje* š osä varsä, a täšnjilje osä propanjaskä. 38 Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje än nuavje täšnj. 39 Š numilja činje bja bätärn vin nu vrja vinu däla nov daja če začē: ‘Bätärn je maj bun.’”†

6

Isusu začē k arje autoritet p sämbäta, svätä zuvä alu židovilor

(Mt 12,1–8; Mk 2,23–28)

Š 5:27 Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9). * 5:34 Postu je znaku d tugä. Svatovi nikad nu postjaštje pänd s slavjaštje. † 5:35 Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenicurlje aluj ku svatovi. † 5:37 vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaštje p vin karje još na kopt.

Š 5:37 täšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu živutinje. * 5:37 vinu alu nov osä rupä täšnjilje – Känd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaštje tašna. Daja če tašna

abätärnä piznjaštje daja če nu maj puatje s s raširjaskä kašä tašna anuavä. † 5:39 Asta metaforä s razlikujaštje däla tradicija alu vočilor karje kašä vinu alu bätärnä š nov načinu d život karje je Isusu änväca karje je kašä vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu änväca, š akä aja če jel änväca ispunja tot čije alor (židovsko) Svätä pismä zapovidjaštje.

¹ Una sămbătă Isusu triča pisti pijană d gruv. Učenikurlje aluj rupja gruv, ș la trljit ku mănile ș la mănkat. ² A njeke farizeji azăs: “Dăce prekrșăc zakonu alu Mojsije ku aja će rupjec gruvu ân sămbătă?”*

³ Isusu lja odgovorit: “Dali voj nas citit ân Svântă pismă ča fukut David, argatu alu Dimizov, känd aflămăzăt jel ș älja karje afost ku jel? ⁴ Dali na auntrat ân șator undje Dimizov s poštujaštje, jel amănkat dă mälaju karje posvitit ș adat alu älja karje afost ku jel? Dali nu zăce zakonu alu nostru k mälajusta nu kutjază s mälănče nimilja činje nuje popă?”†‡ ⁵ Atunča Isusu lja zăs asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sămbătă!”

Isusu likujaštje p omu ân sămbătă

(Mt 12,9–14; Mk 3,1–6)

⁶ Alta sămbătă Isusu auntrat ân sinagogă s ânvacă. Afost ânkle om karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă. § ⁷ Učitelji d zakonu alu Mojsije ș farizeji avrut s l optužaskă p Isusu k aprekrșăt unu zakon alor. Daja pomatnja p Isusu s vjadă dal vrja ân sămbătă s likujaskă.* ⁸ A Isusu aštijut gändjala alor pa zăce alu om karje arje mănă karje nu puatje s koristjaskă: “Skual ș stăj aiča la intja alu toc!” Jel sa skulat ș astat ânkle. ⁹ Atunča Isusu zăce: “S vu ântrjeb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakă ân sămbătă binje, ili rov? S spasaskă životu, ili s l uništjaskă?” ¹⁰ Sa ujtat p toc ân sinagogă ș atunča zăce alu omuluj: “Ătiđje măna!” Jel afukut aša ș măna sa likujit. ¹¹ Atunča farizeji ș učitelji d zakonu alu Mojsije sa nikăžăt, ș ančiput s dogovorjaskă će s fakă pântruv Isusu.

Isusu kuljađje p duavăsprjače (12) d apostolurj

(Mt 10,1–4; Mk 3,13–19)

¹² Ân zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruadje ș provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov. ¹³ Känd avinjit alta zuva, akimat la jel p učenikurlje ș ântră jej akuljes duavăsprjače (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.

¹⁴ Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,

Andrija, fratilje alu Petar,

Jakov,

Ivan,

Filip,

Bartolomej,

¹⁵ Matej,

Toma,

Jakov, kupilu alu Alfej,

Šimun karje avut nadimaku Domoljub,

¹⁶ Juda, kupilu alu Jakov,

* **6:2** Zakonu alu Mojsije zăce nu kutjez s lukrjez ân sămbătă (vjez “sămbăta” ân rječnik). Farizeji irja strogi ân načinu karje jej tumača zakonu alu Mojsije ș jej smatnja k äla činje rupje gruvu jel lukrjază (Iš 34,21). † **6:4** Vjez ân 1 Sam 21,1–7. ‡ **6:4** Mälaju karje je posvitit afost duavăsprjače (12) d mälajurj karje s nalazja ân lok svânt ân șator. Popilje ânkle punje ân tuată duminika d žrtvă alu Dimizov. Ân tuată zuvă sămbătă lji prominja duavăsprjače (12) mälajurj karje akopt ân zuvasta. Samo popilje aputut s mälănče mälajur alji bătrnje (Lev 24,5–9). § **6:6** karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă – Aiča ș ân 8. stih, ân grčki skrije: “măna afost uskată”. Măna alu omuluj afost ošetită aša k na putut s utingă. Vjerovatno afost savijită skroz ân pulm, aša s izgledjaskă mikă ș naborită. * **6:7** Mulc učitelj dăla zakon alu Mojsije azăs akă alu njeko tinđ njeka pomoču, aja je lukru. Daja će tumača zakonu strogo rov, azăs k nuje uredu s ätinde pomoču ân sămbătă. Anvăcat k alu omuluj puatje s tingă pomoču ân sămbătă samo ân marje ozbiljna situacije kašă kum je porodu ș känd životu alu omuluj arfi ân opasnost.

š Juda Iškarriot, karje maj änklo izdajit p Isusu.

*Isusu änvacä š likujaštje
(Mt 4,23–25; 5,1–12)*

¹⁷ Isusu sa dat än zos dăpä djal ku apostoli š astat p ravnica. Änklo aštijat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pämäntu alu Židovilor,[†] š d regija pänglä apä undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever. ¹⁸ Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskä tuatä buala. S likuja š älja karje lja mučit sufljeti alji rovj. ¹⁹ Tuatä lumje la akätat s l dotaknjaskä daja činje l dotaknja snaga ajiša dän jel š lji likuja.

²⁰ Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š začē:

“Nurukošj ištjec voj karje ištjec särač

k voj ištjec uključic än cara alu Dimizov!

²¹ Nurukošj ištjec voj karje ištjec flämänž

k voj osä fic narinic!

Nurukošj ištjec voj karje akuma pländec

k voj osä vu radujic!

²² Nurukošj ištjec voj känd lumja vu mrzaštje

š känd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu začē k ištjec rovj

daja če ištjec učenikurle alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!

²³ Raduicävä voj än zuvaja š säric d radost

k istina je nagrada avuasträ marje je p čerj,

k jej karje vu maltetirjaštje sämänca je alu älja karje d mult maltetirja p prorokurle!”

²⁴ “Ali grjev vuavä, lumja karje bugatä,

k već asprimit utjšala avuasträ!

²⁵ Grjev vuavä karje ištjec narinic,

k osä fic flämänž!

Grjev vuavä karje akuma vu radujic,

k osä tugujic š s pländec!

²⁶ Grjev vuavä känd p voj tuatä lumja uhvaljaštje,

k jej karje uhvalja p voj sämänca je alu älja karje uhvalja d mult d prorokurle alji mičinoš.”

*Isusu änvacä s vrjem p dušmanji alji noštri
(Mt 5,39–42)*

²⁷ “A jo vu zäk, vuavä karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu mrzaštje. ²⁸ Kätäc dälä Dimizov s fakä binje alu älja karje vu blastämä. Rugäcävä d älja karje p voj maltetirjaštje. ²⁹ Alu äla karje t luvjaštje p una falkä tindje š altä, š alu äla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja š kămaša. ³⁰ Ali däj alu tot äla karje dälä tinje katä, a dälä äla karje dälä tinje furä nu kätä s äntuarkä. ³¹ Fičec alu lumjej isto če vrjec jej vuavä s fakä.

³² Akä vrjec samo p älja karje p voj vrja, nu zaslužäc nagradä. Š lumja karje rovj vrja p älja karje vrja p jej. ³³ Isto aša akä fičec binje samo alu älja karje fače vuavä binje, nu zaslužäc nagradä. Š lumja karje rovj fače isto

[†] 6:17 pämäntu alu Židovilor – Än grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosaskä p rimska regija än južna Palestina, ali än äšta stih s odnosaštje općenito p tot pämäntu än karje atriжит Židovi.

a ja. ³⁴ Akã pozajmic samo alu älja karje puatje s vu äntuarkã ändrät, nu zaslužac nagradã. Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje rovj s s äntuarkã ändrät. ³⁵ Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fičec binje alor š pozajmic alu älja karje nu puatje s vu äntuarkã ändrät. Akã aja fičec, osã primic marje nagradã š osã fic kašã Maj marje Dimizov karje bun kãtri lumje karje nu zahvaljaštje š karje je rovj. ³⁶ Fic bunj kãtri tuatã lumje kum Tata alu vostru än čerj jaštje bun kãtri tuatã lumje.”

Isusu änvacã s nu sudjaskã

(Mt 7,1–5)

³⁷ “Nu sudic š nusã fic sudic. Nu optužac š nusã fic optužac. Oprostit š osã vu fije oprostit. ³⁸ Dãc š Dimizov osã vu dja. Jel osã vu tuarnã marje količinã än pualã, ka omu bun karje punjaštje gãvanu aluj d gruv aša če nabijaštje š potresaštje gruvu pãnd god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskã još maj mult pãnd gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osã mirjaskã š vuavã.”

³⁹ Isusu azãs alor š još una vorbã: “Dali puatje vorbu s adukã p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osã kadã än rupã. ⁴⁰ Učenuku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učenuku p karje učitelju la änvãcat tot če štije, osã fije kašã učitelju aluj. ⁴¹ Dãče tujc la aškja än vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu än vojk alu tov? ⁴² Dãče zãč alu altuluj: ‘Omulje, s c skot aškja dãn vojku alu tov’, a sängur än vojk nu vjez ljemnu? Ku duavã licje! Skuatje majdatã ljemnu dãn vojku alu tov pa atunča osã vjez kum s skoc aškja dãn vojku alu altuluj.”

Isusu änvacã d bunje š d ruavje vorbje

(Mt 7,17–20; 12,34–35)

⁴³ “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskã plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskã plodu alu bun. ⁴⁴ Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dãn mãrčinj nu sa dunã smokva nit strugurlje. ⁴⁵ Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bunã, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavã. Aja če omu rubjaštje aratã d karje jel inima arje.”

Omu karje je mudar fače aja če Isusu zãče

(Mt 7,24–27)

⁴⁶ “Če mikimãc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fičec aja če zãk? ⁴⁷ Äla karje vinje la minje š auzãt vorbilje alji mjalje š fače aja če zãk ⁴⁸ je kašã omu karje fače kasa š surpa adãnkã rupã š postavit temelju p buluvan. A kãnd avinja poplava, š kãnd apa navalit p kašã, nu puatje s miškã daja če binje fãkutã. ⁴⁹ Ali äla karje auzãt vorbilje alji mjalje š nu fače aja če zãk je kašã omu karje fače kasa p pãmãnt frzdã temelj. Kãnd apa navalit p kašã majdatã sa duburãt š irja skroz uništãtã.”

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

¹ Dãpã aja če tot azãs alu naroduluj, Isusu apljikat än trg Kafarnaum. ² Änklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milã. Äla argat afost bulnav p muartje. ³ Kãnd kapetanu auzãt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj än trgula s l ruađe s vije š s likujaskã p argatu aluj. ⁴ Kãnd jej avinjãt la Isusu, mult la rugat:

“Zaslužāt s ji fač aja ⁵ daja če vrja p narodu alu nostru, frzdā jel noj nam putja s sagradim sinagoga anuastrā.”

⁶ Isusu apljikat ku jej. Š känd avinjit la upruapje la kasā, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azās: “Kapetanu azās asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sânt vrjedan s uncār ān kasa amja. ⁷ Nu sânt vrjedan s viuv pānla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskā argatu alu mjov. ⁸ Asta štiov k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zāk alu unu: ‘Fuđ!’ š jel pljakā. Š alu altuluj zāk: ‘Vinā aiča!’ š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zāk: ‘Fāj aja!’ š jel fače.”

⁹ Känd auzāt aja, sa mirat Isusu š sa okrinīt la mulc lumje karje apljikat dāpā jel š začē: “Istina je, ān Izrael na gāsāt p unu Židov karje krjadje kašā āsta karje nuje Židov karje aša krjadje.” ¹⁰ Känd sa tors akas ālja p karje kapetanu atrimjes, angāsāt p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicāj

¹¹ Dāpā aja Isusu apljikat ān trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurlje aluj š mulc lumje. ¹² Känd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje adučē p mort fālkov dān trg pānla gruapā s l āngruapā. Fālkovu karje amurit afost jedinac la mamā, karje afost udovicā, š mulc lumje dān trg irja ku ja. ¹³ Känd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zās alu je: “Nu plānda!” ¹⁴ Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azās: “Fālkovulje, c zāk, skual!” ¹⁵ Š fālkovu sa drikat š arubit, a Isusu azās alu mumušāj: “Jakāc kupilu alu tov”.

¹⁶ Toc sa mirat la sāla alu Dimizovuluj. L slavja š začā: “Marje proroku trijaštje āntrā noj! Dimizov avinjit s ažutā alu narodu aluj!” ¹⁷ Š toc āntrā Židovj* š ān altje lokurj auzāt aja če Isusu afukut.

Ivan karje Bāťjazā trimjatje p učenikurlje aluj s āntrijabā jaštje Isusu Mesija (Mt 11,2–11)

¹⁸ Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učenikurj aluj ¹⁹ š lja trimjes la Domnu Isusu s l āntrjabje: “Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije† ili dal trjebje s štiptām p altu s vije?”

²⁰ Känd jej avinjit la Isusu, azās lumjaja: “Ivan karje bāťjazā atrimjes p noj la tinje s t āntribām: ‘Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije ili dal trjebje s štiptām p altu s vije?’ ”

²¹ Pānd jej afost ānklo, Isusu alikujit p mulc d bualā, d patjalā š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p multā lumje karje vorbj s puatje s vjadā. ²² Atunča aodgovorit alor: “Fuđic š javic alu Ivan ča vizut š auzāt: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblā akuma umblā, lumja karje avut bualā p pjalje,‡ akuma je likujic, surdi audje, morcā s skualā, š alu sāračilor s rubjaštje Bunā vorbā d Dimizov. ²³ Blagoslovit āla karje nu kadje ān vjerā dān minje.”

²⁴ Känd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskā alu multā lumje d Ivan. Jel azās: “Aspljikat ān lok undje nuje nimika. D karje om

* **7:17** toc āntrā Židovj – Ān grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ān južna Palestina, ali ān āsta stih s odnosaštje p općenito p tot pāmāntu ān karje atrijit Židovi. † **7:19** karje Dimizov aobečit k osā vije – Ān grčki original skrije: “āla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija. ‡ **7:22** bualā p pjalje – Vjez fusnota ān 4,27.

aspljikat ānklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašā trstika karje vāntu uljigāna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. ²⁵ Ili aspljikat s vidjec p omu karje māndru ānbrākat? Nu! K lumja karje aduče māndrje cualje š trijaštje ān bugacije s nalazaštje ān palače alu caruluj. ²⁶ Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. ²⁷ Ivan je āla d karje je skris ān Svāntā pismā:

‘Jakā, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjaskā drum d tinje.’[☆]

²⁸ Punjec binje urjajke: d tuatā lumje karje ikad atrijit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, ān cara alu Dimizov, āla karje je maj mik je maj marje d jel.”[§]

*Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel
(Mt 11,12–19)*

²⁹ Tuatā lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bātizat. Atunča, kānd jej auzāt če Isusu azās, sa složāt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskā.* ³⁰ Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bātjazā Ivan.

³¹ Isusu azās: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja ān asta vrijamje?† P činje samānā? ³² Jej je kašā kupi karje šadje la tržničā š unu p alt s strigā:

‘Noj amkāntat vuavā vjasāl kāntič
š voj na žukat!
Noj amkāntat vuavā tužne kāntič
a voj na plāns!’[‡]

³³ K, avinjit Ivan karje bātjazā na mānkat mālaj nič vin na but,§ a zāčec: ‘Ān jel je sufljetu alu rov!’ ³⁴ Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amānkat šambut, a zāčec: ‘Jakā, omu karje vrja mult s mālānče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurlje!’ ³⁵ Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan.”*

*Isusu ānvacā k āla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surutā
(Mt 26,6–13; Mk 14,3–9; Iv 12,1–8)*

☆ **7:27** Mal 3,1 § **7:28** maj marje d jel – Isusu nu zāče k je Ivan nuje marje prorok. Zāče k je lumja karje adoživit blagoslovurj alu carāj alu Dimizovuluj, kašā āštja lumje (vzej stihurlje 18-23), zaista blagoslovic. Uživaštje ān stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pāmāntusta smatnjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali ān cara alu Dimizov, Dimizov lji smatnjaštje k je važni.

* **7:29** sa složāt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskā – Ān grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D āsta kontekst, aja značaštje k sa slažāt k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun. † **7:31** lumja ān asta vrijamje – Ān grčki original skrije: “lumja d āsta naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p ālja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor. ‡ **7:32** Isusu usporidjaštje p vođilje alu Židovilor ku kupi karje je nikāžāc p ortaci alor k nu fače aja če vrja. Kašā aša kupi, vođilje alu Židovilor uznemiric dān Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s svidaštje ili prihvatjaštje. § **7:33** na mānkat mālaj nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija ān lok undje nuje nimika, mānka skakavacurj š med š s ānbrka ān cualje neudobne (vzej Mt 3,4; Mk 1,6). * **7:35** Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Ān grčki original skrije: “š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Ān āsta kontekst, aja značaštje k je lumja mudra kānd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu.

³⁶ Unu farizej akimat p Isusu s mälänče ku jel. Jel auntrat än kasä alu farizej š alat loku la astal s mälänče.† ³⁷ Afost njeka mujarje, kunuskutä än trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mälänkä la farizej än kasä. Š jakä, mujarja adus skumpä ulje karje miruasä än mändru bukal. ³⁸ Š astat la pičuarje dāpā Isusu. Ančiput s plängä š lakrmilje kādja p pičuarje. Ku päru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpä ulje karje miruasä.

³⁹ Känd avizut farizej karje akimat p Isusu, agändit: “Känd ästa om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnicä.”

⁴⁰ P aja Isusu ja zäs: “Šimune, am s c zäk nješto.”

A jel azäs: “Učiteljulje, zi!”

⁴¹ A Isusu azäs: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint,‡ a altu om činžáč (50). ⁴² A kum jej na vut dundje s äntuarkä, alu amiždoj aoprostit datorija. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osä l vrja?”

⁴³ Šimun azäs: “Gändjesk alu äla karje maj mult oprostit datorija.”

Azäs Isusu: “Binje azäs.” ⁴⁴ Atunča Isusu sa okrinit la mujarje š zäche alu Šimun: “Vjez p asta mujarje? Jo auntrat än kasä ata, ali tu nu maj dat apä s späl pičuarilje, a ja apläns š lakrmilje alu je akäzut p pičuarje a ja lja asplat š ku päru mi lja frikat. ⁴⁵ Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d känd jo amuntrat na prestanit s m surutje pičuarilje. ⁴⁶ Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpä ulje karje miruasä auns pičuarilje.Š ⁴⁷ Däche gändješt k ja apokazät atäta d marje ljubav? C zäk istinä: aja je daja če grešala alu je, š akä lja fost multä, afost oprostit. Äla karje gändjaštje k trjebje aluj ucärä s s oprostjaskä, äla vrja ucärä.” ⁴⁸ Atunča alu mujarje azäs: “Zaista, grešala ata cam oprostit.”

⁴⁹ Älja karje afost änklo ančiput äntri jej s rubjaskä: “Činje je ästa š grešala s oprostjaskä?”

⁵⁰ A jel zäche alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasät! S c dja Dimizov mir pänd plječ!”

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

¹ Majdatä d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskä Bunä vorbä d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duaväsprjače (12) apostolurj ² š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dāla sufljeti alji rovj š dāla bualä. Älja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dän karje Isusu aputirit šaptje (7) sufljeti alji rovj, ³ Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju än palače alu Herod,* Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbä d om karje sijaštje sāmānca
(Mt 13,1–17; Mk 4,1–12)

† **7:36** alat loku la astal s mälänče – Afost običaju la posebna gozbä kašä asta mänkarje k omurj mälänkä pänd zače udobno pänglä astal. ‡ **7:41** kovanic d arđint – Än grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kašä una dnevnica d obični radnik.

Š **7:46** Gostjamja än kasä obično s nudja apa kum aputja s spalä pičuarilje, k većina lumje ili pljika daskulcj ili duča sandalje š än kasä vinja ku pičuarilje pljinje d prašanä. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu än falkä, a alu lumje posebne s unđa kapu ku mirosu alu dulče ku ulja d maslinä.

* **8:3** Herod – Vjez 3,1 ku fusnota änklo.

⁴ Känd pänglä Isusu sa sträns mulc lumje dän tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbä: ⁵ “Una zuvä aišät omu s posijaskä sāmānca ān polje. Känd aposijit, njeka sāmānca akāzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amānkat. ⁶ Njeka sāmānca akāzut p pāmānt undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apā. ⁷ Njeka sāmānca akāzut āntrā mārčinj š mārčinilje akriskut una ku jej š ja sa ugušät. ⁸ A njeka sāmānca akāzut p bun pāmānt š krjaštje š rudjaštje d usutā (100) d vorj.” Isusu azās aja, š astrigat: “Toc činje arje urjekj s audā, trjebje s puje urjajke š s razumjaskā!”

Isusu ānvacā kum alta lumje s ponašaštje känd audje vorba alu Dimizov (Mt 13,10–23; Mk 4,10–25)

⁹ Učenicurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbä. ¹⁰ Isusu azās: “Dopustit vuavā s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje känd jo ānvac p alcā s ispunjaskä Svānta pismā:

‘S ujtā

a nu prepoznajaštje,

š s audā,

a nu razumjaštje’.[✠]

¹¹ Jakā če značaštje asta vorbä: sāmānca je vorba alu Dimizov. ¹² A sāmānca karje akāzut p drum prestavjaštje p ālja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskā. ¹³ A sāmānca karje akāzut p buluvan prestavjaštje p ālja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Ālja njeka vrijamje krjadje, a känd vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje. ¹⁴ A sāmānca karje akāzut ān mārčinj prestavjaštje p āštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja trjače, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duče plodu kopt. ¹⁵ A sāmānca karje akāzut p bun pāmānt prestavjaštje p lumja karje ku bunā š ku poštena inimā pāzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakā maj dāpartje känd je grjev, daja jej aduče bun plod.”

¹⁶ “Nimilja nu prindje lampa s viljaskā ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ālja karje untrā s puatā s vjadā binje. ¹⁷ K tot čije āviljit osā fije dāzvāljit š tot čije skuns osā s štije š osā vije p luminā. ¹⁸ Daja punjec binje urjajke k āla karje pāzaštje vorba amja osā razumjaskā mult, a p ālja karje nu pāzaštje vorba amja osā s ja š aja če gāndjaštje k razumjaštje.”

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu familija alu Isusuluj (Mt 12,46–50; Mk 3,31–35)

¹⁹ Atunča muma š fracā alu Isusuluj avinjit s l vjadā, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje. ²⁰ Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracā alji tej stā afar š vrja s t vjadā.”

²¹ Känd Isusu auzāt aja, azās alu lumjej: “Ālja karje punje urjajke š askultā vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.”

Isusu smirjaštje oluja la apā Galileja (Mt 8,23–27; Mk 4,36–41)

22 Ān una zuvā azās Isusu alu učenikurlje aluj: “Tričem p alta partje la apā.” Jej auntrat ān čamac š aotplovit. 23 Pānd plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s suflje marje vānt. Vāntu ančiput s fakā marj valurj karje ančiput s napunjaskā čamacu d apā š jej sa gāsāt ān rov.

24 Jej avinjīt la Isusu š la skulat š ja zās: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!”

A Isusu sa skulat, azapovidit alu vāntuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina. 25 Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Dāče nas krizut ān minje?”

A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azās unji alu alc: “Činje āsta s zapovidjaskā čak š alu vāntuluj š alu apāj, š punje urjajke la jel?”

Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dān om
(Mt 8,28–34; Mk 5,1–20)

26 Avinjīt ān regija Gerasa,† karje je p alta partje d apā d regija Galileja. 27 Čim Isusu aišāt d čamac p obalā, avinjīt la intja alu Isusuluj njeiki om dān trg karje avut sufljeti alji rovj ān jel. Več d mult kum nu sa brkat nič atrijit ān kasā njego irja la mārmanč. 28–29 Multā vrijamje sufljeti alji rovj l cānja š akā lumja la ljigat p lanacurj š okove š l pāza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ān lok undje nuje nimika. Kānd omula avizut p Isusu, acāpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jašā d omula. Akāzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrjaj dāla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mārog d tinje, nu m mučja!”

30 Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel zāče: “Mulc‡”, k afost ān jel mulc sufljeti alji rovj. 31 Š sufljeti alji rovj ančiput mult s s ruadžje d Isusu s nu naridjaskā s pljače ān jamā frzdā kraj undje osā fije kaznic.

32 A ānklo p djal mult porč s ranja. Sufljeti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskā s untrā ān porč š Isusu adopustit. 33 Atunča sufljeti alji rovj aišāt d om š auntrat ān porč. Toc porči adat fuga ān zos dāpā djal ān apā š sa nikat.

34 Kānd lumja karje pāza p porči avizut ča fost, afuđit š arazglasāt p trg š p saturj. 35 A lumja avinjīt s vjadje ča fost. Kānd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dān karje aišāt sufljeti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu, ānbrkat š bun ān kap. Š lumja sa spirjat. 36 Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu ān karje afost sufljeti alji rovj. 37 Tuatā lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikā, š arugat p Isusu s pljače dāla jej. Isusu auntrat ān čamac s pljače pisti apā āndrāt.

38 Majdatā njego če Isusu š učenikurlje aluj aotplovit ān čamac, omu d karje sufljeti alji rovj aišāt sa rugat mult d Isusu s puatā s rāmāje ku jel. Ali Isusu ja zās: 39 “Āntuarčitje akas š zi alu toc če Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel apljikat š razglasāt p tot trgu če ja fukut Isusu.

Isusu likujaštje p mujarja š adrikā p fata d morc
(Mt 9,18–26; Mk 5,22–43)

40 Multā lumje aštipta p Isusu s s āntuarkā dāpā alta partje d apā. Kānd Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat. 41 D dāturdatā avinjīt omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja ān sinagogā. Akāzut la

† 8:26 regija Gerasa – Lumja karje atrijit ān trgula Gerasa š ān okolicā na fost Židovj. ‡ 8:30 Mulc – Ān grčki original skrije: “Legija”. Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupinā dān 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označalā d marje skupinā sufljeti alji rovj.

intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije än kasa aluj. ⁴² Jel avut jedinicã fatã karje avut duavãsprjače (12) d aj karje irja p muartje.

Pãnd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dãpã pistot. ⁴³ Änträ lumje irja mujerj karje duavãsprjače (12) d aj krvarja, š potrošãt tot ça vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskã. ⁴⁴ Avinjit d drãt š apus mãna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit s krvarjaskã.

⁴⁵ Antribat Isusu: “Çinje apus mãna p minje?”

Š pãnd toc azãs: “Nu jo”, Petar azãs: “Gospodarulje, multã lumje t pindje š t strãndel!”

⁴⁶ A Isusu azãs: “Njeko namjerno apus mãna p minje. Amositit k sãla aišãt d minje.” ⁴⁷ Kãnd mujaraja saznajit k nu puatje s askundã k ja apus mãna p Isusu, atrimurat d frikã š akãzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zãs dãče apus mãna p Isusu š kum odma sa likujit. ⁴⁸ A Isusu alu je azãs: “Fata amja, tu ta likujit daja ça krizut. S c dja Dimizov mir pãnd pljeç!”

⁴⁹ Kãnd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasã alu Jairš ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muça učitelju više.”

⁵⁰ Auzãt Isusu š azãs alu Jair: “Na vja frikã! Samo krjadje š ja osã fije binje!”

⁵¹ Kãnd Isusu avinjit än kasã alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatãj š alu mamãj alu fataja s utrje ku jel. ⁵² Š toc karje već irja än kasã plãndja š tuguja dãpã ja. Isusu lja zãs: “Nu plãndec! Nuje muartã, njego s kulkã!”

⁵³ Atunča toc ançiput s s ljađe d jel daja ça štijut k je muartã. ⁵⁴ Isusu alato d mãnã š astrigat: “Kupilulje, skual!” ⁵⁵ Š sufljetu sa tors š odma sa skulat. Isusu azãs s ji dja s mãlãnçe. ⁵⁶ Roditelji alu je irja zaçudic, a Isusu ja naredit s nu zãkã alu nimilja çe sa dogodit.

9

Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskã Bunã vorbã š s likujaskã p bulnavi (Mt 10,9–14; Mk 6,7–13)

¹ Isusu akimat la jel p duavãsprjače (12) apostolurj š lja dat sãla š autoritet s putirjaskã p sufljeti alji rovj š s puatã s likujaskã p bulnavi. ² Lja trimjes s rubjaskã Bunã vorbã d cara alu Dimizov š s likujaskã p bulnavi. ³ Isusu lja zãs: “Nimika nu læc ku voj p drum: niç bãcu, niç tašna, niç mãlaju, niç banji, niç altje kãmãšj! ⁴ Än tuatã kasa än karje untrãc s prenoçic anklo, rãminjec än ja pãnd god nu pljikãc än altu trg. ⁵ Undje p voj nu vu primjaštje, pãnd išãc d trgula istrisãc prašãna dãpã piçuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”*

⁶ Uçenikurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bunã vorbã d Dimizov š likuja p lumja pistot.

Herod je zbunjit d Isusu (Mt 14,1–2; Mk 6,14–16)

⁷ Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,† auzãt tot çe sa dogodit š

Š 8:49 Jair – Än grçki original skrije: “voða alu sinagogãj”. * 9:5 s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Än grçki original skrije: “d svjedočala pãntruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasã p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja apritit rovu s lji odbacaskã Dimizov daja ça odbacãt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao façe ista stvar (vidjec Ap 18,6). † 9:7 karje irja vladaru d regija Galileja – Än grçki original skrije: “tetarha”. Vjez fusnota d Herodu än 3,1.

afost zburjen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bätjazä. Sa skulat dälä morc.”⁸ Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”[†] Aldä trje (3) azäs: “Isusu je unu d prorokurj karje majdatä atrijit. Sa tors dälä morc.”

⁹ A Herod azäs: “Jo amzäs s taje kapu alu Ivan karje bätjazä š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atäta aud?” Aša akätat prilikä s vjadä p Isusu.

Isusu ränjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje

(Mt 14,13–21; Mk 6,32–44; Iv 6,1–13)

¹⁰ Känd apostoli sa tors ändrät undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sängur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. ¹¹ Mulc lumje asaznajit aja š apljikat döpä Isusu. Isusu lja primit š rubja Bunä vorbä d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskä. ¹² Pänd akäzut nuaptja, avinjit duaväsprjače (12) apostolurj la Isusu š ja zäs: “Las p lumja s pljače p saturj š p okolicä s gäsaskä mänkarje š undje s s kulče daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”

¹³ A Isusu zäče: “Voj lji nahranic.”

A jej zäče: “Avjem samo činč (5) mälajur š doj (2) pještj. Dali s pljikäm š s kumpräm mänkarje d tot narodu?” ¹⁴ A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.

Isusu p aja azäs alu učenicurj aluj: “Zäčec alu lumjej s šagä än grupje njeđe činžäč (50).” ¹⁵ Š učenicurje afukut aša š lumja aššäžut. ¹⁶ Isusu alat činč (5) mälajurj š doj (2) pještj, sa ujtat än čerj, š azahvaljit alu Dimizov d mänkarje š arupt mälaju š adat mälaju š pjaštje la učenicurj s podiljaskä alu lumjej. ¹⁷ Toc avut s mälänče kät god aputut. Š još duaväsprjače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj d mälaj š d pještj.

Petar priznajaštje k je Isusu Mesija

(Mt 16,13–23; Mk 8,27–33)

¹⁸ Maj änklo, Isusu apljikat dpartje dälä lumje s s ruađe š učenicurje aluj apljikat ku jel. Känd Isusu aprestanit s s ruađe lja tribat: “Če rubjaštje lumja činje sänt jo?”

¹⁹ Jej aodgovorit: “Mulc inš zäče k ješt Ivan karje bätjazä, alcä zäče k ješt Ilija, Š š alcä neki zäče jar k ješt unu d prorokurj karje majdatä atrijit š sa tors dälä morc.”

²⁰ A atunča Isusu azäs alu učenicurje aluj: “A voj, če zäčec činje sänt jo?”

Petar zäče: “Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!”

²¹ A Isusu lja zapovjedit s nu zäkä alu nimilja. ²² Azäs: “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vođilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskä. Mora s m umuarä š aldä trje (3) zälje jo mora s fiuv adrikat dälä morc.”

Isusu zäče k älja karje vrja s l sljedjaskä mora s fije spreman s patjaskä

(Mt 16,24–28; Mk 8,34–9,1)

²³ Atunča Isusu azäs alu lumjej: “Akä njeko vrja s fije učenicu alu mjov mora s s odriknjaskä sängur d jel, š tuatä zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskä

[†] **9:8** Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dälä maj marje prorok d zavjetu alu Bätärn, karje Židovi očekuja s s äntuarkä (vjez Mal 3,23–24). **Š 9:19** Ilija – Vjez fusnota än 9,8.

p minje.* ²⁴ K činje god vrja životu aluj s spasaskă, osă l pjargă; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osă l spasaskă. ²⁵ Če koristjaštje alu omuluj akă dobidjaštje tot pământu, ali pjardje sângur p jel? ²⁶ Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osă am rušunje känd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svânt. ²⁷ Punjec urjajke k istina je: njei dăla voj karje aiča stăc nusă muară pând nu vjadje cara alu Dimizov.”

Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj

(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)

²⁸ Otrprilike opt (8) zălje dăpă aja če lja zăs aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruadje. ²⁹ Š pând Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit čisto albă. ³⁰ Dăturdată, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ālja afost Mojsije š proroku Ilija. ³¹ Sa pojavit ân marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pământusta, † karje Isusu uskoro osă fakă ân Jeruzalem s ispunjaskă voja alu Dimizov.

³² Pând Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Känd sa skulat, avizut marje lumină karje vinje dăla Isusu š doj (2) omurj karje astat pänglă jel. ³³ Pând Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dăla Isusu, Petar azăs alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: “Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje (3) kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilije.” ³⁴ Pând Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor irja frikă.

³⁵ Dimizov lja rubit dăn oblak: “Āsta je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!” ³⁶ Š känd jej auzăt glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ân zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če jej avizut.

Isusu putirjaštje p sufljet alu rov dăn kupil

(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)

³⁷ Känd alta zuvă sa dat ân zos dăpă djal, multje lumje karje irja ačija avinjit la Isusu. ³⁸ Dăturdată, njei om ântră multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: “Učiteljulje, ujtitje la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov. ³⁹ Jakă, sufljet alu rov mult vorj l pukă š dăturdată jel ânčapje s căpje. La runkă ân grčurj š ji pljika pjena p gură. Š nu l lasă pănă god skroz nu l iscrpijaštje. ⁴⁰ Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskă, ali na putut.”

⁴¹ Atunča Isusu azăs: “Lumjo karje trijic ân vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atăta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kăt mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!” ⁴² Š pând bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburăt š jel ančiput s s grčaskă. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jašă š alikujit p bijatu š la dat la tatusov. ⁴³ Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov.

* **9:23** Ān cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično aduče ravna gredă pănla lok undje osă fije razapnjit. Känd akoristit asta slikă, Isusu avrut s zăkă akă jej vrja s fije učenikurlje aluj, mora s lasă če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muară pântruv jel. † **9:31** d išjala aluj d pământusta – Ān grčki original skrije: “d išjala aluj”. Asta frază vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj š uskrisnjala kašă marje djela d spasjală karje uskoro osă fije ostvarită. Arfi aja slično kašă išjala d zavjetu alu Bătăr, känd Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac ân Egipat.

*Isusu jar rubjaštje d muartja aluj**(Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)*

Pänd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azäs alu učenikurlje aluj: ⁴⁴“Punjec binje urjajke če vu zäk: Još ucärä lumja osä predajaskä p minje, p Bijatu alu Omuluj, än vlastu la dušmanji alji mjej.” ⁴⁵Ali jej na štijut če jel avrut s zäkä. Aja značälä afost skuns dälä jej. Jej na putut s razumjaskä š lja fost frikä s l änrjabje d aja.

*Ponizni je maj marje än cara alu Dimizov**(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)*

⁴⁶Učenikurlje ančiput s raspravljaskä činje dälä jej maj marje. ⁴⁷Aštijut d čaja raspravljaštje Isusu daja alat p kupilu, š la pus pänglä jel. ⁴⁸Š Isusu lja zäs: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta päntrov minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik änrä voj toc, äla je maj marje!”

*Činje nuje päntrov voj, äla je ku voj**(Mk 9,38–40)*

⁴⁹Ivan p asta azäs alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut p njeko karje än lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufljeti alji rov s jašä d lumje. Noj amzäs aluj s nu fakä aja daja če nuje učeniku alu tov kašä če ištjem noj.”

⁵⁰Isusu azäs: “Nu branic! Akä njeko nu lukrjazä päntrov voj, jel atunča lukrjazä ku voj!”

Samarijanci nu prihvatjaštje p Isusu pänd jel putujaštje än Jeruzalem

⁵¹Känd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu än čerj, Isusu aodlučit k avinjit vrijamja s pljače än Jeruzalem, ⁵²š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š auntrat än sat än regija Samarija s ji pripremjaskä če ji trjebje. ⁵³A änklo lumja na vurut s l primjaskä daja če pljika än Jeruzalem. † ⁵⁴Känd učenikurlje Jakov š Ivan auzät k lumja än Samarija na primit p Isusu, jej azäs: “Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringä foku dän čerj?” § ⁵⁵A Isusu sa okrinit š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakä aja. ⁵⁶Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat än altu sat.

*Nusä fije ušurje alu älja karje sljedjaštje p Isusu**(Mt 8,19–22)*

⁵⁷Pänd jej još pljika p drum, njeko azäs alu Isusuluj: “Pljek dāpä tinje undje god tu plječ.”

⁵⁸Isusu ja zäs: “Lisica arje jamä š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”

⁵⁹Atunča Isusu azäs alu altuluj: “Vinä dāpä minje!”

A jel azäs: “Domnulje, lasämä majdatä s pljek s ängrop p tatimjov.”*

† **9:53** Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pänglä aja undje trjebje s štujaskä p Dimizov (vjezIv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja än Jeruzalem s puatä s s klanjaskä alu Dimizov än hramula. § **9:54** Än zavjetu alu Bätärn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukä p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzät d čerj š lja uništit (2 Car 1,10–12). Jakov š Ivan vjerovatno agändit k je kašä proroku alu marje Ilija š agändit k Dimizov vrja s fakä isto än asta situacije. * **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa.

⁶⁰ Isusu ja zäs: “Las p morcä s grupje p alor morcä,† a tu fuđ š rubjaštje alu alčilor Bunä vorbä d cara alu Dimizov.”

⁶¹ Š još njeko začec: “Domnulje, viuv dăpă tinje, ali dopustjaštjem majdată s m oprostijesk ku ukućanji mjej.”

⁶² Isusu ja zäs: “Akă ânčepj s orještj ravno, a t ujc dăpă tinje, tu nu poc s služăštj ân cara alu Dimizov.”

10

*Isusu trimjatje p šaptjezăč š doj (72) ućenikurj
(Mt 11,21–27; 13,16–17)*

¹ Domnu Isusu dăpă aja akuljes ântră jej šaptjezăč š doj (72) alcă ućenikurj* š atrimjes kătă doj (2) s pljače la intja aluj ân tot trgu š ân tot loku undje Isusu atribut s pljače. ² Kănd sa sprimit s pljače lja zäs: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncără.† Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugăcävă la jel s trimjată još maj mult radnič ân berbă. ³ Ânčipjec akuma, ali păzăcävă k trimjet p voj kašă p vojilje ântră lumje karje kašă lupurj. ⁴ Nu dućec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stăc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja.

⁵ Ân tuată kasa ân karje untrăc s prenoćic ânklo, majdată zăčec: ‘S dja Dimizov miru alu toc ân asta kasă!’ ⁶ Akă ân aja kasă jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osă ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akă ânklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusă primjaskă âla miru ku karje voj la blagoslovit. ⁷ Nu vu preselic d kasă ân kasă! Boravic ân aja kasă pănd fic ân trgula š nu fic rušănošj s mănkcă š s bjec aja će vu dă, k kum zăčec: Radniku azaslužăt plata aluj.

⁸ Ali ân tot trgu ân karje untrăc š ânklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja će god vu dă s mănkcă. ⁹ Likujic ânklo p lumja karje bulnavj š zăčec alor: ‘Asta arată k cara alu Dimizov avinjit la voj!’ ¹⁰ Ali ân tot trgu ân karje untrăc š ânklo nu vu primjaštje, išăc la ulicilje aluj š zăčec: ¹¹ ‘Čak frikăm š prašăna d trgu alu vostru karje sa ljipit p pićuarje alu anuaštje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu Dimizov!’ ¹² Vu zăk: Kănd vinja vrijamja d sud osă fije majušurje alu lumje ruavă dăn trg Sodoma† njego alu lumje dăn trgula!”

¹³ Isusu azăs: “Grjev vuavă, lumjo ân trg Korozain! Grjev vuavă, lumjo ân trg Betsaida! Akă njeko afukut čudurj ântră lumje pogană ân trg Tir š ân trg SidonŠ karje jo afukut ântră voj, jej već d kănd s okrinja dăla rov. Adućja cualje hrapave š šidja ân činušă s pokazaskă žalostu.* ¹⁴ Daja osă

† **9:60** Las p morcä s grupje p alor morcä – Isusu nu găndjaštje doslovno k morci ângrupă p morcä. Aja je metafora d âlja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku suflijetu je morc. Poanta je ân aja k ućenikurje nu kutjază s dopustjaskă alu nimilja s lji zadržaskă dăla pratjala alu Isusuluj. * **10:1** Šaptjezăč š doj (72) – Ân njeki grčki rukopisurj skrije k afost šaptjezăč (70) ućenikurj, aiča š ân 17. stih.

† **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncără – Isusu vrja s zăkă k jaštje multă lumje karje sprimic s untră ân cara alu Dimizov, ali nuje dosta ućenikurj s ânvacă š s ažitje alu lumje.

† **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništ it k lumja aluj afost atăta d rovj (vidjec Post 18,16–19,28). § **10:13** trg Tir š ân trg Sidon afost doj (2) važne trgurj ân Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obală Sredozemne apă sjevernozapadno dăla Galileja akuma ân južnom Libanonu. * **10:13** Adućja cualje hrapave š šidja ân činušă s pokazaskă žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njegru matrijalu karje afost fukut d pār alu krapăj ili devăj. Lumja adućja aja cualje hrapave š šidja ân činušă s puată s pokazaskă žalostu š očaj. Maj mult fiča aja kănd s ruga d oprost š kăta s lja ažită Dimizov.

fije majušurje än zuvä d sud alu lumje än Tir š än Sidon njego vuavä än Korozain š Betsaida! ¹⁵ A voj, lumjo än trg Kafarnaum, voj sigurno nusä vu drikäc pänla čerj samo daja če jo amfost änrä voj! Nu! Voj osä vu slubudjec änklo undje loku d kaznit.†‡

¹⁶ Atunča azäs alu šaptjezäč š doj (72) učenikurj: “Känd njeko punje urjajke la voj, aja je kašä kum punje urjajke la minje. Š känd odbacaštje p voj aja je kašä kum odbacaštje p minje. A känd njeko odbacaštje p minje aja je kašä kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.”

Šaptjezäč š doj (72) učenikurj s äntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov (Mt 11,25–27; 13,16–17)

¹⁷ Känd sa tors šaptjezäč š doj (72) d učenikurj la Isusu, ku drag azäs: “Domnulje, čak š sufljeti alji rovj askultä känd lji zapovidim än lumje alu tov.”

¹⁸ A Isusu lja zäs: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum akäzut d čerj ka sklipjala.Š ¹⁹ Vidjec, jo amdat vuavä tuatä säla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazäc šärpj š škorpionurj.* Nimika vuavä nu puatje s naudjaskä. ²⁰ Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufljeti alji rovj askultä, njego maj mult radujicävä daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis än čerj.”†

²¹ Atunča Sufljetu alu Sväntuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azäs alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pämantu, čaj skuns istina d cara ata däla lumje karje gändjaštje k je mudri š mintošj š če pokazäštj aja alu lumje karje kašä kupi karje vrjaj s änvacä. Da, Tato, cije s sviđaštje s fač aja aša.”

²² Atunča Isusu azäs: “Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sänt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š älja alu činje jo odlučjesk s l otkrijesk, binje kunuaštje činje je Tata.”

²³ Maj änklo, känd afost sängur ku učenikurlje aluj, š ja azäs: “Nurukošj älja karje vjadje aja če vidjec voj. ²⁴ K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadä aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audä aja če voj audjec, ali na uzät.”

Isusu rubjaštje vorbä d om karje trijaštje än Samarije karje irja pljin d milä (Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)

† **10:15** änklo undje loku d kaznit – Än grčki original skrrije: “Had”. Vjez rječniku. ‡ **10:15** Isusu aprovodit multä vrijeme än trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multä lumje än trgula agändit k aja značäštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akä avut privilegije š prednost če atäta vorj auzät d Isusu. Umjesto s primjaskä maj marje častu, Dimizov osä kaznjaskä p älja karje nu s pokajaštje. § **10:18** Isusu aiča rubjaštje kašä prroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Än vlastita službä aluj, a akuma š än služba alu učenikurlje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š aduče porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7–10; 20,1–3, 10). * **10:19** šärpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šärpji š škorpionurlje ku sufljeti alji rovj kašä älja d karje učenikurlje rubjaštje än 17. stih. Sufljeti alji rovj je kašä šärpji š škorpionurlje k je opasni š fače štetä alu lumjej. † **10:20** Dimizov askris lumilje alji voštri p popis än čerj – Doj trje odlomakurj än Biblije rubjaštje d knjiga än čerj än karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigä njekad s kjamä knjiga d život. P načinula Dimizov potičaštje narodu aluj aša če lja zäs s razumnjaskä k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mujtä.

25 Udată kănd Isusu ănvăca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskă: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?”

26 A Isusu ja zăs: “Če skrije ăn zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če zăče?” 27 Omu azăs: “Zakonu zăče: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuată inima ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuată snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje’* š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sāngur p tinje.’”*

28 Isusu ja zăs: “Binje ajzăs. Făj aša š osă primješt vječni život.”

29 Ali omu avrut s s spalje, † š aša jel ăntrijabă p Isusu: “D činje rubjaštje kănd zakonu zăče ‘bližnji alu mjov’?”

30 Isusu aodgovorit ku asta vorbă: “Njeki om putuja dăn Jeruzalem ăn trg Jerihon š la napadnit fărăčoši š alat tot dăpă jel, la butut š apljikat. Š p omula alăsat s zakă skoro mort.

31 Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Kănd avizut p omu karje skoro mort, la zaobiđit š apljikat maj dăpartje. 32 Isto aša pānglă lokula avinjit atunča š levitu, pomoćniku ăn Hram. Kănd la vizut, š jel la zaobiđit š apljikat maj dăpartje.

33 Atunča njeki omu d regija Samarija Š trjače p drumula. Kănd avizut p omula, ja fost žau d jel. 34 Avinjit la upruapje d jel, ja spălat răžnilje ku ulje š ku vinu* š ja ănvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus ăn gostijonă š ănklo anastavit s s pobrinjaskă d jel. 35 Mănje zuvă jel adat duavă (2) kovanic d arđint † alu gazdăj alu gostijonăj, š ja zăs: ‘Brinjaštijte d jel š akă maj mult putrošăštj, c plătjesk kănd m ănturča.’”

36 A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če găndješt? Karje d ăštja trje (3) alu omuluj sa pokazăt k je bližnji alu omula karje la napadnit fărăčoši?”

37 Azăs učitelju d zakon alu Mojsije: “Ăla karje ja pokazăt milă.”

Isusu ja azăs: “Binje ajzăs. Fuđ š făj kum š jel afukut.”

Isusu vinje ăn posjetă la Marta š la Marija

38 Pănd Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putujaskă kătri Jeruzalem, auntrat ăn unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit ăn kasa alu je. 39 Avut soră karje s kima Marija. Pănd Domnu Isusu ănvăca, Marija šidja š punja urjajke. 40 A Marta afost mult zabrinută k mora s pripremjaskă tuată mănkarja, pa ja avinjit s s žaljaskă: “Domnulje, nu c brigă če sorimja ma lăsat sāngură s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažutje!”

41 Ali Domnu Isusu ja zăs: “Draga Marta! Nu trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če găndješt k trjebje. 42 A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusă fije lat dăla ja.”

✧ 10:27 ZakPon 6,5 ✧ 10:27 Lev 19,18 † 10:29 avrut s s spalje – Ăn grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskă”. Ăn kontekstula, asta izjavă najvjerovatnije značaštje k ăsta učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskă p Isusu, s pokazaskă kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogučnost je k avrut s pokazaskă k askultă zakonu alu Dimizov, š akă nu sa ponašăt binje kătri tuată lumje. Ăn ăla slučaj aja puatje s s prevodjaskă kašă “Avrut s opravdjaskă ponašala aluj”. § 10:33 Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez “Samarijanci” ăn rječnik). Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavă karje azaslužăt s lji kaznjaskă Dimizov. * 10:34 ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašă ljaku ăn ăla pământ. Ulja alu maslinej s koristja d smirjală d bolurj š zaštita d pjalje uskată (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašă dezinficijens. † 10:35 kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašă dnevnica d obični radnik.

11

*Isusu ānvacā d molitvā
(Mt 6,9–13; 7,7–11)*

¹ Udatā Isusu sa rugat la njeki lok. Kānd azavršāt ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurj š azās: “Domnulje, ānvacā p noj s nji rugām kum Ivan karje bātjazā anvācat p učenikurlje aluj.”

² Isusu lja zās: “Kānd rugāc, zāčec: ‘Tato ān čerj, s s štujaskā lumilje alu tov asvānt. Aduj cara ata p tot pāmāntu. ³ Adā nuavā mānkarje karje trjebje tuatā zuva ⁴ š oprostjaštje anuastrā grešala, k š noj oprostim alu ālja karje grešaštje pāntruv noj. Nu da s kidjem ān kušnje.’ ”

⁵ Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Akā plječ ān ponoć la ortaku alu tov š ji zāč: ‘Adām trje (3) mālajurj, ⁶ k ma vinjit ortaku ān gostjamje, a nam s idaav nimik d mānkat!’, če osā zākā ortaku? ⁷ Dali nusā zākā: ‘Nu m uznemirja! Uša je već ān kisā, a kupi je ān pat k nu pot akuma s m skol s c dau!’ ⁸ Ali vu zāk: čak š akā omula nu s skualā daja če ješt ortak aluj, š nu c dā nimika, osā skualā daja če mult l rođ frzdā rušanje. Š osā zdja atāta kāt cije trjebje.

⁹ Š daja vu zāk: Nu odustanic! Rugāc p Dimizov š osā dobidic! Kātāc š osā gāsāc! Bitjec la ušā š osā s vu dāškidje! ¹⁰ Činje god ruagā p Dimizov, primjaštje. Činje god katā, gāsaštje. Činje god batje, uša s ji dāškidje.

¹¹ Voj karje ištjec tatje, če afiča voj kānd bijatu alu vostru katā pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu! ¹² Ili akā bijatu alu vostru katā vov dāla voj, dal voj ja da škorpijon? Nu! ¹³ Akā voj, karje ištjec rovj, štijec s dāc alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kāt maj mult alu vostru Tata ān čerj osā darujaskā p Suflijetu alu Svāntuluj alu ālja karje l ruagā?”

Isusu putirjaštje p sufljetu alu rov ku sāla alu Dimizovuluj, a nu ku sāla alu Sotonāj

(Mt 12,22–30; Mk 3,22–27)

¹⁴ Isusu una zuvā aputirit p sufljetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskā. Kānd sufljetu alu rov aišāt, omu arubit š mulc lumje sa mirat. ¹⁵ Ali njeki dāla jej azās: “Jel putirjaštje sufljeti alji rovj daja če ji žutā Beelzebul,* karje je vladaru alu toc sufljeti alji rovj.” ¹⁶ A alci avrut s la puče ān zamkā š akātat s idja njeki znak kašā dokazu k Dimizov la trimjes.

¹⁷ A Isusu aštijut če gāndjaštje, pa lja zās: “Akā lumja ān ista carā s burjaštje āntrā jej, osā propanjaskā cara alor. Akā familija ān ista kašā s burjaštje āntrā jej, osā s raspadnjaskā familija alor. ¹⁸ Voj zāčec k jo ku sāla alu Beelzebul putirjesk p sufljeti alji rovj. Aja atunča značaštje k š ālja karje je ān cara alu Sotonāj s burjaštje āntrā jej. Kum atunča cara aluj s rāmaje? ¹⁹ A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p sufljeti alji rovj? Akā, kašā kum zāčec, jo putirjesk p sufljeti alji rovj ku sāla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakā š učenikurlje alji voštri ku sāla alu Beelzebul. Sigurno nusā slažaštje. Učenikurlje alji voštri osā zākā k Beelzebul nu s burjaštje sāngur pāntruv jel. ²⁰ Ali daja če jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku sāla alu Dimizov, atunča aja aratā k la voj avinjit cara alu Dimizov. ²¹ Kānd capān omu karje arje bunā oružije pāzaštje palača aluj, tot če arje je sigurno. ²² Ali kānd l napadnjaštje maj capān d jel, l

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja poganā l štuja d mult. Ān vrijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonā.

savladjaštje š ija tuatã oružija ân karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot će omula avut š apodiljit ku lumja aluj.†

²³ Āla karje nuje ân partja amja, jel je pãntruv minje; āla karje ku minje nu strãnde vojilje, jel lji putirjaštje.”

Isusu rubjaštje vorbã d om alu karje ja fost maj rov njego maj datã

(Mt 12,43–45)

²⁴ Atunãa Isusu azãš asta vorbã: “Kãnd sufljetu alu rov jašã d om, lutjaštje p pustinje š katã lok s odmorijaskã. Kãnd nu l gãsaštje, azãš sãngur aluj: ‘M tork ân om ân karje maj datã atrijit dãn karje aišãt.’ ²⁵ Kãnd sa tors, gãsaštje k je omula kašã kasa karje je čistitã š uredna, ali gualã. ²⁶ Atunãa sa dus s adukã p alcã šãptje (7) sufljeti alji rovj još maj rov d jel, š toc untrã ân om š ân jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov njego će irja maj datã njego ãa pljikat sufljetu alu rov.”

Nurukošj ālja karje punje urjajke la Dimizov

²⁷ Pãnd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multã lumje astrigat: “Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!”

²⁸ Isusu azãš: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultã.”

Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadã

(Mt 12,38–42; Mk 8,12)

²⁹ Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunãa Isusu lja zãš: “Lumja ân asta vrijamje† je rovj. Vrja s fak znak kašã dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusã dobidjaštje niãunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumje ân vrijamja alu prorokuluj JonejŠ kãnd Dimizov la spasãt dãla muartje. ³⁰ Baš kašã kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumje karje atrijit ân trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osã dogudjaskã ku minje, Bijatu alu Omuluj, osã fije znaku alu lumje ân asta vrijamje.*

³¹ La zuvã kãnd Dimizov osã sudjaskã alu pãmãntuluj, carica karje d mult avladit p pãmãnt alu Jugu† osã skualã š osã svjedoãskã pãntruv lumje ân asta vrijamje daja ãe ja avinjit d dãpartje s audã p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakã, ku voj je aiãa njeko maj marje d Salomon. ³² La zuvã kãnd Dimizov osã sudjaskã alu pãmãntuluj, lumja karje atrijit ân trg Niniva osã skualã š osã svjedoãskã pãntruv lumja ân asta vrijamje daja ãe jej sa okrinut dãla rov alor kãnd Jona alor arubit, a jakã, ku voj je aiãa njeko maj marje d Jona!”

† **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašã kum Isusu maj capãn om karje ja aja ãe pripadnjaštje alu om capãn. † **11:29** Lumja ân asta vrijamje

– Vjez fusnota ân 7,31. § **11:29** znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicãt marje pjaštje, atunãa Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d dogadãjula rubja kašã k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39–40). * **11:30** kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumje karje atrijit ân trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osã dogudjaskã ku minje, Bijatu alu Omuluj, osã fije znaku alu lumje ân asta vrijamje – Ân grãki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje ân Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osã fije alu

ãsta naraštaju”. † **11:31** carica karje d mult avladit p pãmãnt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1–10) karje na fost židovkã.

Ānāvācala alu Isusuluj je kašā lumina karje dā alu lumjej s vjadā
(Mt 6,22–23)

³³ Isusu azās: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundā ili s upuje dusu košarā, veĉ daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utrā s puatā s vjadā binje. † ³⁴ Vojku alu tov je ka lampa d tjelā. Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika. § ³⁵ Daja pāzaštje s nu gāndještj k poc binje s vjez, veĉ zapravo nu poc nimika s vjez. ³⁶ Daja, akā poc binje s vjez š akā nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osā fije kašā ĉe ješt ān sobā ku lampa karje c dā s vjez.”

Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1–36)

³⁷ Kānd Isusu azavršāt vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mālānĉe. Isusu auntrat š alat loku la astal. ³⁸ Isusu na spālat mānilje majdatā njego ĉe s mālānĉe. Farizeju sa mirat daja ĉe jej ānvaĉā k omu trjebje aša s fakā s fije ĉist la intja alu Dimizov.* ³⁹ Aša Domnu Isusu ja zās: “Voj farizeji ištjec kašā lumja karje spalā paru š gāvanu samo da far, ali nu ĉistjaštje prljavština dān nontru, k spālāc mānilje, ali inimilje alji avuaštje zaista pljinje d pohlepā š d rov. ⁴⁰ Voj lumje karje na vjec fir ān kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dān nontru. ⁴¹ Nu fic lakumj, veĉ dāc dāla inimā alu lumje karje narje. Akā ištjec aša, osā fic ĉist la intja alu Dimizov dān nontru š da far.

⁴² Grjev vuavā, farizeji! Voj dāc alu Dimizov zjaĉe (10) posto ĉak š d zaĉinurj š d biljke alji voštje, ali nu vu ponašāc pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fiĉec, ali s nu zanemarujic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.

⁴³ Grjev vuavā, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj ān sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujalā p ulic. ⁴⁴ Grjev vuavā! Voj ištjec kašā pāmāntje karje narje spomenik karje nu aratā k ānzos s nalazaštje mār māntje. † Pa lumja umblā p āštja mār māntje, ali nu štije, š atunĉa je neĉisti la intja alu Dimizov.”

⁴⁵ Atunĉa unu učitelju alu zakonu alu Mojsije ja zās: “Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridještj!”

⁴⁶ Isusu ja zās: “Grjev š vuavā, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukā, a nič đajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukā āla teret. ⁴⁷ Grjev vuavā!

† **11:33** Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu š ānāvācala aluj. Dimizov aotkrijit alu lumje životu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja ĉe Isusu afukut š ānvaĉa na fost skuns dāla lumje. Atrijit š ānvaĉa ānklo undje putja lumja s l vjadā š s la udā. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kašā dokazu k la trimjes Dimizov. § **11:34** Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Ān grĉki original skrije: “Daja akā vojku cijje zdravān tuatā tjela osā fije objasāt ku lumina p vojk, ali akā vojku nuje zdravān tuatā tjela osā fije ān tamā.” * **11:38** Isusu na spālat mānilje majdatā njego ĉe s mālānĉe. Farizeju sa mirat daja ĉe jej ānvaĉā k omu trjebje aša s fakā s fije ĉist la intja alu Dimizov – Ān grĉki original skrije: “A farizeju sa mirat kānd avizut k Isusu nu sa spālat maj datā d mārkarje.” Asta spālat na fost d higijena s s rišaskā d priljavština š d klicje, veĉ aja afost vjerski ritual karje farizeji ānvaĉa kum s ĉistja sveĉano. † **11:44** mār māntje – Kātri zakonu alu Dimizov, akā omu dotaknjaštje mār māntilje, aja l faĉe ritualno neĉisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižastje mār māncilje kum lumja na putja sluĉajno s stja p jej. Farizeji je kašā āštja mār māntilje karje nuje obiljižāt. Sa usredotoĉit da far, ritualno ĉistoĉe, ali azanemarujit s trijaskā pravedno, pa ān vojki alu Dimizov irja neĉisti. Lumja karje pratja ānāvācala alor š fiĉa aja ĉe je zāĉa, postanja neĉisti la intja alu Dimizov š nu štija aja.

Voj adrikáč spomenikurlje alu prorokolor, a voj ištjec isti kašã sámãnca avuastrã karje d mult lja umurãt. ⁴⁸ Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic š slažãc ku sámãnca avuastrã. Jej lja umurãt, a voj lji drikãc spomenikurlje![†] ⁴⁹ Voj ištjec kašã pra tatilje alji voštri. Dimizov ãn mudrostu aluj majdatã aštijut k osã fičec istje stvarurj. Jel azãs: ‘Osã trimjet la jej p prorokurlje š p apostoli, a jej p njeki d jej osã muarje, a p alcã osã putirjaskã.’ ⁵⁰ Daja Dimizov ku prava aluj osã smatrjaskã k je dãvinã lumja ãn asta vrijamje d tuatã muartje alu prorokurluj karje lumja lja umurãt d kãnd je pãmãntu. ⁵¹ Dimizov osã lji osudjaskã d muartje alu tot proroku, dãla Abel pãnla Zaharija, p karje la umurãt ãn Hram ãntrã svetište š žrtvenik. § Istina je, Dimizov osã lji kaznjaskã p lumja ãn asta vrijamje! ⁵² Grjev vuavã, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašã omu karje askuns ključu alu ušãj d cara alu Dimizov.* Sãngurj nu untrãc ãn cara alu Dimizov š nu dãc nič alu ãlja karje katã s untrje.”

⁵³ Kãnd Isusu apljikat dãn kasã alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskã p jel š azahtjevit s odgovorjaskã p multã vorbje. ⁵⁴ Jej pokuša s la pučje ãn zamkã ãn nješto če aputja s zãkã s l puatã s l optužaskã.

12

Isusu zãče alu učenikurlje aluj k mora ku tuatã inima s vrja p Dimizov š samo d jel s ajbje frikã

(Mt 10,26–33; 10,19–20; 12,31–32; Mk 3,28–29)

¹ Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atãta k gaza unij pisti alc. Maj datã njego če osã rubjaskã alu lumjej, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: “Pãžãcãvã d farizeji. Ku duavje trje fãlč jaštje š utjecaju alor s proširjaštje ãntrã lumje kašã germa karje s proširjaštje ãn mãlaj. Pãžãcãvã s nu fic kašã jej ku trje fãlč. ² Vinje vrijamja kãnd tot čije skuns osã fije otkrivit š tot čije tajna osã sa audã pãnglã toc.* ³ Da, ãn zuvaja če god njeko azãs ãn tamã osã saudã la luminã š tot če njeko ašaptit ãn sobã kisã osã razglasaštje p krov[†] s audã toc!

⁴ Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikã d lumje. Jej puatje s umarã samo tjela, ali dãpã aja vuavã nu puatje nimika maj rov s fakã! ⁵ Njego osã vu pokazaskã d činje trjebje sa vjec frikã: avjec frikã d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunče ãn pakao. Da, d jel avjec frikã!

[†] **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut aštja grupje k avrut lumja s gãndjaskã k jej častjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja če prorokurlje ãnvãca, če dokazãt k nuje maj bunj dãla pra tatilje alor karje aumurãt p prorokurlje. § **11:51** ãn povijesti alu židovilor majdatã d vrijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurãt dãla argacã alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurãt (2 Dnev 24,20). * **11:52** Voj ištjec kašã omu karje askuns ključu alu ušãj d cara alu Dimizov – ãn grčiki original skrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kašã k je ãn kasã ãn karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijaštje s utrã, š nič dopustjaštje alu alcilor s ajbje ključu s utrã. Asta značãštje k učitelji nu poznaštje zaista p Dimizov, š sprječaštje p alcã s l upoznajaskã. * **12:2** Dimizov osã otkrijaskã istina d lumje karje je ku duavã trje fãlč kašã farizeji. Farizeji apokušãt s askundã stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvã osã fakã s štije toc d čija jej zapravo gãndjaštje. † **12:3** p krov – Kãši ãn Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče š stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj š s obavjaskã važne poruke alu alcilor ãn zajednicã karje sa strãns ãn zos ãn ulicã.

⁶ Voj štijic k činč (5) vrabacurj s vindje samo d doj (2) novčičurj. Ali Dimizov nu mujtā p ničunu d jej. ⁷ Voj štijec k aluj vridic maj mult njego multje vrabacurj. Dimizov štije čak š kāt avjec pār p kap. Daja na vjec frikã!

⁸ Istina je, tot āla karje aiča p pāmānt la intja alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osā priznajesk k jel pripadnjaštje mije. ⁹ Tot āla karje aiča p pāmānt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripadnjaštje, osā m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje mije. ¹⁰ Ipak tot āla karje rubjaštje pāntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskā. A alu āla karje uvridjaštje p Suflijetu alu Svāntuluj† nusā oprostjaštje.

¹¹ Kānd jej aduče p voj la sud ān sinagogā, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric če s zāčec vuavā ān obranā ¹² daja če p voj Suflijetu alu Svāntuluj ān āla tren osā ānvacā če s zāčec.”

Isusu ānvacā k nu trjebje s t uzdještj ān bugacije

¹³ Unu om dān atāta lumje azās alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskā ku minje imanja karje adobidit če tatimjov nja lāsāt.”

¹⁴ Isusu ja zās: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk āntrā voj?” ¹⁵ Atunča azās alu toc: “Pāzācāvā š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utrā ān inima avuastrā, k životu nu s sastajaštje ān aja če posjeduještj.”

¹⁶ Atunča Isusu arubit asta vorbā: “Alu unu bogataš binje arodit pāmāntu. ¹⁷ Bogatašu agāndit: ‘Nu štiov če s fak daja če nam nič u lok atāta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.’ ¹⁸ Atunča azās: ‘Štiuv! Dubor p skladištije abātrnje š osā fak maj marje š ānklo osā puj š gruvu š tuatā imovina amja.’ ¹⁹ Atunča osā zāk sāngur mije: ‘Jakā, am ān skladištje zalihē d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mālānk, bjav š m veseljesk!’

²⁰ Ali Dimizov ja zās: ‘Omulje tu karje naj mincā! Još d sarā osā c jav suflijetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskā tot aja čaj strāns d tinje?’

²¹ Omu karje narje mincā je āla karje strānde bugacija p pāmānt, a nuje bugat ān vojki alu Dimizov.”

Nu brinicāvā

(Mt 6,25–34)

²² Atunča Isusu azās alu učenikurle aluj: “Daja vu zāk: Nu brinicāvā š na vjec frikã kum s preživic, če s mānkāc, nič kum s ānviljic tjala avuastrā, če s ānbrkēc! ²³ K životu maj važniji d mānkarje, š tjela d cualje.

²⁴ Ujtacāvā la gavranurj! Nit sijaštje, nit adunā, nit arje skladištje nit kolibā. A Dimizov ipak s pobrinjaštije d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj! ²⁵ Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s produžaskā životu čak š unu sat? ²⁶ Daja če nu putjec s fičec nič aša mikā stvar, dāče vu brinic d bilo čaja?

²⁷ Ujtacāvā la frorj ān polje kum krjaštje! Nu s mučaštje aša s fakā cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capān caru ān Izrael na fost ānbrkat aša māndru kašā unu d fruarjasta. ²⁸ Atunča akā Dimizov aša ānbrakā frorji karje krjaštje ān polje karje jaštje astāz, a već minje s

† **12:10** āla karje uvridjaštje p Suflijetu alu Svāntuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s krjadje ān istinā d Dimizov š d Isusu karje Suflijetu alu Svāntuluj ji otkrijaštje.

arunkä äñ fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskä d voj? Voj lumjo karje aša d pucän kridjec!

²⁹ Nu kätäc če osä mänkăc š če osä bjec š nu vu uznemiric d aja. ³⁰ K Tata alu vostru äñ čerj štije k tot asta vuavä trjebje. Nu fic kašä lumja alu pämäntusta karje samo aja katä. ³¹ Njego prvo kätäc cara alu Dimizov š Dimizov osä vu dja aja če vuavä trjebje.

³² Navja frikä, amikä stada, š k Tata alu vostru äñ čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj. ³³ Vinjdjec aja če avjec š banj dăc alu lumje karje narje nimik! Akä aja fičec, osä avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusä fije purdut. Aja je kašä k avjec saku ku banji karje nikad nusä ajbje rupä äñ ja. P čerj nuje lupovj karje vuavä afura stvarurlje š nuje găgj karje amänka cualjilje avuaštrje. ³⁴ Inima avuašträ uvijek osä fije äñklo undje je bugucija avuašträ.”

Isusu äñvacă p učenicurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pämäntuluj

(Mt 24,45–51)

³⁵ Isusu azäs: “Uvijek fic spremic, kašä argatu karje äñbrkat äñ radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsä tuatä nuaptja. ³⁶ Da, fic kašä argatu karje štjaptä p gospodaru aluj karje apljikat äñ svatovj š känd gospodaru ažundje akasä š batje la ušä, odma diškidje uša. ³⁷ Blago alu älja argac karje je spremic š aštjaptä äñtručala alu gospodaruluj k jel osä lji nagradjaskä. Istina je zăk vuavä, gospodaru osä äñbračje cualjilje alu argatuluj, osä lji zăče s šagä la astal š sängur osä lji poslužaskä. ³⁸ Blago alu älja argac karje je spremic š aštjaptä äñtručala alu gospodaruluj, čak š akä jel vinje äñ ponoč ili maj äñklo.

³⁹ Äñ asta putjec s fic sigurni: Akä gazda alu kasăj štija känd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskä äñ kasa aluj. ⁴⁰ Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osä viuv känd voj numä očekujic.”

⁴¹ Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbă nuavä alu učeniculor ili alu toc?”

⁴² Domnu Isusu ja zäs: “P činje gändic k gospodaru osä puje s upravljaskä ku altje argac äñ kasa aluj š s lji nahranjaskä äñ bunä vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatrjaštje k je vjeran š mudar, dali nuje? ⁴³ Blago alu argatula p karje gospodaru, känd s änturča akas, s găsaskä k vjerno š mudro upravljit ku altje argac, k gospodaru osä nagradjaskä p jel! ⁴⁴ Da, istina je kje p postavljaštje p argatu s upravljaskä ku tuatä imanja aluj. ⁴⁵ Ali če osä fije akä argatula gändjaštje: ‘Gospodaru sa zadržät p drum š nusä äntuarčje d mult’, š äñčiput s batä p argacä š p argatilje, mult mälänkä š bja š s ämbatä? ⁴⁶ Atunča gospodaru alu argatula osä vije äñ zuvä äñ karje jel nu l očekuja š äñ vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osä l taje p komadurj š osä l trimjatje äñklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.

⁴⁷ Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azäs, osä fije luvit ku multje udaracurj.

⁴⁸ A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužät bătaje osä fije luvit ku pucän udaracurj. Dăla tot äla alu činje

Š 12:32 amikä stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašä če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d älja karje s uzdjaštje äñ jel.

Dimizov mult adat, Dimizov dala jel osã katã mult. Dala tot ala alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dala jel osã čarje mult.”

*Isusu änvacã k familija osã fije podjeljitã dãn jel
(Mt 10,34–36)*

⁴⁹ Atunča Isusu azãs: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pãmãnt, kašã foku.* Mult vřjauv s fije već aprinsã. ⁵⁰ Mora s trjek vřijamja d marje patjalã š nimika nu m spričãštje pãnd god nu završa asta vřijamje d patjalã! ⁵¹ Voj gãndic k amvinjit s aduk miru p pãmãnt? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelã änrã lumje. ⁵² Pãnd akuma, akã äñ una kasã jaštje činč (5) lumje, osã podiljaskã unu pãntruv altu. Doj (2) osã fije ku minje, a trje (3) osã fije pãntruv minje. ⁵³ Članurlje alu familije osã podiljaskã unji pãntruv alc. Tata osã fije pãntruv bijat š bijatu osã fije pãntruv tatã, mama pãntruv fatã š fata pãntruv mamã, suakra pãntruv norã š nora pãntruv suakrã.”

*Isusu änvacã p narodu k trjebje s kunaskã znakurlje alu vřijamje
(Mt 16,2–3; 5,25–26)*

⁵⁴ Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Kãnd opazãc k d zapad dala more s nakupjaštje njegri oblakurj, odma zãčec: ‘Osã fije nevřijeme’, š jaštje. ⁵⁵ A kãnd suflã vãntu dala jug voj zãčec: ‘Osã fije zãpuk!’ š jaštje zãpuk. ⁵⁶ Lumjo ku duavã licje! Putjec s ujtac pãnglã voj će s dogodjaštje p pãmãnt š p čerj š s protumačic znakurlje karje änklo s vjadje. Dãče atunča nu putjec s protumačic događajurlje karje promatric aštja zuvje kãnd sãnt jo ku voj?†

⁵⁷ Š dãče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut? ⁵⁸ Pãnd ku omu karje pãntruv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdatã njejo će s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akã aja nu fač, jel osã vu prisiljaskã s stãc la intja alu sudaculuj, sudacu osã t sudjaskã š t predajaštje la izvršitelj, a jel osã ta runče äñ kisuarje. ⁵⁹ Istina je: nusã ješ d änklo pãnd god nu isplatja tuatã datorija ata, pãnla zadnja kovanicã.”‡

13

Isusu änvacã k toc mora s okrinjaskã dala grešalã

¹ Äñ vřijamjaja avinjit la Isusu njeiki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muarã pãnd duča žrtvã äñ Hram äñ Jeruzalem. ² A Isusu lja zãs: “Dal gãndic k lumja d regija Galileja aša afost umurãc daja ča fost grešni maj mult d toc alcã lumje äñ regija Galileja? ³ Nipošto! Istina je, akã nu vu okrinic dala grešalã, š voj isto osã propanic! ⁴ Š će gãndic d aštja optsprjače (18) p karje sa duburãt kula äñ Siloam äñ Jeruzalem š lja murãt? Dal gãndic k afost

* **12:49** foku – Foku äñ Biblije obično je metafora d sud ili d čistjalã (vvez Lk 3,9, 16–17; 9,54; 17,29). Äñ amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajalã d aja čije rov dala binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit sãla alu Sotonãj ruavã š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja će Isusu afukut uzrukujãštje odvajalã änrã älja karje p Isusu sljedjaštje š p älja karje je dušmanji aluj. † **12:56** Afost dosta mintošj s prepoznajaskã znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskã k čuda š znakurlje alu Isusuluj aratã k je Isusu äla karje Dimizov atrimjes s spasaskã pãmãntu. ‡ **12:59** Isusu azãs asta vorbã vjerovatno kašã usporedbã s upozorjaskã p lumja k trjebje s s pomirjaskã ku Dimizov maj datã njejo će vinje vřijamja s lji sudjaskã jel.

grešni maj mult d toc alcă lumja ăn Jeruzalem? ⁵ Nipošto! Istina je, akă nu nu vu okrinic dăla grešală, š voj isto osă propanic!”

Isusu rubjaštje vorbă d ljemnu frzdă plod

⁶ Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbă: “Njeki om avut smokvă karje asadit ăn vinograd aluj. Vinja ăn tot anu s vjadje dal arodit, ali na găsăt p ja ničuna smokvă. ⁷ Azăs atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakă već trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l găsăsk. Tajoj. Dăče s iscrpjaskă pământu?’

⁸ A omula azăs: ‘Gospodarulje, las još u an. Osă surp š osă puj pängl ja gnoju. ⁹ Akă aja fiča la anu, možda osă rudjaskă smokva. Akă nu, atunča osă utaj d tinje.’”

Isusu likujaštje p mujarje ăn sămbătă, svântă zuvă alu židovilor

¹⁰ Isusu una sămbătă ănvăca ăn sinagogă. ¹¹ Jakă, afost ănklo una mujarje ăn karje afost optsprjače (18) aj suflietu alu rov karje ufiča bulnavă. Afost grbavă š nikako na putut s s ispravljaskă. ¹² Kănd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zăs: “Mujarje, oslobodită ješt d bualasta!” ¹³ Atunča apus mănile aluj p ja. Mujarja dăturdată sa ispravit š ančiput s slavjaskă p Dimizov.

¹⁴ Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikăžăt. Agăndit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja če likuja ăn sămbătă. Š azăs alu naroduluj: “Šasă (6) zălje ăn duminikă zakonu alu nostru dopustjaštje s lukrizăm. ăn zuviljalja vinjic s likujic, a nu sămbătă!”*

¹⁵ Domnu Isusu ja zăs: “Voj lumjo karje avjec duavă licje! Š voj lukrizăc sămbătă. Toc voj dizljigăc ăn sămbătă p volu ili p magaracu š l skutjec dăn štală la apă s bja, dal nu? ¹⁶ Asta mujarje karje je sãmănca alu Abraham karje Sotona acănato ljigată optsprjače (18) d aj. Dal stvarno găndic k na atribut s fije dizljigată ăn sămbătă dăla asta buală ku karje irja ljigată?” ¹⁷ P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcă sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

Cara alu Dimizov kašă sãmănca mikă karje krjaštje š germa karje s širjaštje

(Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)

¹⁸ Isusu azăs: “Kum izglijdjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? ¹⁹ Cara alu Dimizov je kašă sãmănca mikă alu gorušice† karje omu asadit ăn baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašă ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje ăn krăci aluj.”

²⁰ Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? ²¹ Aja je kašă germa karje mujarja alato š amišăto ăn marje količină‡ d pjelm pând tot zolu nu sa drikă.”

Isusu ănvacă k je grjev s untrje ăn cara alu Dimizov

(Mt 7,13–14, 22–23; 8,11–12)

* **13:14** Vjev fusnota ăn 6,7. † **13:19** sãmănca mikă alu gorušice – Kănd Židovi avrut s opisaskă nješto jako mik, obično koristja asta poslovičă karje rubjaštje k je aja kašă sãmănca alu gorušica. Obično krjaštje ăn marje grm pisti unu metar, ili njekad čak š pisti trje (3) mitjarje. ‡ **13:21** marje količină – ăn grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duavăzăč š činč [25] kilje).

²² Isusu putuja ăn Jeruzalem. Pănd triča p trgurj š p saturj š p drum ănvăca, ²³ njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osă spasaskă pucăn lumje dăla sud?”

Isusu azăs: ²⁴ “Cara alu Dimizov je kašă kasa karje arje ušă strămtă. Trudicăvă s untrăc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusă puată. ²⁵ Kănd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis uša, nusă kutizăc s untrăc. Atunča osă stăc afar š osă bătjec la ušă. Osă zăčec: ‘Domnulje, diškidje nuavă!’ A jel osă zăkă: ‘Nu štiov činje ištjec š dundje vinjic.’

²⁶ Atunča osă rubic: ‘Noj ku tinje amănkat š abut, š tu nji ănvăcaj p trgurje alji noštri!’

²⁷ A jel vuavă osă zăkă: ‘Nu štiov činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic dăla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!’

²⁸ Ănklo osă plăndec š osă škrcijic d dinc ăn tugă kănd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbă ăn cara alu Dimizov, k voj săngurj afost putiric. ²⁹ Š osă vije lumja d tuatje părc alu pămăntuluj, čak š ălja karje nuje Židovj, š osă mălănče la gozbă ăn cara alu Dimizov. ³⁰ Jakă njeki karje akuma s smatrujăšte k je maj mič osă fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatrujăšte k je maj marje osă fije atunča maj mič.”

Isusu plănde p Jeruzalem (Mt 23,37–39)

³¹ Ăn vřijamaja, kănd Isusu azavršăt ku vorba, avinjit la jel njeki farizeji š azăs alu Isusuluj: “Fuđ da iča daja če Herodš vrja s t muarje!”

³² A Isusu lja zăs: “Fuđic š zăčec alu aja lukavăj liscăj: ‘Jakă, jo osă putirjesk p sufljeti alji rovj š likujaskă astăz š mănje š aldă trje (3) zălje osă dovršăsk lukru alu mjov.’ ³³ Da, astăz, mănje š dăpă mănje mora s nastavjesk p drum. Dalı nuje aja ăn Jeruzalem undje umuară p tot proroku? Kum apuťja s mor bilo undje altu?

³⁴ O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p ălja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kăt vorj avrut s străng p lumja ata kum kloca sakuplăjăšte p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! ³⁵ Dimizov osă napustjaskă p tinje. * Istina je, nu maj m vjez više tot pănd nu vinje vřijamja pănd god nu zăčec: ‘Blagoslovit ăla p karje Domnu atrimjes!’ ”[✠]

14

Isusu likujašťje ăn sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor

¹ Ăn una sămbătă Isusu avinjit ăn kasa la unu vođe alu farizejuloř mălănče. Toc karje afost ăn kasă s ujta s vjadă če Isusu osă fakă. ² Jakă, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apă ăn jel. ³ Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: “Dopustjăšte zakonu s s likujaskă ăn sămbătă ili nu?”* ⁴ Jej atikut. Š Isusu apus măna p omu karje bulnav, la likujit š ja zăs: “Poc s plječ.” ⁵ A alor azăs: “Akă bijatu alu vostru ili volu kadje ăn puc ăn sămbătă, dal nusă l skutjec? Sigurno odma osă l skutjec, š akă je sămbătă!” ⁶ Jej na vut p aja če s zăkă.

Š 13:31 Herod – Vjez fusnota ăn 3,1.

* 13:35 p tinje – Ăn grčki original skrije: “kasa avuastră”. Aja rubjašťje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amižđoj

auništit šapťjezăč (70). aj majdată d Krist. ✠ 13:35 Ps 118,26 * 14:3 Vjez fusnota ăn 6,7.

Isusu ánvacă k trjebje s s ponizaštje š s dja alu álja karje nu puatje s ántuarká

⁷ Pánd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljađje maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbá: ⁸ “Kánd njeko t kjamá la nutá, nu la maj bun lok la gozbá. Če aká je kimat njeko maj važniji d tinje? ⁹ Ála karje ta kimat p tinje š p jel osá vije s c záká: ‘Skual š las loku alu omusta!’ Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osá fi sramotit.

¹⁰ Kánd t njeko kjamá nu la maj bun lok la gozbá, njego ja zadnji lok. Atunča kánd ála karje ta kimat t vidja, osá vije s c záká cije: ‘Ortakulje, viná š šáz la maj bun lok.’ Aša osá primještj čast la tuatá lumja karje je la gozbá. ¹¹ Činje p jel sāngur adriká, osá fije ponizát, a ála karje sāngur p jel ponizaštje osá fije adrikat.”

¹² Atunča Isusu azás alu farizeju p karje la kimat: “Kánd kjem p gostjamja la ručak ili la vičera, nu kima samo p ortači alji tej, p fracá, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osá kjamá š aša c ántuarčje zajamu. ¹³ Njego kánd fač gozbá kjamá š p lumja karje je sárač, invalidj, p álja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbá ¹⁴ karje nu puatje s t kjamje la gozbá s c ántuarká zajamu. Atunča osá fi zaista blagoslovit, k Dimizov osá c ántuarká zajamu, la zuvá karje vinje s uskrisnjaská toc pravedni lumje dála morc.”

*Isusu rubjaštje d gozbá án cara alu Dimizov
(Mt 22,1–14)*

¹⁵ Kánd unu dála alcá gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzát kum Isusu asta arubit, jel azás: “Blago alu tot ála karje osá málánčj la gozbá án cara alu Dimizov!”

¹⁶ Isusu ja zás: “Njeki om afukut marje gozbá š akimat p mulc lumje. ¹⁷ Kánd vičera afost sprimitá, atrimjes p argatu aluj s záká alu gostjamje p karje akimat: ‘Tot je gata. Vinjic!’ ¹⁸ Ali tot ála ančiput s záká k nu puatje s vije. Unu azás alu argatuluj: ‘Amkumprat njeka njivá š mora s pljek jar s m ujt. Mārog d tinje, oprostjaštjem.’ ¹⁹ Altu azás alu argatuluj: ‘Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Mārog d tinje, oprostjaštjem.’ ²⁰ Aldá trje (3) azás alu argatuluj: ‘Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.’

²¹ Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azás. Gospodaru p aja sa nikážát š azás alu argatuluj: ‘Fuđ odma p lardj š p uskje ulic án tot trgu š duj aiča p sárači š p invalidj, p lumja vuarbá, š p álja karje nu puatje s umblje.’ ²² Kánd aša afukut, argatu azás: ‘Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.’ ²³ Azás gospodaru alu argatu aluj: ‘Fuđ afar dán trg š katá p drumurj š p stazje š natirjaštije s vije s m napunjaská kasa. ²⁴ Istina je ničunu d álja prvi p karje akimat nusá málánk nimika d gozba amja!’ ”

*Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učniku aluj
(Mt 10,37–38; 5,13; Mk 9,50)*

²⁵ Pánd Isusu anastavit drumu aluj án Jeruzalem, la sljedit jako multá lumje. Isusu sa okrinut š azás alor: ²⁶ “Aká njeko vrja s m sljedjaská, nu puatje s fije učniku alu mjov aká vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Án usporedbá ku ljubavu aluj kátri minje, jel mora s mrzaská š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracá, p surorilje, čak š p životu aluj.

27 Činje nu ja kruča aluj š nu pljakā dāpā minje, nu puatje s fije učeniku alu mjov.†

28 Akā njeko dāla voj vrja s sagradještj kulā, nusā šāz prvo š s procinještj kāt kuštjaštje s vjadā arje dāstul banj s u završaskā? 29 Inače možda osā c nistanjaskā banj dāpā aja će završāštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osā rādā d tinje. 30 Osā zākā: ‘Āsta om ančiput s gradjaskā, a na putut s završaskā!’

31 Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskā ān rat ku altu car, akā na gāndit dal puatje s pobidjaskā? Dal prvo nusā s sastajaskā ku savjetnici aluj š s rubjaskā ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskā p āla karje p jel vinje ku duavāžāč mij (20.000) d vuastje?

32 A akā shvatjaštje k nusā puatā s pobidjaskā p altu car, osā trimjatā p poslanikurlje la dušmanu aluj pānd je još maj dāpartje. Osā āntrjabje p altu car će vrja dāla jel s puatā s fije miru āntrā jej.

33 Isto aša, gāndic d cjenā s m sljedic. Nimilja dāla voj nu puatje s fije učeniku alu mjov, akā nu lasā tot će arje. 34 Ālja karje je uistinu učenikurlje alji mjej je kašā sarja. Sarja je bunā, ali akā apurdut okusu, će osā fač jar s fije bunā? 35 Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pāmānt, a nuje bun čak š d hrpā d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audā, trjebje s puje urjajke š s razumjaskā!”

15

Isusu rubjaštje vorbā d vuaje karje sa purdut (Mt 18,12–14)

1 Zuviljaštja mulc carinikurj š alcā grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la ānvācala aluj. 2 Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: “Isusu s družastje ku grešnikurlje! Čak š mālānkā ku jej!”

3 Isusu d aja arubit asta vorbā: 4 “Akā njeko dāla voj arje usutā (100) d voj š pjardje una dāla vuaje, će osā fakā? Dal nu lasā nuavāžāč š nuavā (99) p pijanā š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pānd nu ugāsaštje? 5 Sigurno! Š kānd ugāsaštje, upunje p umirje tot vjasāl 6 š aduč akas. Atunča kjamā p ortači š p komšiji š lji zāče: ‘Veseljčāvā ku minje! Angāšāt p vuaja karje sa purdut!’ 7 Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dāla grešalā njego d nuavāžāč š nuavā (99) lumje karje je pravedni š već sa okrinīt la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbā d banj karje sa purdut

8 Atunča Isusu azās: “Takoder, akā njeka mujarje arje zjače (10) kovanic d arđint* š una pjardje, će osā fakā? Dal nu prindje lampa, s mātārā kasa š s ukatje binje? 9 Sigurno! Š kānd ugāsaštje, kjamā p prijateljicilje š p komšinicilje š zāče: ‘Veseljčāvā ku minje! Angāšāt banj karje apurdut!’ 10 Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbā d bijat karje sa purdut

11 Atunča Isusu arubit asta vorbā: “Afost unu om karje avut doj (2) fičorj. 12 Fičoru alu tānār azās alu tatusov: ‘Tato, vrjauv talu alu mjov d

† 14:27 Vjez fusnota ān 9,23. * 15:8 zjače (10) kovanic d arđint – Ān grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevnica.

imanja ata akuma majdată če osă morj.’ Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tănăr fičor adat talu aluj.

¹³ Kănd atrikut duavă trje zălje fičoru alu tănăr avindut tot, apljikat dăn kasă, š apljikat dăpartje ân alta državă š šanklo atrijit frzdă minc š rasipja tuatje banji p jel. ¹⁴ Kănd apotrošat tuatje banji aluj, ân pămăntula karje irja afost marje fuamje š na vut če s mălănče. ¹⁵ Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pămăntula p karje atrimjes ân pijană s pázaskă porči.† ¹⁶ Jel afost atăta flămănd k avrut čak s mălănče mănkarja ku karje s rănjaštje porči, ali nimilja nu ja dat.

¹⁷ Kănd fičoru alu tănăr napokon ashvatit ča fukut, agăndit: Toc radniči karje lukrjază d tatimjov arje mănkarje maj mult njego čije dosta d mănkat, a jo aiča mor d fuamje! ¹⁸ Măduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zăk: ‘Tato, ampogrešat păntruv Dimizov š păntruv tinje. ¹⁹ Nu sănt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mărog d tinje, primjaštimă s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.’

²⁰ Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kănd još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. ²¹ Azăs bijatu: ‘Tato, ampogrešat păntruv Dimizov š păntruv tinje! Nu sănt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’

²² Ali tata azăs alu argacă aluj: ‘Majdată dučec aljina,‡ aja karje maj măndră, š l brkăcălej! Punjec aluj injelu p mănă š sandaljilje p pičuarje! ²³ Š dučec maj bun mjel. Tăjecălăj s priredim gozbă š s nji veselim. ²⁴ Daja če āsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ Š ančiput s s veseljaskă.

²⁵ D vrijamaja fičoru maj bătăr alukrizat ân polje. Kănd sa tors dăn polje š avinjit aupruapje la kasă, auzăt k nontru kăntă š Źuakă. ²⁶ Akimat la jel p unu d argat s āntrjabje če s dogodjaštje aja. ²⁷ Argatu ja zăs: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskă če nuavă sa tors bijatu viuv š zdravăn.’

²⁸ Ali maj bătăr fičor sa nikăžăt š aodbit s untrje ân kasă. Aša tatusov aišăt afar s s ruadje mult d jel s utră ân kasă. ²⁹ A fičoru ja zăs: ‘Jakă, jo atăta aj c služăšk š nikad na odbit s fak aja če maj zăs, ali mije nikad nu madat čak š krapă d gozba amikă ku ortači alji mje. ³⁰ Ali kănd sa tors āsta bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!’

³¹ Tatusov ja zăs: ‘Fičoru alu mjov, tu ješt stalno ku minje. Tot če am pripadnjaštje cije. ³² Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če āsta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ ”

16

Isusu rubjaštje vorbă d upravitelju karje je nepošten

¹ Isusu arubit alu učenikulor asta vorbă: ‘Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvă njeko azăs alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. ² Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja zăs: ‘Kum aputut aja s mi

† 15:15 D židovj porči irja nečisti pa na putut s mălănče karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskă maj marje rušanje s ranjaskă p porči. ‡ 15:22 aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ân važne dogadajurj.

fač? Nu poc više s upravljestj ku bugacija amja. Pripremjastje papirulje an karje skrij tuatā imanja amja š činje če dugujaštje.’

³ Upravitelju p aja azās sāngur aluj: ‘Gospodaru osā m lasā. Kum akuma osā priživjesk? Nu sānt capān s surp, š m rušanje s prosāsk.’ ⁴ Štiuv če osā fak känd gospodaru m lāsa, osā fak aša k lumja osā m primjaskā an kasā alor š s pobrinjaskā d minje.

⁵ Atunča akimat unu kāti unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi antribat: ‘Kāt ješt datorj alu gospodaru alu mjov?’ ⁶ Dužniku ja zās: ‘Usutā (100) d bātojurj d ulje.’ Upravitelju ja zās: ‘Jakā računu p karje skrije k ajzās k osā platjestj usutā (100). Šaz š majdatā skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činžáč (50).’*

⁷ Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kāt ješt tu datorj?’ Dužniku ja zās: ‘Usutā (100) d košarje d gruv.’ Upravitelju ja zās: ‘Jakā računu p karje skrije k ajzās k osā platjestj usutā (100). Šaz š majdatā skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p optzáč (80).’† ⁸ Känd gospodaru auzāt aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljiv.

Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalažljivi pānd s pripremjastje d životu alor an pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dāla lumje karje trijaštje an luminā pānd s pripremjastje d životu alor p pāmānt karje vinje.‡ ⁹ Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pāmāntusta s ažutáč alu alcilor š steknic ortačj an čerj. Atunča känd osā fic morc š lāsáč bugacija alu pāmāntusta, osā primjaskā p voj an vječna kasā. ¹⁰ Činje god je vjeran an mič stvarurj, osā fije vjeran š an maj marj stvarurj, a činje god je nepošten an mič stvarurj, osā fije nepošten š an maj marj stvarurj. ¹¹ Akā nu ištjec vjerni an bugacija alu pāmāntusta, činje osā vu dja bugacije p čerj? ¹² Š akā vuavā nu puatje s povirjaskā aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osā vu dja aja če vuavā osā pripadnjaskā? ¹³ Ničunu argat nu puatje s služaskā p doj (2) gospodarurj. P unu osā mrzaskā, a p altu osā vrja, ili alu unu osā fije vjeran, a p altu osā prezirjaskā. Nu putjec s služáč š alu Dimizov š alu bugacije.”

¹⁴ Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke š sa ljigat d Isusu. ¹⁵ Atunča Isusu lja zās: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštje. Aja če lumja smatnjaštje k je bun, aja Dimizov smatnjaštje k nu vridjaštje nimika.”

Zakonu š cara alu Dimizov

(Mt 11,12–13; 5,18, 31–32)

¹⁶ “Pānla vrijamjaja känd avinjit Ivan karje bātjazā, Dimizov arātat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bunā vorbā d cara alu Dimizov š nagovorim tuatā lumje s untrje an jel. ¹⁷ Tot čije skris an Zakon osā s ispunjaskā. Maj ušurje

* **16:6** Usutā (100) d bātojurj ... činžáč (50) – Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje.

† **16:7** Usutā (100) d košarje ... optzáč (80) – Asta je njeđe 20.000 d kilje š njeđe 16.000 d kilje.

‡ **16:8** Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalažljivi pānd s pripremjastje d životu alor an pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dāla lumje karje trijaštje an luminā pānd s pripremjastje d životu alor p pāmānt karje vinje – An grčki original skrije: “k kupi d vrijamjasta maj mudri kātri naraštaju alor njego kupi d luminā.” “Kupi d vrijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d luminā”) k pāzaštje p jej antrā narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ānvacā dāla jej k trjebje s s pripremjaskā d budučnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akā mudro koristjaštje bugucija karje arje an životu alor p pāmānt.

osã nistanjaskã çerju š pãmãntu njego s nu s ispunjaskã š maj mikã slovã d Zakon. ¹⁸ Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje š s suarã dãpã alta façe preljub, š činje god s suarã dãpã mujarje karje irja rastavitã façe preljub.”

Isusu rubjaštje vorbã d bogataš š d sarak

¹⁹ Isusu arubit asta vorbã: “Afost unu bogataš karje s ãnbrka ãn skumpje cualje, š tuatã zuva amãnkãt maj bunã mãnkarje. ²⁰ A pãnglã uša aluj azukut sãraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d çirurj. ²¹ Lazar afost atãta flãmãnd k avrut s mãlãnçe čak š puškãji karje kãdja dãpã astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja kãnji š lindja çirurlje aluj. ²² Una zuvã amurit sãraku š andeli la dus pãnla lok d çast pãnglã Abraham. Š Maj ãnklo amurit š bogatašu š la ãngrupãt. ²³ Š bogatašu apljikãt ãnklo undje loku d kaznit.* Pãnd s muça, sa ujtãt ãn sus, š avizut d dãpartje p Lazar ku Abraham.

²⁴ Bogatašu astrigãt: ‘Tato Abraham, smilujaštje mitje š trimjatje p Lazar s umuçaškã vrhu alu đajštiluj ãn apã š s vije aiça s m riçaskã ljimba daja çe mult patjesk ãn fokusta!’

²⁵ A Abraham ja zãs: ‘Bijatu alu mjov, dãtje d gãnd k tu ajdobidit bunje stvarurj pãnd atriijt p pãmãnt, a Lazar rov. Akuma jel aiça utješãt, a tu t muçeštj. ²⁶ Osim d aja, ãntrã noj jaštje marje provalije. Ålja karje avrja da iça s trjakã la voj nu puatje s fakã aja, a niç d partja avuastrã karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakã aiça.’

²⁷⁻²⁸ Bogatašu ja zãs p aja: ‘Tato Abraham, am çinç (5) frac. Mãrog d tinje, trimjatãlãj atunça p Lazar ãn kasa alu tatimjov s lji opominjaskã s nu vije jej ãn lokusta undje trpjesk marje mukã.’

²⁹ Ali azãs Abraham alu bogatašuluj: ‘Nu vrjauv. Fracã alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskã. Trjebje alor s krjadã š s okrinjaskã dãla rov!’

³⁰ A bogatašu ja zãs: ‘Nu vrja, tato Abraham! Ali akã lji vinja njeko dãla morc, osã okrinjaštje dãla rov.’

³¹ Ali Abraham azãs alu bogatašuluj: ‘Akã nu krjadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusã s uvirjaskã čak š akã njeko s skualã dãla morc.’ ”

17

Isusu ãnvacã p učenikurlje aluj s nu navadjaskã p alcã s grešaskã š s oprostjaskã alu alcilor karje grešaštje pãntruv jej

(Mt 18,6–7; 15; 21–22; Mk 9,42)

¹ Atunça Isusu azãs alu učenikurlje aluj: “Lumja sigurno osã fakã stvarurj d karje p alcã navadjaštje p grešalã. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskã. ² Alu omula arfi majbinje njeko s la runçe ãn apã ku marje buluvan* pãnglã gãt, njego s navadjaskã p grešalã

Š **16:22** pãnla lok d çast pãnglã Abraham – ãn grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbã koristjaštje izrazusta karje znaçaštje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja aratã k Lazar afost bliski ãn zajedništvo ku Abraham, ku sãmãnca amarje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje çast. Lumja karje auzãt asta vorbã vjerovatno arãzumit k je Lazar pãnglã Abraham la marje goz bã p çerj, kãnd tot narodu osã slavjaskã vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28–29).

* **16:23** ãnklo undje loku d kaznit – ãn grčki original skrije: “Had”. Vjez rjeçniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”.

* **17:2** marje buluvan – ãn grčki original skrije: “mlinski buluvan”, karje afost d sus dãla doj (2) marje ravne buluvan j karje mãçinja gruvu ãn pjelm. Buluvanu d sus afost obiçno okrugli ku rupã ãn mižlok ãn karje s turna gruvu.

p una dala maj mik om. ³ Pa pažacävã çe fićec. Akã grešaštje još unu dala ućeniku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartãj akã s okrinja dala grešalã aluj. ⁴ Čak š akã d šaptje (7) vorj p zuvã grešaštje pãntruv tinje š šaptje (7) vorj s ãntuarčje š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartãj!”

Isusu ãnvacã p ućenikurlje aluj d snagã alu vjerej š jej trjebje s ji služaskã ponizno

⁵ Atunča apostoli azãs alu Domnuluj Isusuluj: “Ažutãnje s kridjem maj mult!”

⁶ A Domnu Isusu lja zãs: “Akã avjec vjerã atãta pucãn kašã sãmãnca alu goruščicã, aputja s zãčec alu dudusta: ‘Skuatitje ku korijenu d pãmãnt š posadjaštite ãn apã’, š apunja urjajke la voj.

⁷ Zãčem k njeko dala voj arje argat karje lukrjazã ãn polje ili s brinjaštje d voj. Kãnd argatu s ãntuarčje d polje, dali gospodaru iziça: ‘Vinã akuma, šãz š mãlãnkã’? Nu ji zãče! ⁸ Umjesto aja, osã zãkã gospodaru aša: ‘Prired-jaštjem vićera! Dãzbrakitje š poslužaštje p minje ku mãnkarja š ku bjarja! A kãnd jo završa, poc tu s mãlãnč š s bjaj.’ ⁹ Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskã daja ča fukut aja çe irja azapovjedít aluj? Nu! ¹⁰ Aša š voj, kãnd fićec aja tot çe vuavã Dimizov azapovjedít, zãčec: ‘Noj ištjem samo argac š nu zaslužãm pohvalje k samo fićem dužnost alu nostru.’”

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje bualã p pjalje

¹¹ Pãnd Isusu još uvijek pljika kãtri Jeruzalem š putuja pãnglã granicã alu regije Samarije š alu regije Galileje, ¹² avinjit pãnla njeki sat. Pãnd untra ãn sat, la vizut zjače (10) lumje karje avja gubã, zarazna bualã p pjalje.† Jej astat majdãpartje ¹³ š ančiput s stridje dãn tot glasu: “Isusulje, gospodarulje, smilujaštite p noj!”

¹⁴ Kãnd Isusu lja vizut, lja zãs: “Fuđic š pokazãcävã la popje s puatje jej s vu pregledjaskã!”‡ Pãnd apljikat kãtri popje, sa likujit d gubã.

¹⁵ Kãnd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavít p Dimizov p tot glasu. ¹⁶ Akãzut la intja alu Isusuluj ku fãlçi kãtri pãmãnt š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija. §

¹⁷ P aja Isusu antribat p ãlja karje afost ku jel: “Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje ãlja alanc nuavã (9)? ¹⁸ Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š azahvaljit alu Dimizov?” ¹⁹ A alu omula atunča Isusu azãs: “Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut.”

Isusu zãče alu ućenikurlje aluj k cara alu Dimizov osã vije kãnd jej nu oćekuja

(Mt 24,23–51)

²⁰ ãn una zuvã farizeji antribat p Isusu: “Kãnd vinje cara alu Dimizov?”

Isusu lja zãs: “Omu nu puatje s predvidjaskã kãnd vinja cara ãn znakurj karje promatrjaštje. ²¹ Lumja nusã puatã s zãkã: ‘Jakãlãj aića je!’, ili: ‘Jatãlãj ãnklo je!’ Jakã cara alu Dimizov akuma ãntrã voj.”

† **17:12** gubã, zarazna bualã p pjalje – Vjez fusnota ãn 4,27. ‡ **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašã obečala k osã s likujaskã, a aja ča skultat, apokazãt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvrđidjaskã k jej više narje gubã, pa lja zapovjedít s fakã aja çe zakonu alu Mojsije aćirut (Lev 14,1–32; Lk 5,12–14). § **17:16** Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez “Samarija” ãn rječnik.

22 Atunča alu učeníkurlje aluj azās: “Vinje vřijamja känd s fic žaljnič s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,* ali nusā putjec. 23 A lumja s vu zākā: ‘Jatālāj ānklo je’, š: ‘Jakālāj aiča je!’, ali nu dāc fuga dāpā jej s m kātāc. 24 K kum š toc vjadje munja känd s pojavjaštje aša s fije ān zuvaja känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk. 25 Ali majdatā trjebje mult s trpjesk š lumja ān asta vřijamje trjebje s m odbacaskā.”

26 Š isto aša, kum afost ān zuvilje känd Noa afost viuv š aša osā fije ān zuvilje majdatā känd jo, Bijatu alu Omuluj, osā m pojavjesk: 27 Kašā uvjek nastavja s mālānče š s bja, s s ānsuarje š s miritje, tot pānla zuvā känd Noa auntrat ān marje brod.† A atunča avinjit potopu š p toc lja uništīt karje na fost ān marje brod.

28 Š isto aša kum afost ān zuvilje känd Lot afost viuv:‡ lumja ān asta regija kašā uvjek nastavja s mālānče š s bja, s kumprje š s vindā, s obradjaskā pāmāntu š s gradjaskā. 29 Ali ān zuvaja känd Lot aišāt dān trg Sodoma ān karje atrijit, atunča dān čerj foku ku buluvanji karje ardje akāzut ka pluaja p jej š aumurāt p tuatā lumja ān aja regija. 30 Isto aša osā fije š ān zuvā känd osā m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj. 31 Činje god ān zuvaja p krovu alu kasāj,† a stvarulje alor je ān nontru, s nu s dja ān zos ān kasā la stvarurj aluj! Činje god s gāsaštje ān pijanā, s nu s āntuarkā āndrāt s ja stvarulje aluj! 32 Dācāvā d gānd če sa dogodīt känd mujarja alu Lot sa ujtāt āndrāt ān Sodoma š apoginjit!‡† 33 Činje god pokušaštje s pāzaskā životu aluj, osā l pjargā, a činje god spreman s lasā životu aluj, osā l pāzaskā. 34 Istina je, ān nuaptaja känd osā m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkā ān isti pat, p unu osā ja, a p altu osā l lasā. 35 Dāla duavā (2) mujerj karje zajedno ān mlin mačinā, p una osā ja, a p alta osā l lasā.

36-37 ŠUčeníkurlje aluj l āntrjabā: “Domnulje, undje asta osā fije?”

Isusu lji začē: “Undje začē lumja muartā, ānklo s sakupjaštje lešinari.”*†‡

18

Vorba d udovicā karje irja uporna ān molitvā

1 Isusu rubja alu učeníkurlje aluj asta vorbā s lji ānvacā kum trjebje uvjek s s ruagā š nikad s nu odustanjaskā: 2 “Irja ān njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikā d Dimizov nič ka marit d lumje. 3 A ān trgula irja š njeka udovicā karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adām pravdā pāntruv dušmanu alu mjov!’ 4 Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agāndit: ‘Š akā numi frikā d Dimizov š nu marjesk d lumje, 5 osā dauv pravdā alu asta udovicā daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskā!’ ”

6 Zāče Domnu Isusu: “Āsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit! 7 Dali nusā dja Dimizov pravdā alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja plānde la jel? Dali Dimizov osā

* **17:22** s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Ān grčki original skrije: “s vidjec š una zuvā p Bijatu alu Omuluj”. † **17:27** Post 7,6–24 † **17:28** Post 19,1–29 † **17:31** Lumja ān dobaja često s odmurja š s družā p krov karje je ravan, a posebno nuaptja känd irja maj ričalā. ‡ **17:32** Ja sa ujtāt āndrāt kātri Sodomā š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomā. † **17:32** Post 19,16 § **17:36-37** Njeki grčki rukopisurj arje āsta odlomaku kašā ān 36. stih “Doj (2) inš osā fije ān polje, p unu osā ja, a p altu osā l lasā.” * **17:36-37** lešinari je marj puji karje mālānkā karnja d živutinj karje amurit. Puatje s vjadā kum kružaštje p čerj undje god jaštje muartje živutinje. † **17:36-37** Känd lumja vjadje p lešinari kum s s strānde, štije k ānklo tjela muartā. Isto aša, känd s dogudja aštja stvarurj, toc osā štije k avinjit kraju. † **17:36-37** Job 39,30

odgodjaskä s lja žutä? ⁸ Istina je, änpripä Dimizov osä lji dja pravdä. Ali känd jo, Bijatu alu Omuluj, mätorck p pämänt, dal osä gäsäk p lumje karje aša krjadje än Dimizov?”

Vorba d farizej š d poreznik

⁹ Isusu rubja asta vorbä alu lumjej karje s uzdjä än jej k je pravedni, š gändja k je maj bunj d alcä: ¹⁰ “Doj (2) lumje avinjit än Hram s s ruađje. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mräza. ¹¹ Farizeju astat š sa rugat d jel: ‘Dimizovolje, fala cije če nu sänt kašä alcä lumje: lopovj, äštja karje nuje pravedni kätři lumje, preljubnikurj ili kašä carinikusta. ¹² Dadavorj än duminikä pustjesk š d tot če stiknjesk zdauv cije unu tal.’* ”

¹³ A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s ujtje än čerj. Jel tuguja š s bätja än tjept š rubja: ‘Dimizovolje, smilujaštje mije karje sänt om rov!’ ¹⁴ Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel sängur adrikä, Dimizov osä l ponizaskä, a činje p jel sängur ponizaštje, Dimizov osä l adrikä.”

Isusu blagoslovjaštje p kupi

(Mt 19,13–15; Mk 10,13–16)

¹⁵ Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje mäna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskä Dimizov. Känd učenikurle aja opazät, jej lja zabranit s adukä kupi. ¹⁶ Ali Isusu avrut s vije kupi š začē: “Läsäc kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovoluj pripadnjaštje alu älja karje kašä kupištja! ¹⁷ Istina je žäk vuavä, akä njeko vrja s primjaskä cara alu Dimizovoluj jel mora s postanjaskä kašä kupilu. Inače nikad nusä untrje än jel!”†

Grjev alu bogatašuluj s utrje än cara alu Dimizovoluj

(Mt 19,16–30; Mk 10,17–31)

¹⁸ Njeki poglavar äntrijabä p Isusu: “Učiteljulje alu bun, če mora s fakä s primjesk vječni život ku Dimizov?”

¹⁹ Isusu l äntrijabä: “Däče m kjem k sänt bun?‡ Bun je samo Dimizov. ²⁰ Zakonu alu Mojsije šti: ‘Nu fiča preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu optužuja ku minčunurle’, š ‘Poštujaštje p tatutov š p mumuta!’ ”* ”

²¹ Omu azäs: “Poštujesk tuatje äštja zapovjedi alu Mojsije još känd irjam tänä.”

²² Isusu začē alu omuluj: “Još nješto c faljaštje. Fuđ š vindje tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje karje särač š osä aj blago p čerj. A atunča vinä š pratjaštima!” ²³ Äla om irja mult bogat š mult sa žalostit känd auzät aja če ja žäs Isusu.

²⁴ Känd Isusu la vizut kät je žalostit, jel azäs: “Kum je grjev alu bogatašilor s unträ än cara alu Dimizov! ²⁵ Maj ušurje arfi alu deväj s s provučaskä p rupä alu akuluj njego alu bogatašuluj s unträ än cara alu Dimizov!”

* **18:12** unu tal – Än grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30–32). † **18:17** Dimizov katä däla lumje s prihvatjaskä vlastu aluj p jej ku pouzdjala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje än cara alu Dimizovoluj mora s l primjaskä ku pouzdjala š ku ponizala kašä kupilu.”

‡ **18:19** bun – Isusu postavljäštje pitanje s vjadä dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akä omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindä tot če arje š s l sljedjaskä. ☆ **18:20** Iš 20,12–16; ZakPon 5,16–20

26 Ālja karje aja auzāt antribat: “Pa činje atunča puatje s spasaskā?”Š

27 Isusu lja zās: “Aja če lumje nu puatje s fakā, Dimizov puatje.”

28 Petar zāče: “Jakā, noj tot alu nostru alāsat š t sljedim.”

29 A Isusu lja zās: “Istina je zāk vuavā, tot āla karje alāsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracā, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov³⁰ već akuma p āsta pāmānt osā primjaskā maj mult njego ča lāsāt, a p āla pāmānt karje vinje osā primjaskā vječni život.”

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjalā

(Mt 20,17–19; Mk 10,32–34)

31 Isusu astrāns p duavāsprjače (12) apostolurj š lja zās: “Jakā untrām ān trg Jeruzalem. Ānklo osā s ispunjaskā tot če prorokurlje askris ān Svāntā pismā d minje, d Bijatu alu Omuluj. 32 Osā m predajaskā alu lumjej karje narje frikā d Dimizov,* osā sprdujaskā d minje, osā m zlostavlaskā š osā škupje p minje. 33 Š jej osā m batā ku biču š osā m umuarā, ali d trje (3) zālje jo osā m skualā dāla morc.”

34 Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskā k aštja stvarurj osā ispunjaskā vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskā če Isusu alor azās.

Isusu āntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja

(Mt 20,29–34; Mk 10,46–52)

35 Kānd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pānglā drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. 36 Kānd vorbu auzāt p mulc lumje karje vinja kātri jel, āntriba činje aja. 37 Jej ja zās: “Jakā vinje Isusu dān Nazaret.” 38 Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David,† smilujaštitije mije!” 39 Lumja karje afost la intje ja zās s takā, ali jel samo još maj tarje strigā: “Bijatu alu David, smilujaštitije mije!”

40 Kānd Isusu auzāt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukā omu la jel. Kānd vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat: 41 “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zās: “Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!”

42 A Isusu ja zās: “Vjzej! Tu ta likujit daja ča krizut.”

43 Omu karje nu vidja dāturdātā avizut š apljikat p drum dāpā Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

1 Isusu auntrat ān Jerihon. Pānd jel atrikut p trgula, 2 afost ānklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ān aja regija d Rim š mult bogat om. 3 Apokušāt s vjadā p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadā pisti multā lumje. 4 Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvā pānglā karje atribja Isusu s trjače s puatā p ja s l vjadā.

Š 18:26 Ān vrijamjaja mulc Židovj gāndja akā je omu bugat, aja značaštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije āla om posebno bun. Pa kānd āštja lumje auzāt p Isusu kum zāče k je alu om bugat nemoguče s utrje ān cara alu Dimizov, agāndit k aja značaštje k nimilja nu puatje s s nadjaskā s utrje ān vara alu Dimizov. * 18:32 alu lumjej karje narje frikā d Dimizov – Ān grčki original skrije: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovē karje na vut frikā d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor. † 18:38 Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ān Izrael. Ān vrijamajaja lumja koristja “Bijatu alu David” kānd rubja d Mesija.

⁵ Känd Isusu ažuns pänla smokvä, sa ujtat än sus š ja zäs aluj: “Zakeju, majdatä dätje än zos! Astäz mora s viuv la tinje än gostjamje.”

⁶ Zakej majdatä sa dat än zos š la primit p Isusu än gostjamje, tot bukurat. ⁷ Ali tuatä lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskä: “Nu trjebje s pljače än gostjamje la omu rov!”*

⁸ A maj änklo Zakej saskulat š zäče alu Domnuluj Isusuluj: “Jakä pola d imanja amja dau alu lumjej karje je säarakä, a p tot äla p karje la šälat s ji tork d patru (4) vorj käta amlat däla jel.”

⁹ Isusu azäs p aja: “Astäz än kasasta avinjit spasjala† k š omusta je prava sämänca alu Abraham!‡ ¹⁰ Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spasäsk p lumja karje je purdutä.”§

Caru š argacä aluj

(Mt 25,14–30)

¹¹ Pänd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upruapje d Jeruzalem š jej agändit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje,* Isusu lja spus asta vorbä: ¹² “Njeki om dän familjije bunä sa sprimit s putujaskä p däpartje pämänt. Jel atribut s pljače änklo s dobidjaskä vlastu däla caru marje. Atunča s äntuarče än pämäntu aluj s puatä s vladjaskä ka caru.† ¹³ Majdatä njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usutä (100) kovanic d arđint‡ š lja zäs: ‘Trgujic pänä god jo nu vinja.’ ¹⁴ Ali lumja d pämäntula aluj l mrza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zäkä: ‘Nu vrjem jel s carujaskä p noj.’

¹⁵ Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š känd sa tors akasä, azapovidit s kjamje p argacä alu karje jel adat banji. Avrut s štije kät tot äla zaradit d jel. ¹⁶ Prvi argat avinjit š zäče: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradä d zjače (10) vorj maj mult.’ ¹⁷ Zäče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran än maj mikä, c dau s vladješt p zjače (10) trgurj.’

¹⁸ Altu argat avinjit š zäče: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradä d još činč (5) vorj maj mult.’ ¹⁹ Š p aja caru zäče: ‘Tu osä vladjaštje p činč (5) trgurj.’

* **19:7** Än äšta pämänt poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurlj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cänja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatnja k je izdajice d vjera š d narod alor. † **19:9** än kasasta avinjit spasjala – Ku altje

vorbye: “Dimizov aspasät p lumja karje trijaštje än kasasta” ‡ **19:9** omusta je prava sämänca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zäkä k Zakej irja bun Židov kašä Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj än Dimizov š daja če trija kum azäs Dimizov. § **19:10** lumja karje je purdutä –

Asta značaštje lumja karje nu kridja än Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kašä älja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot äla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera än Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6). * **19:11** cara alu Dimizov

akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvä osä vije š osä fakä cara alu Dimizov p pämäntusta kum jel aputja s vladjaskä p pämäntusta d trg Jeruzalem. Multä lumje agändit k Isusu kašä Mesija akuma pljakä än Jeruzalem s fakä upravo aja. † **19:12** Än vrijamaja afost doj trje židovj d različitä familjije karje je bogatä karje pljika än Rim s katä pravo s vladjaskä narodu aluj än pämäntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rämäje vjerni š snaga alor afost ograničtje. Daja situacije karje Isusu opisjaštje än asta vorbä binje irja konuskutä alu Židovilor.

‡ **19:13** usutä (100) kovanic d arđint – Än grčki original skrije: “mina” (š än aštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una minä än vrijamaja afost isto če omu aputut s zaradjaskä akä lukrjazä usutä (100) d zälje.

²⁰ Ali aldă trje (3) argat avinjit frzdă zaradă š ji zăče: ‘Gospodarulje, jakăc arđintu. Lam cānut skuns ān maramicā. ²¹ Ma fost frikă d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcā uložāt d tinje š cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d tinje.’[§]

²² Caru ja zās: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zās tu. Tu zăč k sânt strog. Tu zăč jo jav tuatā zarada dāla āla če alcā auložāt d minje š jo cāv tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d minje!’^{*} ²³ Dăče atunča na pus banji alji mje p bankă?[†] Aša barem adobidja kamatje.’ ²⁴ Atunča caru zăče alu lumje karje afost aiča upruapje: ‘Lăcāj dāla jel usutā (100) kovanic d arđint š dăcāj alu āla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!’

²⁵ Jej azās: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!’

²⁶ Caru azās, ‘Istina je tot āla karje koristjaštje binilje aja ča dobidit, osā dobidjaskā još maj mult, a toc karje nu koristjaštje binilje aja ča dobidit, osā s s ja š aja če arje. ²⁷ Ali ālja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecălje aiča š lji umurăc la intja amja.’”

Isusu untră ān Jeruzalem ka caru

(Mt 21,1–11; Mk 11,1–11; Iv 12,12–19)

²⁸ Dăpā aja če Isusu azās, nastavit s pljače la intja alor kătri Jeruzalem. ²⁹ Kănd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenikurj. ³⁰ Lja zās: “Fuđic ān satula la intja avuastră.[‡] Š čim untrăc, osā vidjec p magaracu alu tănăr karje je ljigat karje nimilja nu la jahit.[§] Dizljigăcălāj š dučecălāj aiča. ³¹ Akā āntrijabă njeko p voj: ‘Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?’ Zăčec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’”

³² Jej apljikat š angăsăt toto kum lja zās Isusu. ³³ Pănd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: “Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?”

³⁴ Jej lja zās: “Alu Domnuluj āntrjabje.” ³⁵ Jej adus p magaracu alu tănăr la Isusu š prebacăt pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagă.

³⁶ Pănd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskă častu. ³⁷ Kănd Isusu sa približăt undje drumu s slubadje dăpā djal Maslina, učenikurj š mulcă lumje karje kridja ān Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskă š s slavjaskă p Dimizov d tuatā čuda karje avizut če Isusu majdatā afukut. ³⁸ Jej rubja:

“Blagoslovit p caru

p karje Domnu atrimjes!

Hvaljic p Dimizov karje dă miru!

§ 19:21 Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcā uložāt d tinje š cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d tinje – Ān grčki original skrije: “Jaj aja če naj uložāt š pokupješt aja če na sadit.” Asta je poslovičā karje opisaštje p omu karje irja lakum š nu podiljaštje dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku ālja karje lukrjazā d jej. Ān vorbasta āsta argat ja fost frikă d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno gāndja k akā pjardje banji, mora sântuarkă banji alu carula, a akā zaradjaštje maj mult banj, caru osā l zadržaskă d jel. Daja če, na fukut nimika. ^{*} **19:22** jo cāv tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d minje – Ān grčki original skrije: “jauv aja če nam uložāt š pokupjesk aja če na sadit.”

[†] **19:23** bankă – Ān grčki original rubjaštje d om karje alu alcilor posudjaštje banj. Ān aja dobā na vut bankje, ali lumjaja lukriza kašā bankilje. [‡] **19:30** satula la intja avuastră – Vjerovatno

Betfaga. **§ 19:30** karje nimilja nu la jahit – Židovi smatraj k životinilje karje nikad na fost zajaštje ili koristitje d lukru majbinje d služalā alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7).

Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!”*☆

³⁹ Ali njeke farizeje karje irja ānklo azās: “Učiteljulje, zapovidjaštje alu učenicurlje alji tej s takā!”

⁴⁰ Isusu zāče: “Akā jej osā takā, istina je, š buluvanji p tot glasu osā s radujaskā!”

Isusu plānde p Jeruzalem

⁴¹ Kānd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plāndja dāpā lumjaja ān trgula ⁴² š azās: “Kānd barem samo s štijec če vuavā osā adukā miru!† Ali akuma je vuavā skuns. ⁴³ K vinje vrijamja kānd dušmani alji voštri s gradjaskā kulje pānglā zidu alu trguluj s vu napadjaskā d tuatje pārcā, vuastja alor osā vu okuljaskā š nu putjec. ⁴⁴ Nusā s lasā ān trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osā uništjaskā tot trgu alu vostru š tot čije ān jel voj daja če na prepoznajit asta vrijamje kānd Dimizov p voj avinjit s vu spasaskā.”‡

Isusu putirjaštje p lumja karje vindje ān Hram

(Mt 21,12–17; Mk 11,15–19; Iv 2,13–22)

⁴⁵ Kānd auntrat ān dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dān jel s putirjaskā p tuatā lumja karje ānklo vindje.Š ⁴⁶ Isusu lja zās: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugalā’,☆ a voj pretvorit ān lok undje s strānde lopovi!”*

⁴⁷ Dāpā aja Isusu tuatā zuva ānvāca ān dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcā vođe alu židovilor s ujta kum s l apučē p Isusu š s l osudjaskā p muartje. ⁴⁸ Ali jej nu ja putut nimika s ji fakā daja če tot narodu upija tuatā vorba karje Isusu rubja.

20

Vođilje alu židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast

(Mt 21,23–27; Mk 11,27–33)

¹ Ān una zuvā kānd Isusu ānvāca ān dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bunā vōrbā d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vođilje. ² Š jej la antribat: “Zi nuavā, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”

³ A Isusu lja zās alor: “Š jo osā āntrijeb p voj. Zāčec mije ⁴ činje adat vlast alu Ivan karje bātjazā s rubjaskā š s fakā aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”

⁵ Jej raspravlja āntrā jej če s zākā alu Isusuluj. Jej azās: “Akā zāčem: ‘Dimizov’, osā nji āntrjabā: ‘Dāče atunča nu ja krizut?’ ⁶ A akā zāčem:

* **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dā miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ān grčki original skrije: “Miru p čerj š slava p visinal” ☆ **19:38** Ps 118,25–26; Ps 148,1 † **19:42** Isusu aratā tuga, daja narodu d Jeruzalem maj ānklo osā l odbacaskā kašā caru karje Dimizov akuljes š daja jej osā najbje mir ku Dimizov, već sudu. ‡ **19:44** Aštja stihurj (43–44) opisjaštje p opsada, undje vuastje okružjaštje trgu karje arje zidurj pānglā jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskā pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Kānd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašā d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osā dogodjaskā ān Jeruzalem ān budučnosti, š sa dogodit. Ān 70 d aj. maj ānklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š ānklo amurāt multā lumje. § **19:45** lumja karje ānklo vindje – Aja s odnosaštje p Židovj karje vindja žvutinj š altje stvarurj karje lumja atribja s poštujim p Dimizov s ji prinsaskā žrtvā. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdāpartje, lumja karje vindā afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje Židovj afost dopustic s utrije, a aja lji spričja s s ruadje š s poštujaskā p Dimizov. ☆ **19:46** Iz 56,7 ☆ **19:46** Jr 7,11

‘Lumja’, tuatã lumja osã arunče buluvanji š osã nji muarã daja če je uvjeric k je Ivan proroku.” ⁷ Atunča jej začē alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.

⁸ A Isusu lja zãs: “Kum voj mije nu začec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zãk vuavã činje mije adat vlast!”

Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj
(Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)

⁹ Atunča Isusu lji spunje asta vorbã alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd š adatãn zajam alu omuluj karje lukrjazã ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj. ¹⁰ Kãnd avinjit vrijamja d strugurj s lja dunã, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbã. Ali lumja karje lukrjazã ãn vinograd je la butut p argatu š la trimjes ãndrãt ku mãnilje gualje. ¹¹ Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes ãndrãt ku mãnilje gualje. ¹² Gazda alu vinograduluj atrimjes aldã trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.

¹³ Atunča gazda alu vinograduluj začē: ‘Če s fakã? Osã trimjet p bijatu mjov karje jo vrjauv. Vjerovatno p jel osã l poštujaskã.’

¹⁴ Ali kãnd lumja dãn vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azãs: ‘Åsta osã nasljedjaskã imanja. L umurãm š atunča imanja osã fije nostru!’ ¹⁵ La putirit dãn vinograd š la umurãt.

Če gãndic k osã fakã gazda alu vinograduluj kãnd osã audã ča fost? ¹⁶ Osã vije š osã umuarã p lumja dãn vinograd, a vinogradu osã dja ãn najam alu alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zãs: “Nikad nu fičem nješto aša rovl”

¹⁷ Atunča Isusu binje s ujtã p jej š začē: “A če značaštje atunča aja čije skrisã ãn Svãntã pismã:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?[☆]

¹⁸ Toc karje kadje p buluvanula osã spardje kašã gãvanu d glinã, š akã kadje ãla buluvanun p njeko osã fije mãčinat.”

¹⁹ Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbã d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikã k lumja osã okrunjaskã pãntruv jej.

Popurlje pokušaštje s ãnšalã p Isusu s zãkã nješto če nuje binje
(Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)

²⁰ Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes dãpã jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azãs nješto rov kum s l predajaskã alu upravitelj alu rimuluj ãn asta regija kum aputja s kaznjaskã p Isusu. ²¹ Špijunurje azãs alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt š ãnvãc istinã š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, več ispravno ãnvãc p lumja s trijaskã aša kum Dimizov vrja s jej trijaskã. ²² Spunje nuavã dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje.”^{*}

[☆] 20:17 Ps 118,22 ^{*} 20:22 Jej sa nadit k Isusu osã zãkã ili “da” ili “nu”. Akã začē “da”, atunča židovi arfi nikãžãc p jel če lja rubit k mora s platjaskã porezu alu altã vlast. Akã začē “nu”, atunča vodilje aputja s zãkã alu Rimljanilor k Isusu ãnvãcã p lumja s prekršaskã zakonu alu rimuluj.

23 Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ăn zamkă ŝ lja zăs: 24 “Rătăcăm kovanica d arđint† ku karje s platjaŝtje porezu. Alu činje je slikaja ŝ alu činje lumje p ja?”

Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”

25 Isusu lji zăča: “Atunča dăc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dăc čije alu Dimizovuluj.” 26 Daja na putut p Isusu pānglă toc s l optužaskă k azăs nješto če nuje binje, veĉ atikut ŝ sa mirat la vorbaja.

Saduceji pokušaŝtje s ănŝală p Isusu s zăkă nješto če nuje binje
(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

27 Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji.† Saduceji nu kridja k lumja s skuală dăla morc, daja jej azăs alu Isusu: 28 “Uĉiteljulje, Mojsije askris ăn zakonu alu nostru k akă njeki om amurit ŝ alăsat dăpă jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ănsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakă bijat. ăla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit ŝ s adukă lumje aluj.☆ 29 Udată afost ŝaptje (7) frac. Prvi fratje sa ănsurat ŝ amurit frzdă kupi. 30 Atunča altu fratje sa ănsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali ŝ jel amurit. 31 Isto aŝa aldă trje (3) fratje sa ănsurat ŝ amurit. Ŝ toc fracă karje arămas sa ănsurat ku ja ŝ toc d ŝaptje (7) frac amurit frzdă kupi. 32 Maj ănklo amurit ŝ mujarja. 33 Akă una zuvă toc morcă osă skualje, alu činje ja osă fije mujarja ăn zuvaja kănd irja mărtată dăpă toc ŝaptje (7) frac?”

34 Isusu lja zăs: “Lumja p pămăntusta s suară ŝ s mărită. 35 Ali lumja karje s skuală dăla morc trijaŝtje p pămăntu alu nov. Ŝ p ălja karje Dimizov smatraŝtje k je dostojni s trijaskă p pămăntula, nusă ănsuară niĉ s miritje. 36 Osă fije kaŝă aŋđeli daja če nikad nusă muară. Jej jaŝtje kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors dăla morc. 37 Ali akuma, dal morcă osă skualje dăla muartje? Čak ŝ Mojsije apokazăt k morcă osă skualje. Mojsije aja apokazăt ăn odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azăs k Domnu jaŝtje ‘Dimizov alu Abraham ŝ alu Izak ŝ alu Jakov.’* A jej amurit mult aj majdată Mojsije azăs aja. 38 A Dimizov nuje Dimizov alu ălja karje rāmănje morc, veĉ Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuată lumja smatraŝtje k jej vij.”†

39 Atunča azăs njeki uĉitelji d zakonu alu Mojsije: “Uĉiteljulje, binje ajzăs!”‡ 40 Dăpă aja nu sa osudit s ăntrijabă p Isusu aŝa pitanja.

Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)

41 Atunča Isusu lja tribat p lumja: “Dăče uĉitelji zăče k je Kristu bijatu alu Caru David? 42 K David săngur zăče ăn knjigă alu Psalam undje askris:

† 20:24 kovanica d arđint – ăn grĉki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kaŝă dnevnica d obiĉni radnik. ‡ 20:27 saduceji – Saduceji afost važne grupă alu židovilor ăn bătăm pămănt Palestină. D razlikă d farizeji, jej nu prihvatja usmena vāncală, veĉ samo čije skris ăn knjige alu Mojsije. Također nu kridja ăn uskrisnjală (vjez “Saduceji” ăn rjeĉnik). § 20:28 kum ja aputja s fakă bijat. ăla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit ŝ s adukă lumje aluj – ăn grĉki original skrije: “adrikă porodu alu fratusov.”

☆ 20:28 ZakPon 25,5 ☆ 20:37 Iŝ 3,6 * 20:37 ăn rjeĉnik, vjez “Abraham”, “Izak” ŝ “Jakov”.

† 20:38 Abraham, Izak ŝ Jakov amurit, ali na prestanit s postojaskă. Joŝ afost vij ŝ aŝtiptat zuva kănd Dimizov osă lji dja nuavă tjela karje trijaŝtje frzdă muartje. ‡ 20:39 Veĉina uĉiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikă dăla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvă osă uskrisnjaskă p morcă, farizeji ăn aja akrizut pa sa složăt ku odgovoru alu Isusulu.

‘Domnu azās alu Domnuluj alu mjov:

Šaz p dirjaptā amja, s vladješt ku minje

⁴³ pānd nu puj p dušmanji alji tej kašā klupa dusu pičuarje alji tijalje.’[✠]

⁴⁴ Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?’[§]

Isusu upozorjaštje p učenikurlje aluj s s pāzaskā d učiteljurj d zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1–36; Mk 12,38–40; Lk 11,37–54)

⁴⁵ Pānd narodu apus urjajke, Isusu azās alu učenikurlje aluj:
⁴⁶ “Pāzāčāvā d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskā ku marje poštujaš p ulic. Jej vrja s šagā p počasne lokurj ān sinagogje š la nutje. ⁴⁷ P prjevarā ja imanja alu udovicilor, a s ruagā mult s puatā lumja s lji vjadā. Jej osā fije kaznic maj rov d alcā lumje.”

21

Udovica dā alu Dimizov tot če arje

(Mk 12,41–44)

¹ Isusu ān Hram avizut p bogataši kum ubacāt banji ān blagajnā alu hramuluj. ² Atunča avizut š p njeka udovicā kum arunkā samo duavā (2) maj mič kovanic. ³ Isusu azās alu učenikolor: “Punjec urjajke, k istina je, asta sārakā udovicā apus maj mult njego jej toc zajedno! ⁴ K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sārakā, adat tot če arje.”

Isusu rubjaštje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovrurj karje osā vije

(Mt 24,1–22; Mk 13,1–20)

⁵ Kānd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagradit d maj māndru buluvan š ukrasāt ku maj māndri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu zāče: ⁶ “Osā vije vrijamja kānd nusā rāmije nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburāt.”

⁷ Š daja jej la antribat: “Učiteljulje, kānd tot aja osā dogodjaštje? D karje znak osā najavljskā d tot aja če vinje?”

⁸ Ja zās Isusu: “Pāzāčāvā s nu vu ānšalje! Mulc osā vije š osā zākā: ‘Jo sānt Mesija’^{*} š osā zākā avinjit kraju! Nu lji kridjec. ⁹ Kānd audjec d raturj š d pobunā, na vjec frikā. Tot aja mora s dogodjaskā, ali kraju alu pāmāntuluj nusā vije još.” ¹⁰ Zāče još: “Narodu osā zaratjaskā pāntruv narod š cara pāntruv carā. ¹¹ Osā fije marj potresurj. Osā fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osā fije događajurj d karje lumja osā fije frikā š znakurj p čerj k vinje nješto rov.

✠ 20:43 Ps 110,1 § 20:44 Ān zavjetu alu Bātār arje proročanstva d sāmānca alu caru David karje una zuvā osā spasaskā p narodu Izrael dāla dušmanji aluj š uspustavjaštje pravdā p pāmānt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6–7; 11,1–5; 42,1–4; Jr 23,5–6). Maj ānklo Židovi āla izbavitelj karje obečit akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Pānd pāmāntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agāndit k Mesija osā fije vladaru p pāmāntusta karje osā lji oslobodjaskā patjalā dāla abandi š dān jej jar osā stvorjaskā capān narod d karje afost ān vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljaštje aja če jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazaštje k je Mesija njeko maj marje dāla David, maj marje dān bilo karje vladar p pāmāntusta. Aja lumja još na razumit.

* 21:8 Mulc osā vije š osā zākā: ‘Jo sānt Mesija’ – Ān grčki original skrije: “Mulc osā vije ān lumilje alu mjov š osā zākā: ‘Jo sānt.’” Aja puatje s značaskā k jej tvrdjaštje k je sāngurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj.

¹² Ali majdatä d aja če s fije, osä vu apukä š osä vu maltetirjaskä. Osä vu dja än sinagogä la sud š p voj osä trimjatä än kisuarje. Osä vu dukä la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljadic p minje. ¹³ Osä vu zadisaskä p voj s putjec s rubic svjedočala avuasträ d minje. ¹⁴ Nu vu brinic akuma če s začec d minje än obranä ¹⁵ k jo osä vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusä puatä s odoljaskä nič s äntuarkä vorba. ¹⁶ Čak š roditelji, fracä, familija, š ortači osä vu predajaskä. Osä vu umuarä p njeko d voj. ¹⁷ Toc osä vu zamrzaskä daja če sljadic p minje. ¹⁸ Ali ničuna d äštja stvarurj vuavä stvarno nu puatje s vu naštitjaskä.† ¹⁹ Osä dobidic život akä mije rāminjec vjerni.”

Isusu rubjaštje d uništijala alu Jeruzalem

(Mt 24,15–21; Mk 13,14–19)

²⁰ “Känd vidjec k vuastja opkoljaštje Jeruzalemu, osä štijic k avinjit vrijamja d uništijala alu Jeruzalem. ²¹ Älja karje sa trefit än Judeja atunča s fugä än djal. Činje je än trg atunča s fugä dän jel, a älja karje s gäsaštje än okolicä atunča s nu unträ än trg. ²² K aja osä fije zäljlilje alu Dimizovuluj d kaznjälä ku karje osä ispunjaskä tot če skrije än Svāntä pismä d asta vrijamje. ²³ Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dä s sugä än vrijamjaja daja če osä vije marje rovu än pämäntusta š marje gnjev osä kadä p narodusta. ²⁴ Vuastja osä umuarje p njeka lumja š p alci osä lja dukä kašä p ratne zarobljenikurlje än tot pämäntu. Nežidovi osä gazaskä p Jeruzalemu pänä god nu triča vrijamja alor.”

Isusu rubjaštje d äntručala aluj p pämänt

(Mt 24,23–35; Mk 13,21–31)

²⁵ “Osä pojavjaskä čudne znakurj p suarje, p lunä š p stjalje. A p pämänt osä fije marje zbunjälä, ka valurlje alu apäj äntträ marje oluje. Päntrov aja tot narodu osä fije mult zabrinic š ispunic ku frikä. ²⁶ Čak š stjaljilje p čerj osä skutirje. Lumja osä muarje d frikä š d marje užas karje osä vije p pämänt. ²⁷ Atunča tuatä lumja osä vjadä p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak† än marje moč š än slavä. ²⁸ Känd aja tot äncapje s dogodjaskä, avjec inimä š fic pljinj d nadä k Dimizov osä vu oslobodjaskä ändaä.”

Isusu rubjaštje d smokvä

(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Atunča Isusu lja rubit asta vorba: “Ujtacävä la smokvä ili bilo d karje ljemn. ³⁰ Känd vidjec pupu alu smokväj atunča š sängurj štijic k je vara apruapje. ³¹ Isto aša känd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje. ³² Istina je zäk vuavä, asta

† **21:18** Ali ničuna d äštja stvarurj vuavä stvarno nu puatje s vu naštitjaskä – Än grčki original skrije: “Ali nusä kadä nič fir dän kapu alu vostru”. Isusu rubjaštje d unu maj mik dio dän tjelä alu omuluj. P načinula naglašäštje k nu lji trjebje s lji brinjaskä sigurnost alor. Š akä njeko däla jej osä muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osä uskrisnjaskä än vječni život p altu pämänt. Daja če sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikä. † **21:27** viuv p oblak – Vjez Dn 7,13.

generacija nusă trjakă pând tot asta nu s dogudja. §³³ Čerju š pământu osă trjakă, ali vorba amja s rămăje zauvjek!”

*Isusu ânvacă p učenicurlje aluj s fije uvjek spremic d vinjala aluj
(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)*

³⁴ Isusu azăs: “Păzăcăvă š nu fic kašă lumja karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvă ruavă p voj osă iznenadjaskă³⁵ kašă zamka. K osă vije p tuată lumje karje stanujaštje p pământ. ³⁶ Ān tuată vrijamja păzăcăvă š rugacăvă s putjec s avjec snagă s izdržic aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stăc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”

³⁷ Isusu tuată zuvă ânvacă ân Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal Masline. ³⁸ A tot narodu s skula dănzorja š pljika ân Hram s puje urjajke la Isusu.

22

*Juda pristanjaštje s izdajaskă p Isusu
(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Iv 11,45–53)*

¹ S približa Prazniku d mălaj frzdă germă. Āsta praznik s kima š Pasha.*
² Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kăta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskă p muartje, ali lja fost frikă d lumje s nusă bunjaskă.

³ Ān vrijamaja Sotona auntrat ân Juda Iškariot karje je unu dăn jej duavăsprjače (12) apostolurj. ⁴ Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražăj d Hram kum s lja ažitje s apuče p Isusu. ⁵ Jej s raduja š ja obečit k ji dă banj. ⁶ Juda apristanit. Aša jel kăta bună vrijamja s lji dja p Isusu kând lumje nusă fije upruapje.

*Isusu trimjatje p doj (2) učenicurj s pripremjaskă vičera alu Pasha
(Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)*

⁷ Avinjit zuva s ânčapje Prazniku d mălaj frzdă germă, kând s žrtvujaštje vuaje d vičera alu Pasha. ⁸ Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fuđic š pripremic vičera alu Pasha s mănčkăm una.”

⁹ Učenicurlje antribat p Isusu: “Undje vrjaj s mănčkăm?”

¹⁰ Lji zăče aša: “Čim untrăc ân trg Jeruzalem, osă vu sretnjaskă unu om karje aduče apă ân bukal. Fuđic dăpă jel ân kasă karje untră¹¹ š zăcec alu domačinuluj: ‘Učitelju ântrijabă ân karje sobă puatje s mălănče vičera alu Pasha ku učenicurlje aluj.’ ¹² Jel osă vu ratje marje sobă p kat, karje spremită. Ačija pripremic vičera.” ¹³ Petar š Ivan sa dus ân trg š jej angăsăt tot kum Isusu lja zăs š ačija apriprimit vičera alu Pasha.

§ 21:32 Jaštje altje načinurj s s razumjaskă āsta stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d ālja karje afost vij ân vrijamjaja pând Isusu arubit, a aja značaštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osă fije pănla vinjala alu Kristuluj osă ânčapje s fije aja pând jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isusuluj, a aja značaštje k uvjek osă vije lumja karje nu krjadje š s suprostavjaštje alu Isusuluj tot pănla vrijamje kând jel s ānturčja p pământ; 3. “asta generacija” značaštje “asta rasă” š rubjaštje d Židovj, a aja značaštje k rasa alu židovilor osă trijaskă š kând Isusu osă āntuarkă p pământ; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osă trijaskă ân vrijamje kând vinja kraju, š aja značaštje k osă s dogodjaskă događajurlje karje s spominjaštje ân stihurj 25–26, a aja značaštje k Isusu osă āntuarkă p pământ d život alu aja generacije. * 22:1 Pasha je prazniku karje Židovi slavja ân tot anu p zuvă majdată s ânčapje prazniku d mălajurj frzdă germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označălă d tuatje opt (8) zălje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zălje d praznik d mălajurj frzdă germje.

Isusu š učeníkurlje málǎnkǎ vičera alu Pasha

(Mt 26,20–30; Mk 14,17–26; Iv 13,21–30; 1 Kor 11,23–25)

¹⁴ Kǎnd avinjít vřijamja d vičera alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.† ¹⁵ Jel azǎs: “Amčeznit ku tot sufljetu s málǎnk ku voj asta vičera alu Pasha majdatǎ d muka amja. ¹⁶ Vu zǎk k nu maj málǎnk vičera alu Pasha pǎnd nu vinja zuva s s málǎnče ǎn cara alu Dimizov.”‡

¹⁷ Atunča alat paru ku vinu, azahvaljít alu Dimizov š zǎče: “Lǎc š podjeljic vinu ǎntrǎ voj. ¹⁸ Vu zǎk d akuša nu maj bjav vin pǎnd nu vinje cara alu Dimizovuluj.”

¹⁹ Atunča alat mǎlaju š zahvaljít alu Dimizov, la frǎnt š la dat alu učeníkolor, š azǎs: “Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mǎnkac asta mije d spomen.” ²⁰ Dǎpǎ vičera, aša alat š paru ku vinu š azǎs: “Asta je sǎndilje alu mjov karje s varsǎ kašǎ žrtva d voj. Ku sǎndilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.

²¹ Pǎnglǎ tot jakǎ, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal. ²² Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, alí grjev alu ǎla karje izdajaštje p minje!” ²³ Učeníkurlje ǎnčapje ǎntrǎ jej s ǎntrijabǎ činje dǎn jej putja s fakǎ aša rov.

Činje maj marje ǎn cara alu Dimizov

(Mt 20,25–28; 19,28; Mk 10,42–45)

²⁴ Učeníkurlje ǎnčiput s s prepírjaskǎ d aja činje dǎn jej arfi maj marje. ²⁵ Isusu azǎs: “Carulje alu pǎmǎntusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š ǎlja carurj vrja s lji faljaskǎ narodu k je maj bunj. ²⁶ Ali voj nu fičec kašǎ jej! Naprotiv, maj marje ǎntrǎ voj s fije kašǎ ǎla maj mik, a vođa kašǎ argatu. ²⁷ Mi zǎčec, činje je maj marje, ǎla karje šadje la astal ili ǎla karje l služaštje? ǎla la astal, dǎnǎ? Ali nu ǎntrǎ voj, k, jakǎ, jo sǎnt ǎntrǎ voj kašǎ argatu.

²⁸ Voj afost pǎnglǎ minje ǎn kušnjilje alji mjalje. ²⁹ Vu dauv s vladic ǎn cara alu Dimizov, kašǎ Tatimjov ǎn čerj če ma dat mije. ³⁰ Voj osǎ mǎnkǎc š osǎ bijec la astalu mjov ǎn cara amja. Osǎ šidjec p prijestolje š osǎ vladic p duavǎsprjače (12) sǎmǎncje alu Izrael.”

Isusu zǎče alu apostolurj osǎ lji vije kušnje š problemurj

(Mt 26,31–35; Mk 14,27–31; Iv 13,36–38)

³¹ Isusu azǎs: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puatǎ s iskušaskǎ vjera avuastrǎ kašǎ omu karje prosijaštje gruvu.Š ³² Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskǎ. Aša, kǎnd t torč mije, učvrstjaštje vjera alu alc učeníkurlje!”

³³ Petar azǎs: “Domnulje, jo sǎnt spremít s pljek ku tinje ǎn tamnicǎ š ǎn muartje!”

† **22:14** apostoli – ǎštja je duavǎsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učeníkurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13). ‡ **22:16** pǎnd nu vinja zuva s s málǎnče ǎn cara alu Dimizov – ǎn grčki original skrije: “pǎnd god nusǎ ispunjaštje ǎn cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d gǎnd p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj kǎnd žrtvujit mjelu š apus sǎndilje aluj p ušilje alu kǎšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sǎndilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešalǎ. Isusu jar osǎ vije š s vladjaskǎ kašǎ caru, a atunča lumja karje krjadje osǎ fakǎ nuntǎ š s slavjaskǎ k Dimizov lja izbavit. § **22:31** Gruvu s razdvaja ǎn čur kum bobu s odvaja dǎla pljavǎ karje afost mistikatǎ ku jel. Daja če, asta metaforǎ rubjaštje d ispitujalǎ vjera alu učeníkolor kum s pokaza dal š majdǎpartje křidja ǎn Kristu ili osǎ s udaljaskǎ dǎla jel.

³⁴ Isusu azās: “C zāk, Petre, majdatā če kukošu mánje diminjacā kāntā, d trje (3) vorj osā t odriknještj k uopće m kunoštj.”

³⁵ Isusu lji āntrjabā: “Kānd p voj atrimjes p drum frzdā banj, frzdā tašnā š sandalje, dali vuavā čiva afaljit?”

Jej odgovorit: “Na faljit.”

³⁶ Isusu azās: “Ali akuša, činje arje banj, sāla dukā! Tašna isto! Činje narje mač, s vindā cualjilje š s kumprā d jel.* ³⁷ Kvu zāk, mora s ispunjaskā aja če d minje skrije ān Svāntā pismā: ‘L smatruja k je zločinac.’[☆] Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osā s ispunjaskā.”

³⁸ Jej azās: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”

Isusu azās: “Dāstul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagā ān Getsemanija

(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ Atunča Isusu sa dus dān trg š apljikat, kašā obično, p Maslinskā gorā. Učenukurle sa dus dāpā jel. ⁴⁰ Kānd ažuns, lji začē: “Rugāčāvā s nu kidjec ān kušnje!”

⁴¹ Sa udaljīt dāla jej otprilike kāt puatje buluvanu s s arunče. A kleknīt š sa rugat: ⁴² “Tato, akā tu vrjaj, uklonjaštje asta dāla minje s nu bjav dān parusta d patjalā! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjauv jo.” ⁴³ Š atunča ji sa pokazāt anđelu š la fukut maj capān. ⁴⁴ Tot če maj tarije sa rugat, ān marje munkā, a znoju ji postanjaštje kašā kaplja dān sānde ča kązut p pāmānt.† ⁴⁵ Kānd azavršāt ku rugala sa skulat, sa tors la učenukurj š lja gāsāt kum s kulkā, iscrpic d žalost. ⁴⁶ Isusu lji āntrjaba: “Dāče vu kulkāc? Skulāc š rugāčāvā s nu kidjec ān kušnje!”

Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukā

(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Iv 18,3–11)

⁴⁷ Pānd Isusu arubit, sa pojavīt mult lumje, karje lja dus Juda, unu dān jej duavāsprjače (12) apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu ān falkā. ⁴⁸ Isusu aluj azās: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”

⁴⁹ Kānd učenukurle avizut če s spremjaštje, jej azās: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?” ⁵⁰ Š unu dān jej aluvīt p argatu alu marje popāj š ja tijat dirjapta urjajke.

⁵¹ Ali Isusu azās: “Lji dopustic! Nu vu odupiric više!” A dirīt alu argatuluj urjajka š la iscelīt. ⁵² Atunča azās alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik! ⁵³ Dāče nu mas pukāt ān Hram? Tuatā zuva irjam ānklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kānd vladjaštje sāla alu nuaptje.”‡

Petar s odriknjaštje d Isusu

(Mt 26,67–75; Mk 14,66–72; Iv 18,15–18, 25–27)

* **22:36** Kānd učenukurle majdatā ančiput s pripovidjaskā, na tribut nimika s adukā dāpā jej, k aputut s očekujaskā k njeka lumje dočekujaštje š s lji oskrbljaskā. Stvarulje sa prominjit učenukurle nu trjebje s očekujaskā binje s lji primjaskā. Osā fije kašā omu karje pljakā p drum rov obično ku jel adučē banj, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum začā k š jel š učenukurle aluj osā trjakā vrijamja d testiranje. Ali učenukurle na razumīt k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbā (vjez22,38, 49–51). ☆ **22:37** Iz 53,12 † **22:44** Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu. ‡ **22:53** vladjaštje sāla alu nuaptje značaštje: “vrijamja s djelujaskā Sotona”.

⁵⁴ P Isusu la apukat čuvari š la dus ən kasā alu marje popāj. A Petar lji pratja. ⁵⁵ Ən mižlokuluj d bātuturā stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ənkłāzət pənglā ja. Petar ašāžut ku jej. ⁵⁶ Njeka argata s ujtā kum jel šadje pənglā fok, l sljedjaštje š zāče: “Š əsta irja ku omusta karje pukat!”

⁵⁷ A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskā, mujarjo!”

⁵⁸ Nješta maj ənklo, njeko altu la vizut š azās: “Š tu ješt unu dən je!”

Petar aodgovorit: “Nu sənt, omulje!”

⁵⁹ Dəpā otrilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Əsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašā š Isusu p karje la pukat!”

⁶⁰ Petar azās: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ən trenula, pənd još arubit, akəntat kukošu. ⁶¹ Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtā p Petar, a Petar sa dat d gənd kum ja zās Isusu: “Ən diminjacā, majdatā čē kukošu kəntā, d trje (3) vorj osā t odriknještj k uopće m kunoštj.” ⁶² Aišət Petar dən bātuturā š apləns amarā.

⁶³ Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l batā. ⁶⁴ Jej ja ənviljit vojki š ja zās: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!” ⁶⁵ L vridja još maj mult ku altje vorbje urātje.

*Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor
(Mt 26,59–66; Mk 14,55–64; Iv 18,19–24)*

⁶⁶ Kənd sa spart zuva, sa strəns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bātərnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej ⁶⁷ š ja zās: “Spunje nuavā dali tu ješt Kristu.”

Isusu zāče: “Akā vu zək k sənt, nusā mi kridjec, ⁶⁸ akā vu əntrijeb nješta, osā nu mi zāčec.* ⁶⁹ Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, əndatā osā šəg p lok d čəst š d moć pənglā Dimizov.”*

⁷⁰ Kənd auzət aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?”

Lja zās: “Aša je kum voj aja zāčec.”

⁷¹ P aja jej azās: “Čē maj fičem ku još dokazurj? Aja səngurj noj auzət dən gura aluj!”

23

*Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu
(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Iv 18,28–37)*

¹ Atunča tuatā Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.* ² Ačija jej ančiput s l optužaskā: “Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p lumja anuastrā. Rubjaštje nuavā s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”

³ Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”

Isusu azās: “Aša je kum tu aja zāč.”

⁴ Pilat atunča zāče alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam gəsət k omusta na fukut nimika rov.”

* 22:68 Lk 20,1–8 * 22:69 Ps 110,1 * 23:1 Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu.

⁵ Ali jej ăncăpje još maj mult s navaljaskă: “Jel ănvacă p lumja ăn tot pămăntu alu nostru[†] ș lji navadjaștje p pobună! Ančiput ăn Galileja ș avinjit tot pănla aiča ăn Jeruzalem!”

⁶ Kănd Pilat auzăt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?” ⁷ Kănd jej azăs: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaștje p Galileja.[‡] Herod baș atunča sa găsăt ăn Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaștje p Isusu

⁸ Kănd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzăt. D multă vrijamje Herod avrut s l vjadă d aja če s nadja k pănglă jel osă fakă čudă. ⁹ Jel antribat p Isusu pitanje dăpă pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. ¹⁰ Glavni popurlje ș učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija ș ku nikižala la optužăt. ¹¹ Herod ș vuastja aluj s ljiga d Isusu ș rădja d jel. L ănbrakă ăn cualje d carurj ș l trimjatje ăndrăt la Pilat. ¹² Herod ș Pilat, karje irja dușmanj, ăn zuvaja apostanit ortač.

Pilat p Isusu l osudjaștje p muartje

(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Iv 18,39–19,16)

¹³ Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vodiłje alu židovilor ș p lumja ¹⁴ ș lja azăs: “Mas dus p omusta p optužbă k adrikat pobună ănră lumja. Lam ispitujit pănglă voj, ali nam vizut divina d karje las optužăt. ¹⁵ Nič Herod na găsăt divina aluj ș aša la trimjes ăndrăt la noj. ăsta om na fukut nimika s zaslužaskă kaznă d muartje. ¹⁶ Atunča osă lji zăk s l bată ku biču, ș atunča l las.”

¹⁷⁻¹⁸ Š Ali toc ăn unu glas astrigat: “P jel umuară, a lasinje p Baraba!” ¹⁹ Baraba irja ăn kisuarje daja če irja umjeșăt ăn pobună ăn Jeruzalem ș daja ča murăt. ²⁰ Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskă p Isusu. ²¹ Ali jej astat s stridje: “Razapnjaștălăj! Razapnjaștălăj!”

²² Pilat sa obratit ș d trje (3) vorj: “Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika če zaradjaștje kaznă d muartje. Zăk s l bată ku biču, ș atunča l las.”

²³ Ali, jej ș maj dăpartje astrigat ș akătat s l razapnjaskă. Jej napokon adobidit aja če jej avrut. ²⁴ Pilat aodlučit s fakă p voja alor. ²⁵ Oslobodit p ăla karje afost ăn kisuarje dăn pobună ș daja ča murăt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskă. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaștje

(Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; Iv 19,17–27)

²⁶ Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pănd jej pljika, apukat p njeki om dăn Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat ș ja pus p umirje kruča s la dukă dăpă Isusu. ²⁷ Dăpă Isusu apljikat multă lumje ș multă mujerj karje aplăns ș tuguja. ²⁸ Ali Isusu s okrinjaștje kătri jej ș lja zăs: “Mujeri d Jeruzalem, nu plăndec d minje, njego d voj ș d kupi alji voștri. ²⁹ K vinje zăljlje* kănd osă s rubjaskă: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, ș alu amižduavje tjepturj

[†] 23:5 p lumja ăn tot pămăntu alu nostru – ăn grčki original skrije: “ăn tuată Judeja”. Vjez fusnota ăn 4,44. [‡] 23:7 Herod, karje vladjaștje p Galileja – Vjez fusnota ăn 3,1. [§] 23:17-18 Doj trje grčki rukopisurj dodajaștje aștja vorbje la ănčipjală kașă stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasă p unu d kisuarje p slobodă.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.) * 23:29 Așa vrijamje avinjit șaptjezăč (70) d aj dăpă Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit ș uniștit p Jeruzalem ș amurăt mult židovurj (21,20–24).

karje na supt![†] 30 Ān aja vřijamje lumja osā zākā alu planinālor: ‘Kādijec p noj’ š alu djalulor: ‘Āviljicānje!’[✠] 31 Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat?”[‡]

32 A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskā ku Isusu. 33 Kānd avinjit la lok karje s kjamā Lubanja, la razapinjit, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptā alu Isusuluj, a p altu p stāngā.

34 Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače!”[§] Vuastja atunča arunkat kockā š aša podjeljaštje cualjilje alu Isusuluj āntrā jej.[✠]

35 Lumja astat š toc s ujta, pānd poglavari alor sa ljigat d Isusu š lja zās: “P alci jel aspasāt. Akuša s spasaskā sāngur p jel akā je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!” 36 Sa strābat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin.[✠] 37 Jej azās alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akā ješt caru alu Židovilor!” 38 Dāpā jel astat natpisu: “ĀSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR.”

39 Unu dān kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: “Tu ješt Kristu, dānā? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!”

40 Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikā d Dimizov? Trpještj ista kazna kašā jel. 41 Ali p pravdā je noj s trpim k noj zaslužām kaznā d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov.” 42 Azās atunča: “Isusulje, kānd ānčipja s vladješt ka caru, smilujaštitje p minje.”

43 Isusu ja zās: “Istinā c zāk: astāz osā fi ān raj ku minje.”

Muartja alu Isusuluj

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

44 Kānd afost njeđe duavāsprjače (12) satje, suarilje aprestanit s sajaskā š nuaptja prekrijit tot pāmāntu pānla trje (3) satje posljepodne. 45 Lumina alu suarilje anistanit, š daturdatā firjanga alu Hramuluj[†] sa rupt p mižlok. 46 Atunča Isusu āntarje strigā: “Tato, predajesk sufljetu alu mjov ān mānilje alji tjalje!” Ćim azās aja, aslubuzāt sufljetu.

47 Kānd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ančiput s slavjaskā p Dimizov š zāča: “Omusta sigurno irja pravedan!” 48 Maj ānklo, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazāt š s bātja ān tjept d marje žalost. 49 A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit dāpā jel dān Galileja astat maj dāpartje š s ujta la tot če sa dogodit.

Isusu je āngrupat

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

50-52 Š jakā njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ān Judeja, apljikat la Pilat š akātāt s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažāt ku jej daja ča pukāt š osudit p Isusu p

† 23:29 Ān aja vřijamje kupi ān Jeruzalem osā trpjaskā marje patnje. Atunča narodu osā pomisljaskā k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugā kānd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. ✠ 23:30 Hoš 10,8 ‡ 23:31 Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat – Ān grčki original skrije: “K akā s fače aša d ljemnu vjardje, če s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdatā njego alu vjerz. “Ardjala” s ja kašā metafora d patjalā ili kaznā. Isusu afost kašā ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužāt s l kaznjaskā Dimizov k afost frzdā grešalā. Lumja karje odbacāt p Isusu afost kašā ljemnu auskat karje afost spremit s argā. Jej azaslužāt s lji kaznjaskā Dimizov d grešala alor. § 23:34 Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače – Ān njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. ✠ 23:34 Ps 22,18 * 23:36 Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kātri jel kašā kātri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. ✠ 23:36 Ps 69,21 † 23:45 firjanga alu Hramuluj – Āsta firjangā afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svānt d altu lokurj ān Hram.

muartje. Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov. ⁵³ Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dāpā kruče, š l umotjaštje ān skumpā albā plahtā š l punje ān grupā isklesātā ān stijenā, ān karje još nimilja nuje āngrupat. ⁵⁴ Suarilje kādja, š sāmāta samo če na vinjit. †

⁵⁵ Mujerilje karje avinjit ku Isusu dān Galileja, apljikat dāpā Josip š avizut undje grupa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj. ⁵⁶ Atunča sa tors akasā s pripremjaskā jarbilje š ulje karje miruasā d tjela. Sāmātā sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

Isusu s skualā dāla morc
(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Dānzorja ān duminikā mujeri apljikat la grupā ku jarbilje š ku unturilje karje miruasā če lja pripremit. ² Kānd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje āvilja ulazu la grupā runkat ān partje.* ³ Auntrat ānontru, ali na gāsāt tjela alu Domnuluj Isusuluj. ⁴ Pānd jalje aša astat zbunjittje pāntruv aja če sa dogodit, dāturdātā pānglā jej sa pojavit doj (2) omurj ān cualje karje blistjaštje. ⁵ Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kātri pāmānt. Doj (2) omurj lja tribat: “Dāče kātāc p viuv āntrā morc? ⁶ Nuje aiča. Auskrāsni! Dali nu vu gāndic če vam zās još ān Galileja: ⁷ ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ān mānj alu grešnikolor š jej p minje osā m razapnjaskā, ali jo aldā trje (3) zālje osā m skol dāla morc.’”[✠]

⁸ Jalje sa dat d gānd k Isusu aja azās. ⁹ Š sa tors dāla grupā s javjaskā alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc alcilor. ¹⁰ Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor če sa dogodit, ¹¹ ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. ¹² Ipak, Petar dā fuga pānla grupā. Kānd ažuns, s ujtā ānontru ali na vizut nimika osim skumpā albā plahtā ān karje irja Isusu. Apljikat dāla grupā š s āntriba če sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učenikolor p drum ān Emaus

¹³ Ān zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakā ān sat Emaus, dāpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomjatrje. † ¹⁴ P drum arubit d tot ča fost. ¹⁵ Pānd jej aša arubit š raspravlja āntrā jej, avinjit Isusu š pljakā ku jej. ¹⁶ Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskā.

¹⁷ Isusu lja antribat: “D čaja aja raspravljic pānd putujic?”

Jej astat pljinj d tugā. ¹⁸ Unu dān jej, karje s kjamā Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om karje avinjit d praznik ān Jeruzalem karje nu štije ča fost ān zuviljaštja.”

¹⁹ Isusu āntrijabā: “Če afost?”

Azās: “Pa aja ča fost ku Isusu dān Nazaret. Jel irja proroku š tuatā lumja aputut s vjadā ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov. ²⁰ Pānglā aja glavni popurlje š alji noštri altje članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskā. ²¹ A noj njam nadit k jel āla

† **23:54** D Židovurj, zuva završaštje kānd suarilje kadje. Židovurlje nu kutiza s lukrjazje sāmātā š daja Josip s pripja s završaskā lukru majdatā d zuvā d odmor, karje ānčipja ān vinjerj kānd kidja suarilje. * **24:2** buluvanu karje āvilja ulazu la grupā – Asta irja marje okrugli buluvan atāta d marje s zaklunjaskā skroz ulazu ān grupā. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskā. ✠ **24:7** Lk 9,22 † **24:13** njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – Ān grčki original skrije: “šajzāč (60) stadia”.

karje osă spasaskă p narodu alu Izrael dăla dușmanu aluj, već atrikut trje (3) zălje d känd je mort. ²² Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zbnunjt p noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la grupă, ²³ ali ačija na găsăt tjela aluj. Avinjit š azăs k lji sa pokazăt anđelurlje š lja zăs k Isusu viu. ²⁴ Njeki dăn noj adat fuga la grupă š angăsăt k je grupa guală baš kum azăs mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viu.”

²⁵ P aja Isusu lja zăs: “O kum ištjec nerazumni! Dăče vuavă grjev s kridjec ân aja ča zăs prorokurlje? ²⁶ Dali nu tribja Kristu s trpjaskă tot majdată njego če s ânčapje s vladjaskă p toc?” ²⁷ Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurlje azăs ân Svântă pismă d jel.

²⁸ Känd avinjit upruapje d sat undje pljakă, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dăpartje. ²⁹ Ali jej la nagovorit: “Rămăj ku noj! Već je sara. Vinje nuaptja!” Aša auntrat ân kasă s rămăje ku jej. ³⁰ Pänd afost ku jej la astal, Isusu alat mălaju, zahvaljit alu Dimizovuluj, la frănt š la dat alor. ³¹ Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.

³² A jej azăs unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje känd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svânta pisma!” ³³ Sa skulat š sa tors ân Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa străns unsprjače (11) apostolurj š p alcă sljedbenikurj alu Isusuluj. ³⁴ Jej zăče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazăt alu Šimunuluj!” ³⁵ Atunča š aštja alji doj (2) rubja če sa dogodit p drum š kum akunuskut p Isusu pänd jel afrănt mălaju.

*Isusu s pojavjaštje pāngl učenikurj
(Iv 20,19–23)*

³⁶ Pänd jej doj (2) rubja, Isusu daturdată astat ântră jej toc. Lji zăče: “Mir vuavă!” ³⁷ Ali lja afost frikă daja če găndit k vjadje măroj. ³⁸ Š Isusu lji zăče: “Dăče vu frikă? Dăče ân voj s fače sumnje ân inimă?” ³⁹⁻⁴⁰ Atunča lja arătat mănjlje š pičuarilje š azăs: “Ujtacăvă la rănjl! Jo sânt aja! Punjec mănjlje p minje š osă vidjec! Măroji narje karnje š vuasă kašă če lji am jo!”

⁴¹ A jej d radost na putut s krjadă alu vojki alor, njego sa mirat. Jel ântrijabă: “Avjec čiva d mănkat?” ⁴² Ja dat krod d pjaštje pržăt, ⁴³ a jel l ja š mălănk pānglă jej.†

⁴⁴ Atunča zăče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zăs k osă dogodjaskă. Pänd majdată amfost ku voj, vam zăs: atribut s s ispunjaskă tot če skrije d minje ân zakonu alu Mojsije, ân knjige d prorokurj š ân Psalmi.” ⁴⁵ Atunča lja žutat s razumjaskă čije skris ân Svântă pismă. ⁴⁶ Känd azavršăt jel azăs: “Kašă kum vidjec, aša skrije ân Svântă pismă k jo, Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldă trje (3) zălje s m skol dăla morc ⁴⁷ š ku autoritetu alu mjov s rubjaskă alu tuată lumja k trjebje s s okrinjaskă dăla grešală š Dimizov osă lji oprostjaskă grešala. Osă ânčipjec ân Jeruzalem ⁴⁸ s zăčec alu alcilor aja če voj auzăt š avizut dăla minje.

⁴⁹ A jo osă vu trimjet p Sufletu alu Svântuluj, p karje Tatimjov ân čerj aobečit k vuavă osă vije. Răminjec ân trg Jeruzalem pänd Dimizov nu trimjatje p voj sála d sus!”Š

† **24:43** Aja afukut s lji pokazaskă k nuje sufljet, k sufljetu nu mălănkă. **Š 24:49** pänd Dimizov nu trimjatje p voj sála d sus – Ân grčki original skrije: “pänd nu fic ânbrăcac ku sála dăpă sus”. Sufletu alu Dimizovuluj osă vije p jej kašă cualjlje če viljaštje p omu. Ku altej vorbje, osă primjaskă snaga alu Sufletu alu Svânt kum aputja s svedočaskă alu alcilor d Isusu.

*Isusu s äntuarčje p čerj
(Mk 16,19–20; Ap 1,9–11)*

⁵⁰ Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pänla lok upru-
apje d sat Betanija. Änklo adrikat mänilje š sa rugat s lji blagoslovjaskä
Dimizov. ⁵¹ Pänd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pänd nu lja
nistanit dän vojck. ⁵² Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors
ku marje radost än Jeruzalem. ⁵³ Atunča irja stalno än Hram š slavja p
Dimizov.